

T.C.
GAZİANTEP ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜVENLİK STRATEJİLERİ VE YÖNETİMİ ANA BİLİM DALI

TERÖRLE MÜCADELE SUÇLARINDA ZORUNLU MÜDAFİLİK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MEHMET EMRE YENİPİNAR

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Hilmi Bayraktar

GAZİANTEP
MAYIS 2021

ÖZET

TERÖRLE MÜCADELE SUÇLARINDA ZORUNLU MÜDAFİLİK

YENİPİNAR, Mehmet Emre

Yüksek Lisans Tezi

Tez Danışmanı Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR

Mayıs-2021, 87 sayfa

Tez konusu olarak hazırlanan bu çalışmada, ceza yargılamasında genel tanım ve kavramlarla, özellikle terörle mücadele suçları ile ilgili olarak, müdafiliğin yasal şartları, sonuçları araştırılmıştır. Türkiye terör ve sınıraşan organize suçları önlemek ve mücadele etmek amacıyla birçok yasal düzenlemelere sahiptir. Avukat, genel tanımdır ancak müdafii sözcüğü ceza yargılamasında kullanılır ve ceza hukuku ile ilgili bir kavramdır. Örneğin, “ hukuk davasında sizin vekilliğinizi yapan avukat müdafii değildir ama bir suç işlemeniz durumunda gerek emniyet, gerek savcılık ve gerekse mahkemede resmi olarak atanan ve sizi savunan avukat, müdafidir.”¹ Savunma hakkı dünyanın en eski haklarından olup, en temel haklardandır. İnsanın varı oluşu ile, savunma hakkı da ortaya çıkmıştır. “5271 sy. Ceza Muhakemesi Kanunu 149. maddede bulunan düzenleme, müdafii ve avukat yardımından yararlanmayla ilgilidir. Ceza yargılamasında, re’sen araştırma, şüpheden sanığın faydalanması ilkeleri geçerlidir.” Ayrıca, işlenen suçun vasıf ve mahiyeti itibarıyla uzlaştırma kavramı da önemlidir.

Anahtar sözcükler: Adil Yargılanma Hakkı, Savunma Hakkı, Müdafilik, Kamu Davası, Cezai Sorumluluk.

¹ <https://eksisozluk.com/mudafi--170705>.

ABSTRACT**COMBATING TERRORISM AND PUBLIC CASES IMPERATIVE
DEFENSE**

YENİPİNAR, Mehmet Emre

Master Thesis

Thesis Advisor Prof. Dr. Hilmi BAYRAKTAR

May-2021, 87 pages

In this study, prepared as a thesis subject, general definitions and concepts in criminal proceedings, especially in relation to counter-terrorism crimes, the legal conditions and results of defense have been investigated. Turkey to prevent and combat transnational organized crime and terrorism in order to have many regulations. Lawyer is the general definition, but the word defense counsel is used in criminal proceedings and is a concept related to criminal law. For example, "the lawyer acting as your attorney in the civil case is not the lawyer, but if you commit a crime, the lawyer who is officially appointed and defending you in the police, prosecutor's office and in the court is the lawyer. The right to defense is one of the oldest rights in the world and one of the most fundamental rights. With the existence of man, the right to defense has emerged. 5271 sy. The regulation in article 149 of the Criminal Procedure Code is about the benefit of attorney and lawyer assistance. In the criminal proceedings, the principles of "investigation by hand" and "the benefit of the suspect" are valid. In addition, the concept of "conciliation" is also important in terms of the nature and nature of the crime committed.

Keywords; Right to a Fair Trial, Right to Defense, Defense, Public Trial, Criminal Liability

ÖNSÖZ

Ülkemizin de taraf olduğu ve Anayasa’nın 90. maddesi uyarınca iç hukukun bir parçası haline gelen, “ Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin “Haklar ve Özgürlükler” başlıklı bölümünde yer alan 2. maddesinde “yaşama hakkı” düzenlenmiş, aynı maddenin “b” bendinde, yaşama hakkının ihlal edilmiş sayılamayacağı” belirlenmiştir.

1982 Anayasası’nın 36. ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin 6. maddesinde ifadesini bulan adil yargılanma hakkı yargılamanın hakkaniyetine uygun, adil bir biçimde yerine getirilmesini amaçlar.

“ AİHS’in 6. maddesinin 3. fıkrasında yer alan ve suç isnadı altındaki kişiler”e ilişkin olan “suçlamayla ilgili bilgilendirilme , savunma için yeterli zaman ve kolaylıklara sahip olma , bizzat, müdafii vasıtasıyla veya adli yardımla savunma , “tanık dinletme ve tanık sorgulama” ile “çevirmenden ücretsiz yararlanma” hakları, 6. maddenin 1. fıkrasında koruma altına alınmış daha genel nitelikteki “hakkaniyete uygun (Adil) yargılanma” hakkının özel görünüm şekilleridir”.(Sakhnovskiy/Rusya [BD], B. No: 21272/03, 02.11.2010, § 94; Asadbeyli ve Diğerleri/Azerbaycan, B. No: 3653/05, 14729/05, 16519/06, 11/12/2012, §§ 130-132, bkz. AYM, 26.02.2015, Başvuru No: 2014/9817).²

Anayasa’nın 17. Maddesi, ”1. fıkrasında, herkesin yaşama hakkına sahip olduğu belirtilmiş, aynı maddenin 4. fıkrasında, meşru müdafaa hali, yakalama ve tutuklama kararlarının yerine getirilmesi, bir tutuklu veya hükümlünün kaçmasının önlenmesi, bir ayaklanma veya isyanın bastırılması, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde yetkili merciin verdiği emirlerin uygulanması sırasında silah kullanılmasına kanunun cevaz verdiği zorunlu durumlarda meydana gelen öldürme fiilleri, birinci fıkra hükmü dışındadır.” hükmü düzenlenmiş, birinci fıkradaki hakkın istisnalarını düzenlemiştir.

12.04.1991 tarihinde yürürlüğe giren 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu’nun 20. maddesinde :

“terörle mücadelede görev veren veya bu görevi ifa eden adli, istihbari, idari ve askeri görevliler, kolluk görevlileri, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü ve Genel Müdür Yardımcıları, terör suçlularının muhafaza edildiği ceza ve tutukevlerinin savcılar ve müdürleri, Devlet Güvenlik Mahkemelerinde görev yapmış hakim ve savcılar, Ceza Muhakemesi Kanununun 250’nci maddesiyle yetkili kılınmış ağır ceza mahkemelerinde görev yapan hakim ve savcılar ile bu görevlerinden ayrılmış olanlar ve terör örgütlerinin açık hedefi haline gelen veya getirilenler ile suçların aydınlatılmasında yardımcı olanlar hakkında gerekli koruma tedbirlerinin Devlet tarafından alınacağı, sayılan kamu görevlilerinin, görevlerinden ayrılmış olsalar dahi terör suçluları tarafından kendilerine veya eş ve çocuklarının canına vuku bulan bir taarruzu savmak için silah kullanmaya

² Yargıtay 16. CD. Esas No: 2018/1220 Karar No: 2018/1661, karşı oy gerekçesi (E.T. 21/02/2021).

yetkili oldukları” aynı Kanunun ek 2. maddesinde ise “terör örgütlerine karşı icra edilecek operasyonlarda “teslim ol” emrine itaat edilmemesi veya silah kullanmaya teşebbüs edilmesi halinde kolluk görevlilerinin, tehlikeyi etkisiz kılacak ölçü ve orantıda, doğrudan ve duraksamadan hedefe karşı silah kullanmaya yetkili oldukları” düzenlenmiştir.

5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 24/1. maddesinde “kanunun hükmünü yerine getiren kimseye ceza verilmeyeceği” belirtilmiştir.

Türkiye terör ve sınıraşan organize suçları önlemek ve mücadele etmek amacıyla birçok yasal düzenlemelere sahiptir. Bunlardan başlıcaları; 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunudur. Soruşturma veya kovuşturmanın her aşamasında şüpheli veya sanık bir veya birden fazla müdafinin hukuki yardımından yararlanabilir (CMK 149/1).Ancak, müdafii sayısı soruşturma evresindeki ifade alma sırasında en çok 3 avukat ile sınırlandırılmıştır. Kovuşturma evresi bakımından genel olarak bir kısıtlama yoktur.

Bununla birlikte, örgüt faaliyeti çerçevesinde işlenen suçlar bakımından yürütülen kovuşturmalarda duruşmada en çok 3 avukat hazır bulunabilir. Bu kısıtlama 2016 yılında KHK 676 ile getirilmiştir (CMK 149/2).³

Türkiye’de işlenen bütün suçlar bakımından, fail hangi ülke vatandaşı olursa olsun ceza hukukuna ilişkin Türk Kanunları uygulanır. Bir suçun Türkiye’de işlenmiş sayılma ölçütü TCK’nın 8/1. fıkrasının ikinci cümlesinde gösterilmiştir.⁴

Hukuka kesin aykırılık nedenleri yorum yoluyla genişletilemez. Çünkü ceza muhakemesi hukukunda istisnai ve sınırlandırıcı nitelikteki kuralların yorum metotlarıyla veya kıyas yoluyla genişletilmesi kabul edilmemektedir. İstisnai ve sınırlayıcı hükümler, konu oldukları kişiler ve durumlar için uygulanır.⁵

Ceza muhakemesi hukukumuzda, kanunda öngörülen zorunlu müdafilik hallerinin bulunmadığı durumlarda isteğe bağlı müdafilik hali söz konusu olup, bu durumda da sanığın tutuklu olup olmadığının önemi bulunmamaktadır. Yani sanık tutuklu da olsa ancak isteği halinde yanında müdafii bulundurulacaktır. Nitekim yerleşik yargısal uygulamalarda bu yönde süregelmiştir. CMK’nın 289. maddesinde sayılan hukuka kesin aykırılık halleri yorumla genişletilerek zorunlu müdafilik koşullarının bulunmadığı olaya sırf sanık tutuklu olduğundan bahisle teşmil edilmesi de mümkün değildir.⁶

Bu çalışma üç bölümden oluşmaktadır; Birinci Bölümde; *Terör Suçlarında Kavram Ve Tanımlar*, İkinci bölümde: *Vekalet Kapsamında Avukatlık Kavramı*, Üçüncü bölümde, *Ceza Yargılamasında Müdafilik* incelenmiştir. Ekler bölümünde ise, çalışmaya katkı sağlaması açısından, Gaziantep’te serbest çalışan avukatlardan derlenen, uygulamada ceza soruşturma ve kovuşturma aşamasında dosyalara sunulmuş olan örnek dilekçe ve belgeler (özel bilgiler silinmek suretiyle) bulunmaktadır.

Bu çalışmada ve eğitim döneminde her zaman destek ve yardımlarını esirgemeyen, çok değerli hocalarım Prof. Dr. sn. Hilmi BAYRAKTAR’a, Dr.

³ <https://metinpolat.av.tr/mudafi-sayisi-olagan-donem-ve-ohal-donemi.html> (E.T. 26/02/2021)

⁴ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2018/3775 Karar No: 2018/5600 Tebliğname No: 16 - 2018/75668

⁵ Centel, N./Zafer, H., (2016), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Bası, Eylül 2016, İstanbul, s.835.

⁶ Yargıtay 16. CD. Esas No: 2018/1220 Karar No:2018/1661, karşı oy gerekçesi (E.T. 21/02/2021)

Öğretim Üyesi sn. Mehmet BİÇİCİ'ye, Dr. sn.Selim SAYGIN'a, Arş. Gör. sn. Mustafa ASLAN'a, ve emeği geçen tüm hocalarıma en içten duygularıyla teşekkür ve minnetlerimi sunarım.



İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ÖZET	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ	iii
İÇİNDEKİLER	vi
KISALTMALAR	ix

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi	1
B. Araştırmanın Amacı ve Önemi.....	1
C. Araştırmanın Yöntemi	2
D. Sınırlılıklar	3
E. Tanımlar.....	4
F. Konu ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Tezler/Çalışmalar.....	5

I. BÖLÜM

TERÖR SUÇLARINDA KAVRAM VE TANIMLAR

1.1. Ceza Hukuku Tanım Ve Kavramları.....	6
1.2. Literatür (3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu)	7
1.2.1. 18.07.2006 Tarihinde Yürürlüğe Giren 5532 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun	9
1.2.2. Ceza Hukukuna İlişkin Türk Kanunlarının Uygulanma Alanı	10
1.3. Terör Tanımı	10
1.3.1. Suçla Korunan Hukuki Değer	13
1.3.2. Suçun Maddi Unsurları	15
1.3.3. Mukayeseli Tanımlar	17
1.4. Terör Örgütü Kurma, Yönetme Ve Üye Olma Suçları	18

1.5. Terör Örgütlerinin Niteliklerinin Belirlenmesi	19
1.6. Suçüstü Hâli Kavramı Ve Genel Olarak Mütemadi Suçlarda Uygulanması ..	20
1.6.1. Suçüstü Hâli Kavramı	20
1.6.1.1. İşlenen suçun niteliği	21
1.6.1.2. Mütemadi suçlarda suçüstü hâli	22
1.7. Devletin Birliği ve Ülke Bütünlüğü	22
1.7.1. Suçun Maddi Unsurları	23
1.7.2. Suçun Manevi Unsurları	24
1.7.2.1. Modern uluslararası hukukta kuvvet kullanma yasağı	25
1.7.2.2. Hak arama hürriyeti	25
1.7.2.3. Kanuni hakim güvencesi	26
1.7.2.4. Suç ve cezalara ilişkin esaslar	26
1.7.2.5. İspat hakkı	27
1.7.2.6. Temel hak ve hürriyetlerin korunması	27
1.8. Kovuşturması Yapılan Sanığa Müdafî Tayin Edilmesi	29
1.9. Türk Ceza Hukukunda Silahlı Terör Örgütü Suçu Bağlamında	
Silahlı Terör Örgütüne Yardım Etme Suçu	29
1.10. İfade Özgürlüğü	31
1.11. Devlet Görevlilerinin Silah Kullanma Yetkisi	32
1.12. Etkin Pişmanlık	34

II. BÖLÜM

VEKALET KAPSAMINDA AVUKATLIK KAVRAMI

2.1. Genel Açıklamalar	36
2.2. Literatür Araştırması	37
2.2.1. Tarihsel Süreçte Savunulma Hakkı Niteliği	37
2.2.2. Yasal Mavzuat Genel Tanımı	38
2.3. Vekalet – Tevkil Yetkisi	38
2.3.1. Vekalet Ücretine Hak Kazanılması	39
2.3.1.1. Ücret sözleşmesi	39
2.3.1.2. Uygulamada yargısal kararlarla ücret sözleşmesi	40
2.4. İdari Sorumluluk - Kamu Hizmeti Niteliği	41
2.5. Uluslararası Mevzuat (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kanunu)	42
2.5.1. Ceza Yargılamasında Avukatlık Mesleğine Kavramsal Yaklaşım	43
2.5.2. Savunma Hakkı Tanımı	44

III. BÖLÜM

CEZA YARGILAMASINDA MÜDAFİLİK

3.1. Müdafilik.....	45
3.2. Savunma - Müdafî Hakkı.....	45
3.3. Müdafî Tanımı – Mevzuat İncelemesi	46
3.3.1. Ceza Yargılamasında Müdafîi Bulunmayan Şüpheli veya Sanık	46
3.3.2. Adil Yargılanma Hakkı - Müdafilik	46
3.3.2.1. Gözaltı sırasında müdafilik	47
3.3.2.2. Müdafinin yasal sorumluluk ve görevlerinin kapsamı	48
3.3.2.3. Müdafîin görevlendirilmesi	49
3.3.2.4. 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu’nda müdafî hakkı	49
3.3.2.5. Suça etki eden nedenler	51
3.4. Uzlaşma.....	52
3.5. Tebligat Kavramı	55
SONUÇ.....	57
KAYNAKLAR	60
EKLER.....	66
ÖZGEÇMİŞ.....	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.

KISALTMALAR

A.A.Ü.T.	: Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi
AİİM	: Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi
AİHS	: Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi
Av. K	: Avukatlık Kanunu
Av.	: Avukat
B.M.	: Birleşmiş Milletler
Bakz	: Bakınız
BK	: Borçlar Kanunu
Bkz	: Bakınız
C.	: Cilt
CD.	: Ceza Dairesi
CGK.	: Ceza Genel Kurulu
CMK	: Ceza Muhakemesi Kanunu
CMUK	: Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu
D.İş	: Değişik İş
Dis.Kur.K.	: Disiplin Kurulu Kararı
E.	: Esas
E.T.	: Erişim Tarihi
HD.	: Hukuk Dairesi
HGK	: Hukuk Genel Kurulu
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İBK	: İçtihatları Birleştirme Kararı
K.	: Karar
m.	: Madde
MK	: Medeni Kanun
RG.	: Resmi Gazete
S.	: Sayfa
T.	: Tarih
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TBK.	: Türk Borçlar Kanunu
Y.	: Yargıtay

GİRİŞ

A. Araştırmanın Konusu ve Problemi

Araştırmanın konusu, yasalar ve uygulama kapsamında, savunma hakkının kısıtlanamayacağı temel prensibi gereğince, terörizm suçunun oluşması ve sonuçları, bu suçu işleyenleri savunan avukatın (müdafinin) yasal sorumluluklarıdır. Bu araştırmada, ‘ terör suçlarında müdafilik ‘ kavramı araştırılmıştır.

Araştırmanın problemleri ise; Terörle mücadele ve cezai soruşturmada, şüpheli veya sanığın avukat yardımından faydalanmasında müdafilik hizmeti zorunlu mudur? Mutlaka ilgili baroya kayıtlı avukat olma zorunluluğu olan Müdafilik görevinin icrası ve uygulanmasındaki maddi ve manevi unsurlar nelerdir?

B. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Araştırmanın amacı, savunma hakkının zorunluluğu ve gereğinin uygulanmasının kamu düzenine etkisinin araştırılmasıdır. Her insanın kendisine isnad edilen suç ne olursa olsun savunulmaya hakkı vardır. Bu hak vazgeçilmez ve kesin nitelikte bir haktır. Yeter ki hak sahibi bu hakkını kullanmak istemesin. Uygulamada, müdafî olarak görevlendirilen avukat, yasal zorunluluğu yerine getirmek için bu görevi üstlenmekte, sanık ve şüpheli yargılama sürecinde, vekaletname ile kendisine başka bir avukat tutabilmektedir. Müdafilik yasal nedenlerle, noterde düzenlenen vekaletname olmadan yapılan resmi nitelikte atamadır.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 23.02.2016 gün ve 2014/5 MD-98-2016/83 sayılı ve 10.12.2013 gün ve 2013/359 sayılı kararlarında açıklandığı gibi;

“...Ceza Muhakemesinin amacı usul ve kuralların ön gördüğü ilkeler doğrultusunda maddi gerçeğin her türlü şüpheden uzak bir biçimde kesin olarak belirlenmesidir. Maddi gerçeğin belirlenmesinde kullanılan yegane araçlar deliller olup, nitekim 5271 sayılı

CMK'nın 'delillerin takdir yetkisi' başlıklı 217. maddesinin 2. fıkrasında yer alan; 'yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir.'

6352 sayılı Yasanın 75. maddesiyle değişik 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 10 maddesinin (ç) bendi, "Ceza Muhakemesi Kanununun 91 inci maddesinin birinci fıkrasındaki yirmidört saat olan gözaltı süresi kırksekiz saat olarak uygulanır.", (d) bendi, "Soruşturmanın amacı tehlikeye düşebilecek ise yakalanan veya gözaltına alınan veya gözaltı süresi uzatılan kişinin durumu hakkında Cumhuriyet savcısının emriyle sadece bir yakınına bilgi verilir.", (e) bendi ise "Gözaltındaki şüphelinin müdafî ile görüşme hakkı, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, hâkim kararıyla yirmidört saat süre ile kısıtlanabilir; bu zaman zarfında ifade alınamaz." şeklinde düzenlenmiştir.

Araştırmanın önemi ise, ceza muhakemesinde delillerin serbestliği ilkesi gereğince, ceza yargılamasında hangi konunun hangi delille ispat olunacağı konusunda bir sınırlama olmaması, yargılama makamının hukuka uygun şekilde elde edilmiş her türlü delili kullanmak suretiyle, sanığın aleyhine olduğu kadar lehine olan delilleri de araştırıp, değerlendirerek şüpheden arınmış bir sonuca ulaşılmasıdır. Bu açıdan, konunun örnekler bazında ele alınması ile bir ölçüde farkındalık yaratılmaktadır. Yargılama konusu olayın açıklığa kavuşturulması ve maddi gerçeğin bulunabilmesi için ispat amacıyla kullanılan hukuka uygun her araç delil olarak kabul edilir. Esas olan yargılamanın bir bütün olarak adil olmasıdır.

C. Araştırmanın Yöntemi

Araştırma probleminin niteliği çerçevesinde, hukuki niteleme ve tasniflerle yasal mevzuattır. Genel itibariyle, terör, terörizm ve müdafî tanım ve kavramları bilimsel çalışmalar ile uygulamadaki davalar ve yargısal kararlarla araştırılmıştır.

Ceza yargılamasının temeli "kamu düzeni gereği re'sen araştırma ilkelerine dayalıdır".

1136 sayılı Avukatlık Kanunu'nun 58/1. maddesinde;

"Avukatların avukatlık veya Türkiye Barolar Birliği ya da baroların organlarındaki görevlerinden doğan veya görev sırasında işledikleri suçlardan dolayı haklarında soruşturma, Adalet Bakanlığının vereceği izin üzerine, suçun işlendiği yer Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır." Aynı Kanun'un 59. maddesinde ise,⁷ "58 inci maddeye göre yapılan soruşturmaya ait dosya Adalet Bakanlığı Ceza İşleri Genel Müdürlüğüne tevdi

⁷ <https://www.uyap.gov.tr/> (E.T. 07/05/2015)

olunur. İnceleme sonunda kovuşturma yapılması gerekli görüldüğü takdirde dosya, suçun işlendiği yer ağır ceza mahkemesine en yakın bulunan ağır ceza mahkemesi Cumhuriyet Savcılığına gönderilir.”⁸ şeklinde düzenleme bulunmaktadır.

Bu durumda müdafinin mesleğini icra ederken yasalar ve dosya kapsamının içeriği de önem arz eder. Zira avukat yani müdafii şüpheli veya sanığın “vekili” konumundadır.

D. Sınırlılıklar

Anayasa ve Yasalarla birlikte, uluslararası sözleşmeler, “Adil yargılanma hakkı” tanım ve uygulaması, çalışmanın sınırlarını oluşturmuştur.

Türkiye’nin taraf olduğu terörizm karşıtı antlaşmalar arasında:

“Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi (13.12.2000), Terörizmin Önlenmesi Avrupa Sözleşmesi Tadil Protokolü (15.05.2003), Sınıraşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Ateşli Silahlar, Parçaları ve Aksamaları ile Mühimmatının Yasadışı Üretimine ve Kaçakçılığına Dair Protokol (28.06.2002), Terörist Bombalamalarının Önlenmesine İlişkin Uluslararası Sözleşme (20.05.1999), Terörizmin Finansmanının Önlenmesine Dair Uluslararası Sözleşme (27.09.2001), Tedhişçiliğin Önlenmesine İlişkin Avrupa Sözleşmesi (27.01.1977) ile Uçaklara Karşı İşlenen Suçlara ve Diğer Fiillere İlişkin Sözleşme (14.09.1963) örnek gösterilebilir.”⁹

CMK’nın 153. maddesinin 2. fıkrasında “Müdafinin dosya içeriğini incelemesi veya belgelerden örnek alması, soruşturmanın amacını tehlikeye düşürebilecek ise, Cumhuriyet savcısının istemi üzerine, sulh ceza hakiminin kararıyla bu yetkisi kısıtlanabilir” düzenlemesi yer almaktadır.

5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’un 13. maddesinde 5560 sayılı yasa ile yapılan değişiklikle, CMK gereğince soruşturma ve kovuşturma makamlarının istemi üzerine baro tarafından görevlendirilen müdafie ödenen ücret yargılama gideri olarak düzenlenmiştir.

⁸ 1136 sayılı Avukatlık Kanunu’nun “Yalnız avukatların yapabileceği işler” başlıklı 35. maddesinde: “Kanun işlerinde ve hukuki meselelerde mütalaa vermek, mahkeme, hakem veya yargı yetkisini haiz bulunan diğer organlar huzurunda gerçek ve tüzel kişilere ait hakları dava etmek ve savunmak, adli işlemleri takip etmek, bu işlere ait bütün evrakı düzenlemek, yalnız baroda yazılı avukatlara aittir. Baroda yazılı avukatlar birinci fıkradakiler dışında kalan resmi dairelerdeki bütün işleri de takip edebilirler.” hükmüne yer verilmiştir. Avukatların, Avukatlık Kanunu kapsamındaki tüm görevleri nedeniyle işledikleri suçların soruşturulması ve kovuşturulması özel hükümlere tabidir. Diğer bir deyişle avukatlık sıfatıyla kanunen üstlenilen görevler dolayısıyla işlenen suçlar, görevden doğan suç kapsamına girmektedir, zira Kanun gereği bu görevler yalnızca avukatlar tarafından yerine getirilmektedir.

⁹ Dönmezer, S./ Erman, S. (1994), *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt III, 11. Bası, Beta Yayınları, İstanbul, s.2283.

E. Tanımlar

Suç ve Ceza Tanımları Fail, hareketinden doğacak sonuçları bilerek ve isteyerek hareket etmişse kast gerçekleşmiştir. Buna karşılık, fail belli bir sonucu gerçekleştirmek üzere hareket ederken, bunun yanında başka sonuçların meydana gelmesini de göze almış ve bu sonuçlar da gerçekleşmişse, failin bu sonuçlar açısından da kasten hareket ettiği kabul olunur. Çünkü fail, asıl kastettiğinden başka, hareketinden doğacak diğer sonuçları tahmin ettiği veya öngördüğü halde hareketini devam ettirmiştir. Dolaylı kast olarak adlandırılan bu kast türüne, belirli olmayan kast, gayrimuayyen kast, olursa olsun kastı veya “dolus eventualis” de denilmektedir.¹⁰

5271 sy. Ceza Muhakemesi Kanununun 2. maddesinde ceza yargılamasında, genel tanımların açıklaması yapılmıştır.¹¹

5237 sayılı TCK’nın 220/1. maddesinde tipik eylem unsuru düzenlenmiştir.

‘Tipik eylem Unsuru : Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kurmak veya kurulmuş olan örgütü yönetmek fiillerinden oluşmaktadır. Bu itibarla suç, seçimli hareketli bir suçtur.’

Suç işleme amacıyla yeni bir örgütün oluşturulması veya var olan yasal bir teşkilatın suç örgütüne dönüştürülmesidir. Amaç suçları işlemek için gerekli olan asgari şartları sağlayarak somut ve fiili bir oluşumun meydana getirilmesi gerekir.¹² Örgüt kurma suçu mahiyeti itibariyle çok failli bir suçtur. Üye sayısının en az üç kişi olması gerekir. (TCK:220, f:1) Amaçlanan suçları işlemeye elverişli üye, araç ve gerece sahip olunması gereklidir.¹³

Avukatlık, Avukatlık Kanunu’nun 1. ve 2. maddesinde:

“Avukatlık kamu hizmeti ve serbest bir meslektir. Avukat yargının kurucu unsurlarından olan bağımsız savunmayı serbestçe temsil eder.” şeklinde tanımlanmış, 2. madde de avukatlığın amacının, adil yargılanma hakkının gereği olduğu açıklanmıştır.¹⁴

¹⁰ Centel, N., *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 2. Bası, s.349.

¹¹ *Tanımlar* Madde 2 - (1) Bu Kanunun uygulanmasında; Ceza Muhakemesi Kanunu Kanun Numarası: 5271 Kabul Tarihi: 4/12/2004 Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 17/12/2004 Sayı: 25673 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 44.

¹² (Çalışmada yer verilen Yargıtay kararlarına, Mahkeme’nin UYAP internet sitesinden ulaşılmıştır.). Yargıtay 8. Ceza Dairesi 29.11.2006 tarih, 846-8666 sayılı kararı, (E.T. 25/02/2021).

¹³ (Ceza Genel Kurulu 03.04.2007 tarih, E.2006/10-253 K.2007/80, 04.07.2006, E.2006/10-128, K.2006/177, 31.10.2012 E.2011/10-577, K.2012/1821 gibi). (Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 10.06.2008 tarih ve 2007/9-270-164 sayılı kararı vb.) (E.T. 25/02/2021).

¹⁴ Avukatlık Kanunu’nun 2. Maddesinde, (Değişik birinci fıkra: 2/5/2001 - 4667/2 md.). (Değişik: 2/5/2001 - 4667/2 md.)

Avukatlık Kanunu'nun 34. maddesi, avukatlık onuruna, meslek düzen ve geleneklerine uymayan eylem ve davranışlarla, mesleki çalışmasında görevin yapılmasıyla ilgili sorumluluklarını görevin gerektirdiği dürüstlüğe uygun yapmayan avukatın disiplin cezası ile cezalandırılacağı açıklanmıştır.¹⁵

Diğer tanımlar, yeri geldikçe kavramsal çerçevede verilecektir.

F. Konu ile İlgili Ulusal ve Uluslararası Tezler/Çalışmalar

Ele alınan araştırma konusu, yalnızca ulusal tezler bağlamında incelenmiş olup konuya ilişkin uluslararası tez bulunmamaktadır.

Tez çalışmamızda, başta Anayasa ve yasalarla birlikte, ceza yargılamasında müdafî kavramı terörle mücadele suçları örneği ile araştırılmıştır. Bu çerçevede, konuya ilişkin ulusal tezler incelendiğinde;

Çalışmamızla ilgili olmak üzere, Ceylan, (2017), *Ceza muhakemesi açısından silahların eşitliği*, Güngörmüş, (2010), *Ceza yargılamasında hak arama özgürlüğü*, gereğince, adil yargılanma hakkının sonuçlarına ve savunmanın önemine değinmişlerdir.

Benzer şekilde, Türkgöz, (2011), 20. yüzyılda Avrupa ve Türkiye’de terörizm ve terörle mücadele konusunu incelemiş, İstem, (2010), “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ışığında terörle mücadelede insan haklarının sınırlandırılması” konularında, terörizmle mücadele ve ceza yargılamasında insan haklarını araştırmıştır. Akyüz, (2020), Müdafiden yararlanma hakkı ve kısıtlanması konusu ile, Kaçmaz, (2015), Ceza muhakemesinde müdafî, Aydın, (2011), Ceza Muhakemesinde müdafî tanım ve kavramları yasal şartları ve sonuçlarını incelemiştir.

¹⁵ Uyap.gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu (E.T. 06.12.2016), 2016/939 Esas ve 2016/465 Karar sayılı kararı.

1. BÖLÜM

TERÖR SUÇLARINDA KAVRAM VE TANIMLAR

1.1. Ceza Hukuku Tanım Ve Kavramları

1982 Anayasasının 2. maddesinde devletin görevleri açıklanmıştır.

“Türkiye Cumhuriyetinin, toplumun huzuru, millî dayanışma ve adalet anlayışı içinde, insan haklarına saygılı, Atatürk milliyetçiliğine bağlı, başlangıçta belirtilen temel ilkelere dayanan, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk devleti olduğunu” öngörmektedir. Anayasanın 5. Maddesinde, “Devletin temel amaç ve görevleri arasında “kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmak” sayılmıştır.¹⁶

5237 sayılı TCK’nın “Adalet ve kanun önünde eşitlik ilkesi” başlıklı 3. maddesinin 1. fıkrasındaki; “Suç işleyen kişi hakkında işlenen fiilin ağırlığıyla orantılı ceza ve güvenlik tedbirine hükmolunur.” biçimindeki hüküm ile de işlenen fiil ile hükmolunan ceza ve güvenlik tedbirleri arasında “orantı” bulunması gerektiği vurgulanmıştır.¹⁷

Kişi hak ve hürriyetlerinden hiç birisinin, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamayacağına dair Anayasanın 14. maddesinde de açıkça vurgulandığı üzere, bu suç herhangi bir hukuka uygunluk sebebi kapsamında işlenemez. Hiç bir devlet, hiç kimseye birliği ve ülke bütünlüğünü, anayasal düzenini bozacak bir hukuk düzeni kurmaz.

¹⁶ Aydın, Ö. “Türk Anayasa Yargısı’nda Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XV, Sayı 4, s.122.

¹⁷ Uyarı gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2017/19-45 2020/2522016/396309 (E.T. 02.06.2020).

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesinde,

“Her şahıs gerek medeni hak ve vecibeleri ile ilgili nizalar, gerek ceza-i sahada kendisine karşı serdedilen bir isnadın esası hakkında karar verecek olan kanuni, müstakil ve tarafsız bir mahkeme tarafından davasının makul bir süre içerisinde hakkaniyete uygun ve aleni surette dinlenmesini istemek hakkına haizdir” düzenlemesi gereğince, sözleşmenin 6. maddesinin 2 ve 3. fıkralarının içerdiği güvenceler, “her ne kadar ceza yargılamasında suç isnat edilmiş kişiye” tanınmış olan haklar ise de, gereğinde özel hukuk davaları alanında da uygulanabilmektedir.

1.2. Literatür (3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu)

Terör kelime olarak, yıldırma, korkutma ve tehdit anlamında kullanılmaktadır.¹⁸ Terörizm kavramı, terör amaçlı yöntemlerin siyasi hedefler gereğince örgütlü, sistematik ve sürekli (devamlı) olarak kullanılmasını inceleyen bir strateji şeklinde terör kavramından farklılık göstermektedir.¹⁹

Terör kelimesinin, eski Türkçedeki karşılığı “tedhiş”tir.²⁰

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1 inci maddesinde, “terör” kavramı tanımlanmıştır. Silahlı terör örgütü üyesi olmak suçlarının 3713 sayılı TMK'nın 3. maddesinde “Mutlak terör suçlarından olması, aynı yasanın 5. maddesi kapsamında mutlak terör suçlarında her halükarda 3713 sayılı TMK'nın 5. maddesinin herhangi bir takdir hakkı olmaksızın uygulanmasının zorunlu olduğu”, bu kapsamda “silahlı terör örgütü üyesi olmak suçlarında cezanın alt sınırın beş yıldan fazla olduğu” nazara alınmalıdır. Yasayolu denetiminde bu madde kapsamındaki hukuka aykırılıklar temyiz kapsamında gösterilmiş olmasa da re'sen incelenecektir (CMK 289/1).²¹

Terör ile mücadele kavramı uzun yıllardan günümüze dek silahlı olarak süregelmesi sebebi ile yerli ve yabancı toplumda savaş algısını oluşturabileceği gibi mücadelenin uzun sürmesi sebebi ile de uluslararası savaş hukuku kurallarının mücadeleye dahil olmasına (olumlu-olumsuz) neden olabilecektir.²²

¹⁸ Türk Dil Kurumu, Terör Kavramı, <http://tdk.gov.tr/> (Erişim tarihi: 10.03.2016).

¹⁹ Teltik, M., “Deaş'ın Kodları”, Ankara, (2020), s.7.

²⁰ Teltik, (2020), s.6,

²¹ Uyp.gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar Tebliğname:2019/6-195 2019/613 2018/61290 (E.T. 20/02/2021)

²² Şahin, S., (2017), *Terörizm ve Terör Örgütleri İle Mücadele: Türkiye'nin Daesh (İşid) Terör Örgütüyle Mücadele Politikası*, T.C. İstanbul Gelişim Üniversitesi, s.88.

Terörün sistemli olarak ortaya çıkışı 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren başlamıştır.²³ Toplumun kışkırtılıp korku içerisinde yaşaması ve hedef olan kitlelerin örgütlenmesi mantığıyla savunulmuş olan ideolojilerin haklı olduğuna inandırma, terörizmin belirli başlı amaçlarındandır.²⁴

Terörist örgütler, şiddet eylemlerine kendilerinin meşru olarak kabul ettikleri haksızlıklarına daha geniş bir kitlenin dikkatini çekmek için başvurur.²⁵ Terörist bir örgüte dahil olan bir kişi, kendi bireysel kimliğini tamamen grup kimliğiyle tanımlamakta, dünyayı iyi ve kötü olarak algılamakta ve kötünün yok edilmesi için grup içi dinamiklerinin etkisiyle intihar eylemlerine kadar yönlendirilebilmektedir.²⁶

Terörist örgütlerin öncelikle amaç ve ideolojileri ile tanımladıkları düşmanlarına göre, bilişsel güvenli ortamları oluşmakta, düşman olarak tanımlanan aktör/aktörlerin ya da kitle/kitlelerin durumları ile organizasyon yapı ve faaliyet alanlarına bağlı olarak ta fiziki güvenli ortamları ortaya çıkmakta, kullandıkları fiziki güvenli ortamlara göre de, finansal, siber ve hukuki güvenli ortamları şekillenmektedir.²⁷

Tarih boyunca devletler, kendilerini tehdit edeceğini değerlendirdikleri olgulara karşı vatandaşlarını ve çıkarlarını korumak adına ulusal güvenlik sorunlarını yöneten sistemler, yapılar, kurumlar ve süreçler geliştirmişlerdir. Bu açıdan ülkemizde, biyo-terör tehdidine ait sorunların analiz edilerek biyo-terör güvenliğine yönelik objektif kriterlere ve önleyici tedbirlere dayalı bir biyolojik savunma sisteminin oluşturulması ihtiyacı vardır. Dünya, sınır ötesi tehditlerin yayılması yönünde gösterdiği büyük bir eğilim ile giderek küreselleşmektedir. Bunu da, KİS dâhil olmak üzere her zamankinden daha güçlü silahlar kullanarak yapmaktadır. Bu sebeple ve bu çıkarımdan kaynaklanan ulusal güvenliğimize yönelik potansiyel tehditleri çok iyi değerlendirmemiz gerekmektedir.²⁸

²³ Şahin, (2017), s.20.

²⁴ Şahin, (2017), s.24.

²⁵ Kurum, M., (2015), *Terörist Örgütlerin Güvenli Ortamları Ve Terörist Örgütler İle Mücadelede Güvenli Ortamları Hedef Alma Yaklaşımı: PKK Terörist Örgütü Örneği*, T.C. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, s.114.

²⁶ Kurum, (2015), s.116.

²⁷ Kurum, (2015), s.4.

²⁸ Kiremitçi, (2014), s.9.

Koruma sorumluluğu, önleyici sorumluluk, reaksiyon sorumluluğu ve yeniden tesis etme sorumluluğunu kapsamaktadır.²⁹

Güvenlik ise, maruz kalınan iç ve dış tehditler karşısında devletlerin üzerinde düşünmesi gereken önemli bir olgudur. Zira devletler, yüzyıllar boyunca varlıklarını korumak ve sürdürmek için güvenlik kavramını – farklı biçimlerde de olsa – nihai ve temel hedef olarak algılamışlar ve en önemli öncelik olarak görmüşlerdir.³⁰

Ülkemiz ise, ulusal güvenlik stratejimize ve politikamıza rehberlik eden geleneksel ilişkilerimizin hızla değiştiği ve belki de aşıldığı, birbirine bağlı ve giderek daha karmaşık olan, küçülen ve bir o kadar da hızlanan bir dünya ile karşı karşıyadır.³¹

Terör kavramı aslında herhangi bir siyasi düşünce doğrultusunda yapılan (içeriği şiddet, korku temelli provakatif) eylemler sonucu başta siyasi irade, yönetim, yönetici gibi makamlara karşı dolaylı ya da direkt olarak yapılan bir eylem türüdür. Bu eylem sonucunda verilmek istenen düşünce çoğu kez can ve mal kaybı şeklinde acı sonuçlar doğurmaktadır.³²

1.2.1. 18.07.2006 Tarihinde Yürürlüğe Giren 5532 Sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

18.07.2006 tarihinde yürürlüğe giren, “5532 sayılı Terörle Mücadele Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunun 8 inci maddesinde, terörün finansmanı (kaynak sağlanması) suçu düzenlenmiştir.”

Zararın boyutları terör eylemcileri tarafından verilmek istenilen mesaj ile birlikte belirlenmektedir. Bir ideoloji doğrultusunda hareket eden bir terör eylemcisi karşı tarafa gözdağı vermek istiyorsa bunun için karşı tarafa şiddet içeren eylemler yerine ses bombası; karşı tarafa ait birey, taşıt ya da bir varlık kaçırma veya

²⁹ Taşdemir, F./Özer, A., “Kuvvet Kullanma Hukuku Açısından Fırat Kalkanı Operasyonu” <https://dergipark.org.tr/s.66>.

³⁰ Kiremitçi, (2014), Kiremitçi, İ., (2014), *Küresel Boyutta Biyolojik Terörizm (Biyo-Terör) Tehdidi Ve Türkiye’de Biyo-Terör Güvenliğine Yönelik Savunma Sistemi*, Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü s.3.

³¹ Kiremitçi, (2014), s.8.

³² Kohistanı, (2014), M., (2014), *Terör, Terör Olayları ve Uluslararası Bölgesel Anlaşmalarda Terörizm*, Karadeniz Teknik Üniversitesi*Sosyal Bilimler Enstitüsü, s.4.

korkutma eylemi uygulamaktadır. Tabi bazen bu yollara başvurmadan da birçok can kaybına sebep olabilecek bombalı saldırılar da yapılabilmektedir.³³

Terör faaliyetleri genel anlamda eylemi harekete geçirecek eylemci ya da eylemciler-ideoloji-amaç üçlü mekanizması ile oluşmaktadır. Bu üçlü mekanizmadan bir ya da bir kaçısı olmadığı taktirde oluşacak eylem bir “kaza”dır. Örneğin, bir dükkânda bir kişinin tüpü düzgün bir şekilde kullanmadığı takdirde oluşacak patlama buna bir örnek olup kaza adını almaktadır.³⁴

Terör örgütlerinin eylemlerinde ideolojinin önemli yapı taşı olduğunu ve bunlardan en önemlilerinden örgütsel yapı (örgüt üyesi seçimi, hücre yapılanmaları vb.) ve eylem türünün nasıl bir şekil alacağını belirleyicisinin de ideoloji olarak kabul edildiği söylenebilir. Ayrıca terör örgütleri bu ideoloji unsurlarını daha önceki yıllarda yaşanan olayların oluşumunu ve olaylar sonrası yaşananları da göz önünde bulundurarak günümüze kadar ideolojilerini geliştirmişlerdir.³⁵

1.2.2. Ceza Hukukuna İlişkin Türk Kanunlarının Uygulanma Alanı

Türkiye’de işlenen bütün suçlar bakımından, fail hangi ülke vatandaşı olursa olsun ceza hukukuna ilişkin Türk kanunları uygulanır. Bir suçun Türkiye’de işlenmiş sayılma ölçütü TCK’nın 8/1. fıkrasının ikinci cümlesinde gösterilmiştir.³⁶

Ceza yargılamasında mülkîlik sistemine dair genel hükümlere istisna teşkil eden 13. madde metinde yer verilen bir kısım suçlar aynı zamanda TMK kapsamında mutlak terör suçu olduklarından terör ve terör suçlarının değerlendirilmesi yapılacaktır.³⁷

1.3. Terör Tanımı

Terörün ne anlama geldiği (tanımı), 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 1. maddesinde düzenlenmiştir.³⁸ Anayasa Mahkemesinin 31.03.1992 gün

³³ Kohistanı, s.6.

³⁴ Kohistanı, (2014), s.6.

³⁵ Kohistanı, (2014), s.7.

³⁶ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2018/3775 Karar No: 2018/5600 Tebliğname No: 16 - 2018/75668. (E.T. 25/02/2021).

³⁷ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2018/3775 Karar No: 2018/5600 Tebliğname No: 16 - 2018/75668. (E.T. 25/02/2021).

³⁸ Bu maddeye göre terör; “*Cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki,*

ve 1991/18 E. – 1992/20 K. sayılı kararında, bir eylemin terör olarak tanımlanmasını üç temel koşula bağlamıştır.³⁹ Bu genel terör tanımı dışında, 3713 sayılı Kanunun 3. Maddesinde, “doğrudan terör suçları” ve 4. maddesinde de, “işlenme bağlamına göre” dolaylı terör suçları gösterilmiştir.⁴⁰

Terör örgütünü yönetme suçu ilgili yasal düzenlemeler şöyledir:

5237 sayılı TCK Suç işlemek amacıyla örgüt kurma başlıklı madde 220- “(1) Kanunun suç saydığı fiilleri işlemek amacıyla örgüt kuranlar veya yönetenler, örgütün yapısı, sahip bulunduğu üye sayısı ile araç ve gereç bakımından amaç suçları işlemeye elverişli olması halinde, iki yıldan altı yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Ancak, örgütün varlığı için üye sayısının en az üç kişi olması gerekir.

(5) Örgüt yöneticileri, örgütün faaliyeti çerçevesinde işlenen bütün suçlardan dolayı ayrıca fail olarak cezalandırılır.”

Silahlı örgüt başlıklı madde 314- “(1) Bu kısmın dördüncü ve beşinci bölümlerinde yer alan suçları işlemek amacıyla, silahlı örgüt kuran veya yöneten kişi, on yıldan onbeş yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır

(3) Suç işlemek amacıyla örgüt kurma suçuna ilişkin diğer hükümler, bu suç açısından aynen uygulanır.”

3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu Terör örgütleri başlıklı madde 7 –“ (Değişik: 29/6/2006-5532/6 md.)

Cebir ve şiddet kullanılarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme veya tehdit yöntemleriyle, 1 inci maddede belirtilen amaçlara yönelik olarak suç işlemek üzere, terör örgütü kuranlar, yönetenler ile bu örgüte üye olanlar Türk Ceza Kanununun 314 üncü maddesi hükümlerine göre cezalandırılır. Örgütün faaliyetini düzenleyenler de örgütün yöneticisi olarak cezalandırılır.” hususları düzenlenmiştir.

Failin örgüt yöneticisi olup olmadığı, örgütün organizasyon yapısı, hiyerarşisi ve kişilere verilen görevlerin önemi esas alınmak suretiyle belirlenecektir.⁴¹

sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletin ve Cumhuriyetin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak amacıyla bir örgüte mensup kişi veya kişiler tarafından girişilecek her türlü suç teşkil eden eylemler.”³⁸

³⁹ “Bunlar; 1- Eyleme, baskı, cebir ve şiddet, korkutma, yıldırma, sindirme ya da tehdit yöntemlerinden biriyle girilmiş olması, 2- Eylemin;a) Anayasa’da belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzenini değiştirmek, b) Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, c) Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, d) Temel hak ve hürriyetleri yok etmek, e) Devletin iç ve dış güvenliğini, kamu düzenini ve genel sağlığı bozmak, Amacıyla yapılması, 3- Eylemin, bir örgüte mensup kişi ya da kişilerce veya terör örgütüne mensup olmasa dahi örgüt adına gerçekleştirilmesi,” hususları açıklanmıştır.

⁴⁰ Anayasa Mahkemesinin 31.03.1992 gün ve 1991/18 E. - 1992/20 K. sayılı kararı.

⁴¹ Baltacı, (207), s.183.

Dünyadaki borsa ve bankalarda işlem gören para, yedi gün yirmi dört saat uzman kişiler tarafından incelenerek terörizmin maddi gelir kaynaklarından en büyüğü önlenmeye çalışılmalıdır.⁴²

Terörizme destek verenlere idam, ölüm, ağırlaştırılmış müebbet (istisnalar hariç) v.b. gibi cezalar yerine inandıkları ideolojilerin amaçlarının ülke ve dünya yararına olmadığı ve günden güne zarar verdiğini benimseyecekleri bir ceza sistemi uygulanmalıdır. Bu uygulama sonrasında zanlılar en az üç yıl teknik ve fiziki takibe tabi tutularak verilen cezanın ne derece başarılı olduğu yine uzman kişilerce irdelenmelidir.⁴³

Terör ve terörizmin temelinde yatan sorunlar, farklı dinler, kültürler ve dünya görüşleri arasındaki farklılıklardır.⁴⁴

Terörizm her alanda karşımıza çıkabilir örneğin davranışsal model, Kolombiya'da yerlerinden edilen insan sayısı ve koka bitkisinin ekildiği alan değişkenleri esas alınarak.⁴⁵ hazırlanan çalışmada kokain ticareti araştırılmıştır. Terörle mücadele yöntemleri üzerine yapılan akademik çalışmalar, caydırıcı ve uzlaşmacı mücadele tedbirlerinin terör örgütlerinin taktikleri ve şiddet eylemi gerçekleştirme eğilimleri üzerindeki etkilerini inceler. Ulus ötesi saldırılar, terörizm stratejisinin hedef tepkisi aşamasında olan yerel terör örgütleri için bir taktiksel karşılık mekanizmasıdır.⁴⁶

Terörizm uluslararası toplumu yüzyıllardır meşgul eden konulardan biri olmuştur ve meşgul etmeye devam edecektir. Bu alanda devletler, devlet dışı aktörler kadar önemli bir yere sahiptir. Devlet terörizminin yapılan terörizm çalışmaları dışında tutulması, konunun tamamlanmasını engellemekte ve eksiklikler ortaya

⁴² Kohistanı, (2014), s.77-78.

⁴³ Kohistanı, (2014), s.78.

⁴⁴ Kaya, S., (2009), *Terör ve terörist algısı: Terör davranışının, davranışı gerçekleştirdiği öne sürülen etnik ve dini gruplara göre tanımlanması*, Kara Harp Okulu Komutanlığı / Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.45.

⁴⁵ Costenar, C., (2018), *Kolombiya'da Narko-terörizm: Organize Suç ile Terörizm Arasındaki Bağların Araştırılması (2000-2012)*, T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.2.

⁴⁶ Özkan, A., (2015), *Terörle Mücadelede Caydırıcı Önlemler ve Yerel Terör Örgütlerinin Ulusötesi Saldırıları: Almanya'daki PKK Saldırıları Örneği*, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi / Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.V.

çıkarmaktadır. Terörizme karşı devletlerin uyguladığı yöntem ve politikaların farklılık göstermesi ortak bir mücadele yönteminin oluşmasını engellemektedir.⁴⁷

Bu tanımlamalardaki ortak anahtar kavramlardan ziyade her fikir her ülke her kültür kendince bir terör ve terörizm tanımı yapmaktadır. Bu farklılık terör ve terörizmin kültürlere ve coğrafyalara göre farklı yapılarda ortaya çıkmasından kaynaklanmaktadır. Ortadaki bir sorunsalın sınırlarının net bir şekilde belirlenmesi, problemin çözümü için 4 vazgeçilmezdir.⁴⁸

1.3.1. Suçla Korunan Hukuki Değer

Devletin Anayasal düzeni, bu düzene hakim olan ilkeler, devletin birliği ve ülke bütünlüğünün korunması suretiyle kamu güven ve huzuru temin edilerek bireyin Anayasada güvence altına alınan hak ve özgürlüklerine yönelik fiillere karşı korunmasıdır.

Şiddet, terörizm mefhumunun içerisindeki önemli unsurlardan olmakla beraber her tür şiddet olayı terörizmi meydana getirmemektedir. Yanlış olan bu düşüncenin kafalardan silinebilmesi için verilebilecek bir örnek mafya yapılanmalarıdır. Mafya mensupları da terör örgütü mensupları gibi şiddet içeren organize suçların faili olmakla birlikte, iki kavramın ayrıldığı pek çok nokta bulunmaktadır. Öncelikle terörizmden söz edilebilmesi için ortaya çıkan şiddetin politik bir amacı tesis etmeye yönelik olması gerekmektedir. Teröristler sıradan haydutlar olmayıp siyasi amaçları doğrultusunda suç işlemektedirler.⁴⁹

Terör örgütlerinin şiddete başvururken gerçekleştirmeyi amaçladıkları öncelikli hedef, siyasal konjonktürde bir farklılık yaratabilmekken, mafya örneğinde ise 2 gerçekleştirilen şiddetin amacı, genellikle elde edilmesi umulan maddi çıkarlar veya intikam gibi farklı sebeplerdir.⁵⁰

⁴⁷ Koncagül, İ., (2020), *Terörizme Karşı Koyma Yöntemi Olarak Devlet Terörizmi Ve Örnek Vakalar Üzerinden İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Milli Savunma Üniversitesi / Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.89.

⁴⁸ Özcan, D., (2018), *İŞİD Terör Örgütü'nün Türkiye'ye Yönelik Propaganda Faaliyetleri Ve Yabancı Teröristler*, Gaziantep Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalı, Gaziantep, s.4.

⁴⁹ Denemeç, I., (2020), *Birleşmiş Milletler Düzeni, Terörizm Ve Yabancı Terörist Savaşçıların Hukuki Statüsü*, Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.1.

⁵⁰ Denemeç, (2020), s.2.

5237 Sayılı Türk Ceza Kanununun 21. maddesinin 1. fıkrasında, “Suçun oluşması kastın varlığına bağlıdır. Kast, suçun kanuni tanımındaki unsurların bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesidir” şeklinde düzenlenerek, “doğrudan kast” tanımlanmıştır. Buna göre, doğrudan kast; öngörülen ve suç teşkil eden fiili gerçekleştirmeye yönelik irade olup, kanunda suç olarak tanımlanmış eylemin bilerek ve istenerek gerçekleştirilmesi ile oluşur.⁵¹

Olası kast, TCK’nın 21. maddesinin 2. fıkrasında; “Kişinin, suçun kanunî tanımındaki unsurların gerçekleşebileceğini öngörmesine rağmen, fiili işlemesi hâlî” biçiminde tanımlanmıştır,

Fail, hareketinden doğacak sonuçları bilerek ve isteyerek hareket etmişse kast gerçekleşmiştir. Buna karşılık, fail belli bir sonucu gerçekleştirmek üzere hareket ederken, bunun yanında başka sonuçların meydana gelmesini de göze almış ve bu sonuçlar da gerçekleşmişse, failin bu sonuçlar açısından da kasten hareket ettiği kabul olunur. Çünkü fail, asıl kastettiğinden başka, hareketinden doğacak diğer sonuçları tahmin ettiği veya öngördüğü halde hareketini devam ettirmiştir. Dolaylı kast olarak adlandırılan bu kast türüne, belirli olmayan kast, gayrimuayyen kast, olursa olsun kastı veya “dolus eventualis” de denilmektedir.⁵²

İstisnai bir kusurluluk şekli olan taksir, “ 5237 sayılı TCK’nın 22/2. maddesinde, dikkat ve özen yükümlülüğüne aykırılık dolayısıyla, bir davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesi öngörülmeyle gerçekleştirilmesi şeklinde tanımlanmış olup, 5237 sayılı TCK’da, 765 sayılı TCK’da yer verilen, tedbirsizlik , dikkatsizlik , meslek ve sanatta acemilik , nizamata, evamir ve talimata riayetsizlik , kayıtsızlık veya tedbirsizlik , hataen ve kayıtsızlıkla , müsamaha ve dikkatsizlik şeklindeki taksir kalıplarına ilgili suç tiplerinde yer verilmemiş, ancak gerek öğretide, gerekse uygulamada, bu taksir kalıplarına yer verilmemiş olmanın, bir eksiklik veya farklılık oluşturmayacağı kabul edilmektedir.”⁵³

Taksirli suç bu kuralların ihlal edilmesi sonucu belirir, fail tedbirli ve öngörülü davranmamış olduğu için cezalandırılır. Bu bakımdan sorumluluğun

⁵¹ Yargıtay 12. Ceza Dairesi Esas No: 2021/744 Karar No: 2021/307 Tebliğname No:KD-2019/97804 (E.T. 24/02/2021)

⁵² Artuk/Gökçen/Yenidünya, Ceza Hukuku Genel Hükümler, (2013) s.597 vd.

⁵³ Yargıtay 12. Ceza Dairesi Esas No: 2021/744 Karar No: 2021/307 Tebliğname No: KD-2019/97804 (ET. 25/02/2020)

nedeni, öngörebilme imkân ve ödevinin varlığına rağmen sonuca iradi bir hareketle neden olmaktan kaynaklanmaktadır.

Öğretide ve yargı kararlarında taksirin unsurları,⁵⁴

- “a) Fiilin taksirle işlenebilen bir suç olması,
- b) Hareketin iradiliği,
- c) Neticenin iradi olmaması,
- d) Hareketle netice arasında nedensellik bağının bulunması,
- e) Neticenin öngörülebilmesi, ancak bu neticenin fail tarafından öngörülmemesi “

şeklinde belirtilmiştir.

Bilinçli taksir kavramı ise, mülga 765 sayılı TCK’nın 45. maddesine 8.1.2003 tarihli ve 4758 sayılı Kanun ile eklenen son fıkra ile hukukumuzda girmiş olup, anılan fıkra, “Failin öngördüğü neticeyi istememesine rağmen neticenin meydana gelmesi halinde bilinçli taksir vardır; bu halde ceza ... arttırılır.” hükmüne yer verilmiş, aynı hüküm, 5237 sayılı TCK’nın 22. maddenin 3. fıkrasında da korunmuştur. Olası kastı bilinçli taksirden ayıran özellik, mümkün yada muhtemel olarak öngörülen neticenin kabullenilmesi, failin öngördüğü tipik neticenin meydana gelmeyeceğine yönelik bir güveni olmadan hareket etmesidir.⁵⁵

1.3.2. Suçun Maddi Unsurları

Örgütü yönetmekten bahsedebilmek için öncelikle TCK’nın 220. maddesinde öngörülen şartlarla birlikte, amaç-saik, yöntem ve elverişlilik kriterleri itibariyle de terör örgütü vasfını haiz bir örgütün bulunması gerekir. Doktrin ve yerleşik uygulamalara göre; Terör örgütünü yönetmek örgüt hiyerarşisinin çeşitli basamaklarında örgütün amaçlarına ve yöntemlerine uygun biçimde örgüt faaliyetlerini sevk ve idare etmek olarak tanımlanabilir. Yönetici suç ortaklığına komuta eden ve örgütün kurallarını gösteren kişidir.⁵⁶

Suç veya terör örgütünü yönetmek; onu sevk ve idare etmek, kısmen veya tamamen, bölgesel, yerel veya genel olarak yönetip yönlendirmek, hiyerarşik yapıya ve varsa işbölümüne uygun olarak emir ve talimat vermek, bunların yerine

⁵⁴ Yargıtay 12. Ceza Dairesi Esas No: 2021/744 Karar No: 2021/307 Tebliğname No: KD-2019/97804 (E.T. 25/02/2020)

⁵⁵ Yargıtay 12. Ceza Dairesi Esas No: 2021/744 Karar No: 2021/307 2019/9780 (E.T.21/02/2020)

⁵⁶ Simeone, s.257 aktaran Turinay, F., (2018), *Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, (2018), s.269

getirilmesini bekleyip denetlemek, gerekli olduğunda da emrine veya örgütün talimatlarına riayet etmelerini cezalandırmaktadır. Kişinin somut olayda yönetme kudretine, sevk ve idare yeteneğine fiilen sahip olup olmadığına bakılmalıdır.⁵⁷

Fail, hiyerarşik olarak örgüt üyeleri üzerinde bulunuyor, geniş bir alanda iş bölümü yapabiliyor, örgüt üyeleri üzerinde sevk ve idarede bulunabiliyor, örgütsel faaliyetlerin organizasyonunda, icrasında; harekete geçiren, engelleyen veya durduran olarak rol üstlenebiliyor, bu faaliyetleri denetleyebiliyor ise yönetici olarak kabul edilebilecektir.⁵⁸

Örgüt yönetmek; örgütün amaçları doğrultusunda örgütü idare etmeyi, emir ve direktif vermeyi, örgüt içinde inisiyatif ve karar verme gücüne sahip olmayı gerektirir. Örgütün varlığının, etkinliğinin ve gelişiminin sağlanması, hedeflerinin belirlenmesi, program ve stratejilerinin saptanmasını ifade eder. Ancak örgütün faaliyetleri çerçevesinde sadece belirli bir suçun işlenmesini organize edenler bu suçun işlenmesini planlayıp yönetenler örgüt yöneticisi olarak kabul edilemez.⁵⁹

Geniş bir alanda faaliyet yürüten örgütlerin yöneticileri, örgüt yapılanması da dikkate alınarak somut olayın özelliklerine, bu kişilerin örgütün hiyerarşik yapısı içerisindeki konum ve görevlerine göre belirlenmelidir. Bu tür örgütlenmelerde her yöneticinin örgütün tamamını yönetmesi mümkün olmadığından, örgütün bölge, il, ilçe sorumlularının yönetici olup olmadıklarının sorumluluk sahalarındaki örgütsel faaliyetlerin yoğunluğu da gözetilerek belirlenmesi gerekir.⁶⁰

Örgüt yöneticileri, hiyerarşik açıdan emir ve talimat vermeye yetkili olduğu mensupların, örgütün amaçları doğrultusunda işledikleri suçlardan dolayı fail olarak sorumludurlar (TCK 220/5m.).⁶¹

Terörizmin finansmanı konulu çalışmalarda karşılaşılan en büyük sorun, suçun doğası gereği güvenilir verilerin eksikliğidir.⁶²

⁵⁷ Şen, E./Eryıldız S., (2018), *Suç Örgütü*, 1. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, s.107. “ Suçun faili: TC. vatandaşı olan ya da olmayan herkes olabilir. Suçun mağduru: Demokratik bir toplumda temel hak ve hürriyetleri güvence altına alınmış olarak barış içinde yaşama hakkı olan her bir bireydir. Fiil-Tipik eylem: TCK’nın 314/1 maddesinde tahdidi olarak belirtilen, Devletin anayasal düzenine, birliğine ve ülke bütünlüğüne karşı suçları işlemek amacıyla kurulan silahlı örgütü yönetmektir. Böyle bir örgüt, 3713 sayılı Kanunun 3. maddesi gereğince terör örgütüdür. Aynı nedenle suç, mutlak terör suçlarındandır.”

⁵⁸ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/8715 Karar No: 2020/5716 (E.T. 25/02/2020).

⁵⁹ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/8715 Karar No: 2020/5716 (E.T. 24/02/2020).

⁶⁰ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/8715 Karar No: 2020/5716 (E.T. 24/02/2020).

⁶¹ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/8715 Karar No: 2020/5716 (Dairenin 18.07.2017 tarih, 2016/7162- 2017/4786 sayılı kararından). (E.T. 23/02/2020)

Örneğin, kara para aklama ve terörün finansmanı ile ilgili tehditler sürekli olarak gelişmekte olup, kuralların düzenli olarak güncellenmesini gerektirir. Yani, kanunsuz kazanılan paranın değerini korumaya çalışarak, kamu otoritelerinin ve denetleyicilerin dikkatini çekmeden kullanılabilirliğini artırmak amacıyla kanuni bir geçmiş hazırlayarak başka varlıklara dönüştürülmesidir.⁶³

Failin örgüt yöneticisi olup olmadığı, örgütün organizasyon yapısı, hiyerarşisi ve kişilere verilen görevlerin önemi esas alınmak suretiyle belirlenecektir.⁶⁴

Yargıtayın istikrar kazanmış uygulamalarında da, terör örgütlerinin kırsalda faaliyet gösteren tim, manga, bölük sorumluları ile faaliyet yoğunluğu bulunmayan kimi il sorumluları örgüt yöneticisi olarak değil, örgüt üyesi olarak cezalandırılması gereği açıklanmıştır.⁶⁵

TCK m. 220/1’de düzenlenen örgütü yönetme suçu niteliği gereği devamlılık gerektirdiğinden, mütemadi bir suçtur.

Suç işlemek üzere kurulmuş bir örgütü yönetme saikine dayanan doğrudan kastla işlenebilen bir suçtur. Bu suç olası kast ile işlenemez. Suç örgütünün varlığı için suç işlemek amacının açık bir şekilde ortaya konulmuş olması gerekir. Bir oluşumun çekirdeğini oluşturan kişiler suç işlemek amacıyla hareket etmekle birlikte, oluşumun içinde yer alan fakat bu amaçtan habersiz olan kişiler, suç işlemek amacıyla kurulmuş bir örgüte üye olmaktan veya bu örgütü yönetmekten sorumlu tutulamazlar.⁶⁶

Bu durumda sorumluluk, TCK’nın 30. maddesinde düzenlenen “hata” kurumuna göre çözüme kavuşturulmalıdır.⁶⁷

1.3.3. Mukayeseli Tanımlar

Latince “büyük korku, dehşet, panik, korku kaynağı” anlamındaki terrorem ismi ile “korkmak, irkilmek” anlamına gelen “terrere” fiilinden kaynağını alan terör

⁶² Özenir, A, (2018), *Ekonomik Suçlar Bağlamında Terörizmin Finansmanı: Fetullahçı Terör Örgütü (Fetö) Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, Polis Akademisi / Güvenlik Bilimleri Enstitüsü / Suç Araştırmaları Ana Bilim Dalı, Ankara. s.28.

⁶³ Özenir, (2018) s.32.

⁶⁴ Baltacı, V. (2007), *Terör Suçları ve Yargılaması*, Ankara, 1. Baskı, Seçkin Yayınevi, s.183

⁶⁵ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/8715 Karar No: 2020/5716 (E.T. 2020).

⁶⁶ Özgenç, (2017) s.21.

⁶⁷ Yargıtay 16. CD. 18.07.2017 tarih, 2016/7162- 2017/4786 sayılı kararı, (E.T. 2020),

(tedhiş, terror, terreur) kelimesi, XIV. Yüzyıl Fransızcasında terreur şeklinde kullanılırken İngilizceye terror olarak geçmiştir.⁶⁸

1.4. Terör Örgütü Kurma, Yönetme Ve Üye Olma Suçları

5327 sayılı Yasanın 314.maddesi anlamında bir oluşumun veya yapılanmanın, silahlı terör örgütü sayılabilmesi için 5327 sayılı Yasanın 220.maddesinde düzenlenen suç işlemek için örgüt kurma suçunda gerekli koşulların yanında aşağıda gösterilen şartlar da aranmaktadır:

Doktrinde örgüte üye olmakla ilgili çokça tanım yapılmakta olup bu tanımlardan biri de; örgütü kuranlar veya yönetenler dışında kalmakla birlikte, örgütün amaçlarını benimseyerek verilecek görevleri yerine getirmeye hazır olmak üzere, örgütün hiyerarşik yapısına dahil olmak şeklinde ifade edilmektedir.⁶⁹

Fail açık veya zımni beyanıyla örgütün hiyerarşik yapısı içerisinde yer almayı, bu kapsamda, bu katılımının tek bir fiil için değil sürekli bir hâl almasını, örgütün amacı çerçevesinde verilen emirleri yerine getirmeyi, bu kapsamda kişisel iradesini örgütsel faaliyetlerde örgüt iradesinin emrine terk etmeyi kabul etmiş ise; örgüte üye olma iradesiyle hareket ettiği kabul edilmelidir.⁷⁰

Doktrinde kabul edilen ortak görüş ve Yargıtay kararlarında istikrar kazanan uygulama; örgüt üyeliği suçunun mütemadi suçlardan olduğu yönündedir. Bu nedenle, suç işlemek amacıyla kurulmuş olan bir örgüte katılma hâlinde suç, örgütün hiyerarşik yapısına bağlılık devam ettiği sürece işlenmeye devam edilmektedir. Dolayısıyla örgütün hiyerarşik yapısına bağlılığın sona erdiği anda temadi bitmektedir.⁷¹

⁶⁸ Turinay, F., “Ceza Hukukunda Terör Kavramı”, *TBB Dergisi*, 2016, S.116, s.43.” “Ürpermek, titremek” manasındaki tremble ile terrible (korkunç) kelimeleri de aynı kökendir. Kelimenin 1520’lerde “dehşete yol açma niteliği” anlamında kullanıldığı doğrulanırken, 1831’de *terror-tricken* (terör mağduru) ifadesine rastlanmaktadır. Fransız İhtilali sonrası dönemde Haziran 1793 ile Temmuz 1794 arasında yaşanan, binlerce kişinin idam edildiği siyasi belirsizlik ve korku süreci *laterreur* ya da *régime de terreur* (terör rejimi) dönemi olarak anılmaktadır. II. Dünya Savaşı sırasında Almanya’nın Rotterdam şehrine karşı gerçekleştirdiği hava saldırısı ise *terror bombing* (terör bombardımanı) şeklinde ilk kez 1941’de kayıtlara geçmiştir. Türkiye’de incelemeye konu olan terimleri ifade etmek için daha önce “anarşi”, “tedhiş”, “tedhişçilik” ve “yıldırımcılık” kelimeleri kullanılmışsa da terör ve terörizm ifadelerinin artık yerleştiği söylenebilir.”

⁶⁹ Evik, (2004), s.256 vd.

⁷⁰ Tozman, (2018), s.465-466.

⁷¹ Özgenç, İ., (2017), *Suç Örgütleri*, 10. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.25.

Bu bağlamda, örgüte üye olma fiili, örgütün hiyerarşik bünyesine dahil olmakla birlikte tamamlanmakta ise de suç sona ermemekte ve fail, örgüt üyesi olarak kaldığı sürece suç da devam etmektedir.⁷²

TCK'nın 314. maddesi, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanununun 7/1. Maddesinde;

“Terör; cebir ve şiddet kullanarak; baskı, korkutma, yıldırma, sindirme ve tehdit yöntemlerinden biriyle, Anayasada belirtilen Cumhuriyetin niteliklerini, siyasi, hukuki, sosyal, laik, ekonomik düzeni değiştirmek, Devletin ülkesi ve milletiyle bölünmez bütünlüğünü bozmak, Türk Devletin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, Devlet otoritesini zaafa uğratmak veya yıkmak veya ele geçirmek, temel hak ve hürriyetlerini yok etmek, Devletin iç ve dış güvenliğini kamu düzenini veya genel sağlığı bozmak” amacıyla faaliyet gösterdiği açıklanmıştır.

1.5. Terör Örgütlerinin Niteliklerinin Belirlenmesi

Örgütlü suçlar, Devlet düzeninin korunması ile ilgili suçlara ilişkin soruşturmaları takip etmek ve yazışmaları yapmak gibi işlemlerdir. (5/1) No’lu “Devlet düzeninin korunması ile ilgili suç teşkil eden olaylar ve örgütlü suçlar” konulu genelge uyarınca, yasal şartların oluşması halinde, kamu davası açılır.⁷³ Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 5 inci maddesinde;

“Devletin temel amaç ve görevleri, Türk Milletinin bağımsızlığını ve bütünlüğünü, ülkenin bölünmezliğini, Cumhuriyeti ve demokrasiyi korumak, kişilerin ve toplumun refah, huzur ve mutluluğunu sağlamak; kişinin temel hak ve hürriyetlerini, sosyal hukuk devleti ve adalet ilkeleriyle bağdaşmayacak surette sınırlayan siyasal, ekonomik ve sosyal engelleri kaldırmaya, insanın maddî ve manevî varlığının gelişmesi için gerekli şartları hazırlamaya çalışmaktır.” hükmü yer almaktadır.⁷⁴

Her dosyanın muhteviyatına göre, inceleme yapılması gerekir. Şiddet, insanlar için evrensel ve toplumsal bir terimdir. Bu anlamda pek çok bilim dalının ilgi alanının kapsamaktadır.⁷⁵

Örgüt üyesinin, örgütsel eylemlere maddi bir katkı sunmuş olması gerekmemektedir. Bir kimsenin, örgütün emir ve komutası içerisinde yer aldığını bilmesi ve bu çerçevede verilecek görevleri yerine getirmeye hazır olması, örgüt üyesi olarak kabulü için yeterlidir. Zira emir komuta zinciri içerisinde verilecek

⁷² Yurtlu, F., (2013), *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, s.480.

⁷³ <http://cigm.adalet.gov.tr>. (E.T. 10/012020).

⁷⁴ <http://www.cigm.adalet.gov.tr/> (E.T. 10/012020).

⁷⁵ Teltik (2020), s.1.

görevleri ifaya hazır olmak da asgari düzeyde de olsa örgütün hayatta kalmasına bir katkıyı yansıtmaktadır.⁷⁶

1.6. Suçüstü Hâli Kavramı Ve Genel Olarak Müttemadi Suçlarda Uygulanması

1.6.1. Suçüstü Hâli Kavramı

Genel olarak bir ceza usul hukuku kurumu olarak düzenlenen suçüstü hâli kavramına Anayasa’da ve özel soruşturma ve kovuşturma usullerini düzenleyen birtakım kanunî düzenlemelerde hukukî sonuçlar atfedilmiştir.⁷⁷ Bunlardan en önemlisi de, kural olarak adli suçların soruşturulması ve kovuşturulmasında genel hükümlere göre işlem yapılmasını düzenleyen normların uygulanmasını, bazı kamu görevlilerinin ifa ettikleri görevlerin niteliğinden kaynaklanan yasama dokunulmazlığı, hâkimlik teminatı gibi evrensel ilkelerin iç hukuka yansımaları olarak öngörülen düzenlemelerle engelleyen güvenceleri ağır cezalı suçlar yönünden ortadan kaldırmasıdır.⁷⁸

5271 sayılı CMK’nın “Tanımlar” başlıklı 2. maddesinin (j) bendinde de ‘Suçüstü hâli düzenlenmiştir;

“1. İşlenmekte olan suç,

2. Henüz işlenmiş olan fiil ile fiilin işlenmesinden hemen sonra kolluk, suçtan zarar gören veya başkaları tarafından takip edilerek yakalanan kişinin işlediği suç,

3. Fiilin pek az önce işlendiğini gösteren eşya veya delille yakalanan kimsenin işlediği suç” ifade etmiştir.⁷⁹

⁷⁶ Sarıtaş, E., (2018), *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları*, 1. Baskı, On İki Levha Yayıncılık, İstanbul, s.474.

⁷⁷ 5271 sayılı CMK’nın yürürlüğe girmesinden önce suçüstü hâli; 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu’nun (CMUK) “Tevkif, muvakkat yakalama ve salıverme” başlıklı Dokuzuncu Faslında yer alan 127. maddesinin üçüncü fıkrasında; “İşlenmekte olan suç, meşhud suçtur” şeklinde ve “asıl meşhud suç” olarak tanımlanmış, aynı maddenin dördüncü fıkrasında da “Henüz işlenmiş olan suç ile suçun işlenmesinden hemen sonra zabıta veya suçtan zarar gören şahıs yahut başkaları tarafından takib edilerek veya suçun pek az evvel işlendiğini gösteren eşya veya izlerle yakalanan kimsenin işlediği suç” biçiminde “suçüstü karinesi” öngörülmüştü. 5320 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun’un 01.06.2005 tarihli ve 25772 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 18. maddesiyle yürürlükten kaldırılan 3005 sayılı Meşhut Suçların Muhakeme Usulü Kanunu’nda da, suçüstü hâlinde işlenen suçlara ilişkin soruşturma ve kovuşturma usulleri düzenlenmiştir.

⁷⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2019/9. MD-549 2020/402 2019/101142 (E.T. 24/02/ 2020).

⁷⁹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2019/9. MD-549 2020/402 2019/101142 (E.T. 24/02/ 2020).

Suçüstü hâli doktrinde; dar anlamda ve geniş anlamda suçüstü olmak üzere ikili ayrıma tabi tutulmuştur.⁸⁰

Konumuza ilişkin olarak, asıl suçüstü ya da dar anlamda suçüstü; CMK'nın 2. maddesinin (j) bendinde yer alan (1) numaralı alt bentteki "işlenmekte olan suç"u ifade etmektedir. Hem 1412 sayılı CMUK, hem de 5271 sayılı CMK'da "suçüstü hâli"ne bağlanan en önemli hukuki sonuçlardan biri de; genelde koruma tedbirleri, özelde de yakalama işlemi açısından kendisini göstermektedir. Nitekim, toplum içinde etkileri, tepkileri ve sonuçları gözlenebilen sosyal bir olgu olarak "suçüstü hâli"nde işlenen bir eylem ve bu eylemi gerçekleştirdiği iddia edilen kişiye yönelik yapılan ilk usul işlemi çoğunlukla yakalama işlemidir.⁸¹

5271 sayılı CMK'nın "Yakalama ve Yakalanan Kişi Hakkında Yapılacak İşlemler" başlıklı 90. maddesinde bu durum;

"(1) Aşağıda belirtilen hâllerde, herkes tarafından geçici olarak yakalama yapılabilir:

a) Kişiye suç işlerken rastlanması

b) Suçüstü bir fiilden dolayı izlenen kişinin kaçması olasılığının bulunması veya hemen kimliğini belirleme olanağının bulunmaması" biçiminde düzenlenmiştir.

1.6.1.1. İşlenen suçun niteliği

1412 sayılı CMUK'nın 127. maddesinde herkes tarafından yapılabilen yakalama işleminin şartları arasında sayılan asıl meşhud suçta, suçun bu hâlde işlenmesinin yanında failin kaçacağından korkulması veya hüviyetinin hemen tespitinin mümkün olmaması şartlarından biri aranmaktaydı. Ancak 5271 sayılı CMK'nın 90. maddesinin birinci fıkrasının aynı kavrama ilişkin (a) bendinde fiilin işlenmekte olması yeterli görülerek, herkes tarafından yakalama yapılabilmesi için 1412 sayılı CMUK'da öngörülen diğer şartların varlığı aranmamıştır. Söz konusu düzenlemelere göre de; işlenmekte olan bir suç açısından suçüstü hâlinin varlığı için eylemin mutlaka herkes tarafından bilinip görülmesi gerekmemekte olup işlenen suçun niteliğine ve işleniş şekline göre, bu suçtan ve failinden yalnızca yetkili makamlarca bilgi sahibi olunması ve yakalama işleminin doğrudan bu makamlarca yapılması da mümkündür.⁸²

⁸⁰ Erem, F., (1978), *Ceza Usulü Hukuku*, 5. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, s.692. 693.

⁸¹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2019/9. MD-549 2020/402 2019/101142 (E.T. 23/02/ 2020).

⁸² Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2019/9. MD-549 2020/402 2019/101142 (E.T 23/02/2020)

1.6.1.2. Müttemadi suçlarda suçüstü hâli

Doktrinde genel kabul gören görüşe göre;

“Müttemadi suçlar suçüstü hâlinde işlenebilen suçlardır. Faruk Erem 1978 yılında, Halûk Çolak da 1998 yılında hazırladıkları eserlerinde, İtalyan CMUK’un 237. maddesinde, temadinin sona erdiği ana kadar müttemadi suçun suçüstü sayılacağı hususunun açıkça belirtildiğini ifade etmişlerdir.⁸³ Gerçekten de, 1930 tarihli İtalyan CMUK’un “Suçüstü” başlıklı 237. maddesinin birinci cümlesinde yer alan “Il reato permanente é flagrante fino a che sia cessata la permanenza.” ibaresi “Müttemadi suçta suçüstü, temadinin sona ermesine kadardır.” anlamına gelmektedir. Nitekim bu yöndeki düzenleme, 1988 tarihli İtalyan CMUK’un “Suçüstü Hâli” başlıklı 382. maddesinin ikinci fıkrasında da “Müttemadi suçta suçüstü hali, temadinin sona ermesine kadar devam eder.” anlamına gelecek şekilde “Nel reato permanente lo stato di flagranza dura fino a quando non è cessata la permanenza.” ibaresiyle yer almaktadır.⁸⁴

Türk Hukuk doktrinde de benzer şekilde; müttemadi suçlarda, temadi devam ettikçe suçüstü hâlinin devam ettiği, icra hareketlerinin tamamlanmasının gerekmediği, müttemadi suç oluşturana icra hareketlerinin bir kısmında, sanığın geniş anlamda yakalanmasının yeterli olduğu, kanuni düzenlemelerde bu konuda bir ayrıma gidilmediği görüşü.⁸⁵ yer almaktadır.

1.7. Devletin Birliği ve Ülke Bütünlüğü

Her devlet, ülke, egemenlik ve millet/ulus unsurlarını, anayasal düzenini ve bu düzenin işleyişini koruma altına alır. Anayasanın 3., 5., 14. ve ilgili maddelerinde, ayrıca 5237 sayılı TCK’nın, 302. maddesinde açıklanmıştır. Bu haliyle suç aynı zamanda bir somut tehlike suçudur. Yargıtay’a göre, suç ilişkisi nedeniyle TCK’nın 314. maddesinde tanımlanan suçları kapsamadığı istikrar kazanan bir uygulama haline gelmiştir.⁸⁶

2559 sayılı Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu’nun 16. maddesinde:

“Polisin, görevini yaparken direnişle karşılaşması halinde, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde zor kullanmaya yetkili olduğu, zor kullanma yetkisi kapsamında, direnmenin mahiyetine ve derecesine göre ve direnenleri etkisiz hale getirecek şekilde kademeli olarak artan nispette bedeni kuvvet, maddi güç ve kanuni şartları gerçekleştiğinde silah kullanılabilirliği, kendisine veya başkasına yönelik bir saldırı karşısında, zor kullanmaya ilişkin koşullara bağlı kalmaksızın, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun meşru savunmaya ilişkin hükümleri çerçevesinde savunmada bulunacağı, meşru savunma hakkının kullanılması kapsamında, bedeni kuvvet ve maddi güç kullanarak etkisiz hale getiremediği direniş karşısında, bu direnişi kırmak amacıyla ve kırarak ölçüde, hakkında tutuklama, gözaltına alma, zorla getirme kararı veya yakalama

⁸³ Erem, (1078) s.694/ Çolak, (1985) s.21-22.

⁸⁴ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: Tebliğname: 2019/9. MD-549 2020/402 2019/101142, (E.T. 2020).

⁸⁵ Çolak, (1985), s.23; s.1-4, 1597 Artuk/Gökçen/Alşahin/Çakır, (2014) s.268.

⁸⁶ Yargıtay 9.CD.15.06.2009 T.2009/6277-7540, (E.T. 23/02/2020).

emri verilmiş olan kişilerin ya da suçüstü halinde şüphelinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde, silah kullanmaya yetkili olduğu, silah kullanmadan önce kişiye duyabileceği şekilde “dur” çağrısında bulunacağı, kişinin bu çağrıya uymayarak kaçmaya devam etmesi halinde, önce uyarı amacıyla silahla ateş edilebileceği, buna rağmen kaçmakta ısrar etmesi dolayısıyla ele geçirilmesinin mümkün olmaması halinde ise kişinin yakalanmasını sağlamak amacıyla ve sağlayacak ölçüde silahla ateş edilebileceği, direnişi kırmak ya da yakalamak amacıyla zor veya silah kullanma yetkisini kullanırken, kendisine karşı silahla saldırıya teşebbüs edilmesi halinde, silahla saldırıya teşebbüs eden kişiye karşı saldırı tehlikesini etkisiz kılacak ölçüde duraksamadan silahla ateş edebileceği” düzenlenmiştir.

2803 sayılı sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanunu’nun 11. maddesinde:

“jandarmanın, kendisine verilen görevlerin ifası sırasında hizmet özelliğine uygun ve görevin gereği olarak kanunlarda öngörülen silah kullanma yetkisine sahip olduğu”, Jandarma Teşkilatı Görev ve Yetkileri Yönetmeliği’nin 39. maddesinde “jandarmanın, nefisini müdafaa etmek için, başkasının ırz ve canına vuku bulan ve başka suretle men’i mümkün olmayan bir saldırıyı savmak için, ağır cezayı gerektiren bir suçtan sanık olarak yakalanıp nezaret altında bulunan veya herhangi bir suçtan hükümlü veya tutuklu olup da tutulması veya nakil ve sevki jandarmaya verilmiş olunan kişilerin kaçmaları veya bu maksatla jandarmaya saldırıları halinde yapılacak “dur” ihtarına itaat edilmemiş ve kaçmaya ve saldırıya engel olmak için başka çare bulunmamışsa, korumakla memur oldukları yer, tesis ve diğer yapılar ile karakol ve silah deposu gibi yerlere, elindeki silaha veya kendisine teslim edilmiş kişilere karşı vuku bulacak saldırıyı başka türlü savuşturma imkanı olmamışsa, ağır cezayı gerektiren ve meşhut cürüm halinde bulunan suçlarda suçlunun veya infaz kurumu ve tutukevinden kaçan hükümlü veya tutuklunun saklı olduğu yerin aranması sırasında, o yerden şüpheli bir şahıs çıkarak kaçtığı ve dur emrine kulak asmadığı görülerek, başka türlü ele geçirilmesi mümkün olmazsa, görevi sırasında jandarmaya tecavüze veya karşı koymaya elverişli silahların ve aletlerin teslimi emredildiği halde, emrin derhal yerine getirilmeyerek karşı gelinmesi veya teslim edilmiş silah ve aletlerin zorla tekrar alınmasına kalkışılmışsa, jandarmanın görevini yapmasına yalnız veya toplu olarak fiili mukavemette bulunmuş veya fiili saldırı ile karşı gelinmişse, devlet nüfuz ve icraatına silahlı olarak karşı gelinmişse, ülke içinde rastlanan kaçakçılar “dur” emrini dinlemez ve havaya ateş açılarak yapılan uyarıya da aldırmaz ise kaçakçıları ele geçirmek için, ceza infaz kurumlarıyla tutukevlerinden kaçma girişiminde bulunan, tutuklu ve hükümlüler tekrarlanan “dur” emrine itaat etmeyerek girişimlerini sürdürürlerse kaçmalarını önlemek için; topluca fiili saldırıya kalkışılırsa, saldırılarını savuşturup ele geçirmek için, ceza infaz kurumları ile tutukevlerinde, iç yönetimce bastırılmayan isyan, kargaşa, direnme ve kavga çıkması durumunda; cezaevi müdürü ile gardiyanların başvurusu üzerine kuruma girilmesi halinde, (a) ve (b) bentlerinde (nefsini müdafaa etmek için, başkasının ırz ve canına vuku bulan ve başka suretle men’i mümkün olmayan bir saldırıyı savmak için) gösterilen silah kullanma yetkileri çerçevesinde, silah kullanmaya yetkili olduğu” belirtilmiştir.

1.7.1. Suçun Maddi Unsurları

Yasal şartları varsa, örgüt adına suç işleyenler de bu suçun faili olabilirler.⁸⁷

Yasaya göre, fiilin cebri niteliğinden, maddi cebrin anlaşılması gerektiği de açıktır.⁸⁸

⁸⁷ Yargıtay 9. Ceza Dairesi 07.11.2014 t.5688-11080 sy. (E.T. 21/02/ -2020).

⁸⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu 09.02.2010 t.2009/9-103, 2010/22, (E.T. 23/03/2020).

Elverişli /vahim eylemin diğer tabirle araç suçun, hazırlık hareketi aşamasından icra hareketi safhasına geçmesi, en azından teşebbüs boyutuna ulaşması, “amaçlanan sonucu doğurabilecek icra hareketi olarak belirginleşmesi gerekir.”⁸⁹

Bu durumda, toplumda meydana getirdiği etki, ortaya çıkan zarar ve tehlikenin ağırlığı, gibi ölçütler değerlendirilerek takdir edilecektir.⁹⁰

1.7.2. Suçun Manevi Unsurları

TCK’nın 315. maddesinde düzenlenen suç, örgüte yardımın özel bir şeklidir. Bu madde ile, “devletin güvenliğine, anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı” suçları işlemek amacıyla kurulan silahlı terör örgütlerinin faaliyetlerinde kullanılmak maksadıyla, bunların amaçlarını bilerek; üretmek, satın almak ve ülkeye sokmak suretiyle silah, cephane veya nitelik ve nicelik yönünden önem arz eden benzeri maddelerin temin edilmesi, nakledilmesi ve depolanması bağımsız bir suç olarak düzenlenmiş ve suçla korunan hukuki yarar dikkate alınarak örgüte yardım suçuna göre daha ağır bir yaptırıma bağlanmıştır. Görüldüğü üzere suçun maddi unsuru failin, “üretmek, satın almak, ülkeye sokmak suretiyle silah temin etmek” veya “nakletmek” ya da “depolamak” şeklinde sayılan seçimlik hareketlerden birinin gerçekleştirmesidir. Suçun manevi unsuru ise, bu eylemlerin, örgütün amaçları bilinerek gerçekleştirilmesidir.

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 24.02.2009 tarih ve 2008/9-78 Esas, 2009/39 sayılı Kararı ve Yargıtay’ın yerleşik uygulamalarına göre, bu suçun failinin örgüte üye olmayan kişilerden olması gerekmektedir. Silahlı terör örgütlerinin üyesi olan failin bu seçimlik hareketleri gerçekleştirmesi halinde ise örgüt üyesi olmaktan TCK’nın 314/2 ve patlayıcı madde bulundurulması suçundan ayrıca TCK’nın 314/3, 220/4. maddeleri delaletiyle TCK’nın 174/1-2. maddesi uyarınca cezalandırılması gerekecektir.⁹¹

⁸⁹ Yargıtay Ceza Genel Kurulu 09.02.2010 t.2009/9-103, 2010/22) (Yargıtay 9. Ceza Dairesi 26.06.2012 t. 2012/2855-8069 sy.k, 15.01.2014 t. 2013/12441-2014/614 sy.k. 30.03.2010 t. 2009/8654-2010/3632 sy.k 09.06.2011 tarihli, 2011/4202 esas, 2011/3296 karar sayılı kararı.). (E.T. 24/02/2020).

⁹⁰ Türk Ceza Kanunu 302 md.

⁹¹ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2020/4428 Karar No: 2020/6548 Tebliğname No: 16 - 2019/33428 (ET.25/02/2021).

1.7.2.1. Modern uluslararası hukukta kuvvet kullanma yasağı

Modern uluslararası hukukta, “kuvvet kullanma yasağı”, BM Antlaşmasının 2. maddesi 4. fıkrasında açıklandığı üzere; “Teşkilata üye devletler milletlerarası münasebetlerinde gerek bir başka devletin toprak bütünlüğüne veya siyasi bağımsızlığına karşı, gerekse Birleşmiş Milletlerin amaçları ile telif edilemeyecek herhangi bir surette, tehdide veya kuvvet kullanılmasına başvurmaktan kaçınırlar.” düzenlemesi vardır.

Kuvvet kullanma yasağının tek istisnası vardır, BM Antlaşması md. 51’de yer alan meşru müdafaa hakkıdır. BM Antlaşmasının 51. maddesi;

“Bu Antlaşmanın hiçbir hükmü, Birleşmiş Milletler üyelerinden birinin silahlı bir saldırıya hedef olması halinde, Güvenlik Konseyi uluslararası barış ve güvenliğin korunması için gerekli önlemleri alıncaya dek, bu üyenin doğal olan bireysel ya da kolektif meşru müdafaa hakkına hâlel getirmez. Üyelerin bu meşru savunma hakkını kullanırken aldıkları önlemler hemen Güvenlik Konseyi’ne bildirilir ve Konsey’in işbu Antlaşma gereğince uluslararası barış ve güvenliğin korunması ya da yeniden kurulması için gerekli göreceği biçimde her an hareket etme yetki ve görevini hiçbir biçimde etkilemez “, şeklinde düzenlenmiştir.

BM Genel Kurulu’nun 14 Aralık 1974 tarihli 3314 sayılı “Saldırının Tanımına İlişkin Kararı” bir silahlı saldırının tanımından öte saldırganlığı tanımlamış olsa da kararın 3. maddesi kavramın geniş yorumlanmasına olanak tanımaktadır.⁹²

1.7.2.2. Hak arama hürriyeti

5271 sayılı CMK’nın “Delillerin tartışılması” başlıklı 216. maddesinde, “(1) Ortaya konulan delillerle ilgili tartışmada söz, sırasıyla katılana veya vekiline, Cumhuriyet savcısına, sanığa ve müdafisine veya kanunî temsilcisine verilir.”⁹³ düzenlemesi gereğince, kamu davası niteliğini haiz davalarda re’sen inceleme yapılır. Yargıtay verdiği kararında;

“Sanığın TCK’nın 302. maddesinde düzenlenen Devletin Birliğini ve Ülke Bütünlüğünü bozma suçundan cezalandırılması gerektiği gözetilmeden, hukuki değerlendirmede ve suç vasfında düşülen yanlış sonucu yazılı şekilde hüküm kurulması, Kanuna aykırı olup, sanık müdafinin temyiz itirazları bu nedenle yerinde görülmemiş olduğundan, hükmün bu sebepten dolayı BOZULMASINA, CMK’nın 307/4 maddesi uyarınca sonuç ceza miktarı yönünden sanığın kazanılmış hakkının saklı tutulmasına, sanığın tutuklulukta geçirdiği süre, atılı suç için kanun maddelerinde

⁹² Taşdemir, Fatma/Özer, Adem, “Kuvvet Kullanma Hukuku açısından Fırat Kalkanı Operasyonu”, *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, s.54.

⁹³ 25.08.2017 tarihli ve 30165 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 694 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Bazı Düzenlemeler Yapılması Hakkında Kanun Hükmündeki Kararname’nin 148. maddesi ile üçüncü fıkraya “Bu aşamada zorunlu müdafinin hazır bulunmaması hükmün açıklanmasına engel teşkil etmez” cümlesi eklenmiştir.

öngörülen ceza miktarı ve mevcut delil durumu gözetilerek tutukluluk halinin devamına, 31.12.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi” hususları açıklanmıştır.⁹⁴

Anayasanın, 36. maddesinde;

“Herkes, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir.”⁹⁵ düzenlemesi bulunmaktadır.

1.7.2.3. Kanuni hakim güvencesi

Savunma hakkına aykırılık, 1412 sayılı CMUK’nın 308/8. maddesi uyarınca mutlak bozma nedenidir. Yargıtay 7.Ceza Dairesi Başkanlığının verdiği kararda;

“... yasaya aykırı, sanık müdafinin temyiz itirazları bu nedenlerle yerinde görüldüğünden ve bu hususlar yeniden yargılamayı gerektirmediğinden 5320 sayılı Kanunun 8. maddesi gereğince yürürlükte bulunan 1412 sayılı CMUK’un 322. maddesi uyarınca, hükümden “TCK 50/1 md.si” ifadesinin çıkartılıp, yerine “TCK’nın 52/2. maddesi” ifadesinin eklenmesi, hüküm fıkrasından vekalet ücreti tayin edilmesine ilişkin kısım çıkartılıp yerine “1.320, 00 TL maktu vekalet ücretinin sanıktan alınarak katılan Gümrük İdaresine verilmesine” dair ifadenin eklenmesi ve hükümden TCK’nın 53. maddesinin uygulanmasına ilişkin bölümün çıkartılarak yerine “24/11/2015 tarihli ve 29542 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Anayasa Mahkemesi’nin 08/10/2015 tarihli, 2014/140 Esas ve 2015/85 sayılı kararındaki iptal edilen hususlar gözetilerek sanık hakkında 5237 sayılı TCK’nın 53/1-2-3. madde ve fıkralarının tatbikine, “ifadesinin eklenmesi suretiyle hükmün düzeltilerek onanmasına, 21/11/2018 tarihinde oy birliğiyle karar verildi.”⁹⁶

Anayasanın, 37. Maddesinde;

“ – Hiç kimse kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarılamaz. Bir kimseyi kanunen tabi olduğu mahkemeden başka bir merci önüne çıkarma sonucunu doğuran yargı yetkisine sahip olağanüstü merciler kurulamaz.” hususları düzenlemiştir.

1.7.2.4. Suç ve cezalara ilişkin esaslar

Anayasada da açıklandığı üzere, kimse, işlendiği zaman yürürlükte bulunan kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz; kimseye suçu işlediği zaman kanunda o suç için konulmuş olan cezadan daha ağır bir ceza verilemez. Suç ve ceza zamanaşımı ile ceza mahkumiyetinin sonuçları konusunda da yukarıdaki fıkra uygulanır. Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur. Suçluluğu hükmen sabit oluncaya kadar, kimse suçlu sayılamaz. Hiç kimse

⁹⁴ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Başkanlığının Esas No: 2018/3775 Karar No: 2018/5600) (E.T. 31/12/2018)

⁹⁵ 3/10/2001 tarihli ve 4709 sayılı Kanunun 14 üncü maddesiyle, bu fıkra “savunma” ibaresinden sonra gelmek üzere “ile adil yargılanma” ibaresi eklenmiştir.

⁹⁶ Yargıtay 7. Ceza Dairesi Başkanlığının Esas No: 2016/972 Karar No: 2018/12409 (E.T. 21/11/2018).

kendisini ve kanunda gösterilen yakınlarını suçlayan bir beyanda bulunmaya veya bu yolda delil göstermeye zorlanamaz⁹⁷.

Bu düzenleme, “ölçülülük” ilkesinin alt ilkeleri olan “elverişlilik”; “zorunluluk-gereklilik” ve “orantılılık” tahlili bu açıdan önem taşır. Bu ilkelerin somutlaştırılmasında, ceza yasasıyla korunan hukuksal değerın önemi ile cezanın ağırlığı arasında doğru orantı kurulabilmelidir.⁹⁸

1.7.2.5. İspat hakkı

İspat külfeti, ceza yargılamasında re’sen araştırılır. “Şüpheden sanığın yararlanması ilkesi” önemlidir.

Anayasanın, 39 maddesinde;

“Kamu görev ve hizmetinde bulunanlara karşı, bu görev ve hizmetin yerine getirilmesiyle ilgili olarak yapılan isnatlardan dolayı açılan hakaret davalarında, sanık, isnadın doğruluğunu ispat hakkına sahiptir. Bunun dışındaki hallerde ispat isteminin kabulü, ancak isnat olunan fiilin doğru olup olmadığının anlaşılmasında kamu yararı bulunmasına veya şikayetçinin ispata razı olmasına bağlıdır.” düzenlemesi vardır.

Silahlı devlet-dışı gruplar başka silahlı gruplara karşı ya da hükümet otoritesine karşı serbestçe kuvvet kullanabilmekte ve BM Antlaşması md. 2/4’ü ihlal etmiş olmamaktadır.⁹⁹

1.7.2.6. Temel hak ve hürriyetlerin korunması

Temel hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes kanun önünde eşit haklara sahiptir.¹⁰⁰

⁹⁷ (Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md.) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular, delil olarak kabul edilemez.

Ceza sorumluluğu şahsidir.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md.) Hiç kimse, yalnızca sözleşmeden doğan bir yükümlülüğü yerine getirememesinden dolayı özgürlüğünden alıkonulamaz.

(Ek fıkra: 3/10/2001-4709/15 md; Mülga fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.)

(Değişik onuncu fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.) Ölüm cezası ve genel müsadere cezası verilemez.

İdare, kişi hürriyetinin kısıtlanması sonucunu doğuran bir müeyyide uygulayamaz. Silahlı Kuvvetlerin iç düzeni bakımından bu hükme kanunla istisnalar getirilebilir.

(Değişik son fıkra: 7/5/2004-5170/5 md.) Uluslararası Ceza Divanına taraf olmanın gerektirdiği yükümlülükler hariç olmak üzere vatandaş, suç sebebiyle yabancı bir ülkeye verilemez.

⁹⁸ Aydın, Ö., (2011), “Türk Anayasa Yargısı’nda Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XV, Sayı 4, s.119 vd.

⁹⁹ Taşdemir, F./Özer, A., (2017), “Kuvvet Kullanma Hukuku açısından Fırat Kalkanı Operasyonu”, *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7, s.59.

¹⁰⁰ 1982 Anayasa madde 40 “- Anayasa ile tanınmış hak ve hürriyetleri ihlal edilen herkes, yetkili makama geciktirilmeden başvurma imkanının sağlanmasını isteme hakkına sahiptir. (Ek fıkra: 3/10/2001-4709/16 md.) Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere

Adil yargılanma hakkının gereği olan haklardan, “haberdar olma” hakkının niteliği çok geniş kapsamlıdır. Basın özgürlüğü de yasalara uygun olarak kullanılmalıdır. Zira basın – yayın tarihin her döneminde önemli etki ve sonuçlara sahiptir. Bayraktar’a göre;

“XIX. yüzyılın ikinci yarısı, bütün dünyada basın-yayın faaliyetlerinin toplum ve iktidarlar üzerinde kendisini iyiden iyiye hissettirdiği bir dönem olmuştur. Basın yayının gücünü erken kavrayan küresel ekonomik ve siyasî otoriteler, bu güç sayesinde dünyanın birçok bölgesinde taraf oldukları çatışmaları kısa sürede ve az bir kuvvetle kendi lehlerine sonuçlandırabilmişlerdir. Bu durum ilerleyen süreçte basının, silah kadar olmasa da önemli bir caydırıcı araç olarak kullanılmasını sağlayacaktır. XIX. yüzyılda basının etkin olarak kullanıldığı bölgelerden birisi de Orta Doğu olmuştur. Yüzyıllarca barış içerisinde yaşamış olan bölge halkları, yapılan 681 olumsuz propagandalarla birbirine düşman toplumlar hâline getirilmiştir. O dönemde toplumlar arası çatışmalara neden olan bu faaliyetlerin ortaya konması günümüzde de aynı olumsuzlukların yaşanmasına engel olacaktır.”¹⁰¹

Yapılan bu tür haberler ayrılıkçıların kendi halkları tarafından desteklenmesini sağlamıştır.”¹⁰²

Yerleşmiş yargısal kararlarda da vurgulandığı üzere, ceza muhakemesinin amacı, usul kurallarının öngördüğü ilkeler doğrultusunda maddi gerçeğin her türlü şüpheden uzak bir biçimde kesin olarak belirlenmesidir.

5271 sayılı CMK’nın “Delilleri takdir yetkisi” başlıklı 217. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan;

“Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir” şeklindeki düzenleme ile kanıtların serbestliği ilkesine de vurgu yapılmaktadır. Bundan çıkan sonuca göre ceza muhakemesinde hangi hususun hangi kanıtlarla ispatlanacağı konusunda bir sınırlama bulunmayıp, yargılama sonucunda hukuka uygun elde edildiği kabul edilecek her türlü kanıtlarla bir sonuca ulaşılabilecektir.”

Maddi gerçeğin tespitine yönelik yapılan araştırmalarda kişilerin ve toplumun üstün tutulan değerlerinin korunması da zorunludur. Kanun koyucu bu amaca yönelik olarak kanıtların elde ediliş sürecinde kanıtların serbestliği ilkesini kısıtlar şekilde kanıt elde etme yasaklarını getirmiştir. Bazen de hukuka uygun elde edilen kanıtların kovuşturmada ortaya konulması ile ilgili kanıt değerlendirme yasakları ile ilgili düzenlemeler getirmiştir. Buna göre yüklenen suçun her türlü kanıtla kanıtlanabileceği düzenlenirken kanıtında hukuka uygun yöntemlerle elde

başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır. Kişinin, Resmî görevliler tarafından vaki haksız işlemler sonucu uğradığı zarar da, kanuna göre, Devletçe tazmin edilir. Devletin sorumlu olan ilgili görevliye rücu hakkı saklıdır.” şeklinde düzenlenmiştir.

¹⁰¹ Bayraktar (2007), *Orta Doğu Topraklarında Osmanlı İdaresi Aleyhine Yapılan Yerli ve Yabancı Basın Yayın Faaliyetleri Ve Devlet Adamlarının Tutumu*, <https://www.ayk.gov.tr>. s.70.

¹⁰² Bayraktar, (2007), s.70 vd.

edilip edilmediği de tartışılacaktır. Hukuka uygun yöntemlerle elde edilmeyen her kanıt hükme esas alınamayacaktır.¹⁰³

1.8. Kovuşturması Yapılan Sanığa Müdafî Tayin Edilmesi

Silahlı terör örgütü üyesi olmak suçunun 3713 sayılı TMK'nın 3. maddesinde düzenlenen mutlak terör suçlarından olması ve mutlak terör suçlarında her halükarda 3713 sayılı TMK'nın 5/1. madde ve fıkrasının herhangi bir takdir hakkı olmaksızın uygulanmasının zorunlu olduğu, bu kapsamda silahlı terör örgütü üyesi olmak suçunda cezanın alt sınırının 5 yıldan fazla olduğu nazara alındığında; iddianamenin kabulü işlemi ile yargılama faaliyetine başlayan mahkemenin, kanunun emredici hükmü dolayısıyla sanığın kendisinin seçeceği veya baro tarafından görevlendirilecek müdafî atamak suretiyle müdafinin katılımıyla yargılama yapması gerekir.

Yukarıda belirtilen yasal düzenleme ve açıklamalar doğrultusunda yargılama konusu silahlı terör örgütüne üye olmak suçu yönünden yargılamada müdafinin bulunması kanuni zorunluluk olup, sanık müdafinin CMK'nın 188/1. madde ve fıkrası uyarınca “duruşmada kanunen mutlaka hazır bulunması gereken kişiler” kapsamında değerlendirilmesi ile müdafinin duruşmalarda bulunmamasına rağmen karar verilmesi 5271 sayılı CMK'nın 289/1-e. madde, fıkra ve bendi gereğince hukuka kesin aykırılık halidir.¹⁰⁴

1.9. Türk Ceza Hukukunda Silahlı Terör Örgütü Suçu Bağlamında Silahlı Terör Örgütüne Yardım Etme Suçu

Silahlı terör örgütleri söz konusu olduğunda yardım suçu üçlü bir ayrımla karşımıza çıkar.

İlk olarak, 5237 SY'nin 220/7. maddedeki sayısız şekilde ve nitelikte yapılabilecek yardım hali; ikincisi, yardım etme suçunun özel bir hâli olan 5237 SY'nin 315. maddesindeki silah sağlama şeklindeki yardım hali; üçüncüsü ise, terör örgütüne maddi destek sağlamak niteliğindeki terörün finansmanı suçudur. Sadece

¹⁰³ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2015/3344 Karar No: 2015/926 Tebliğname No: KD-2013/392946 (E.T. 24/02/2021)

¹⁰⁴ Yargıtay 16.CD. 18/04/2018 T. 2018/1020 E 2018/1196 K., (E.T. 25/02/ 2020).

sağlanan yardımın niteliği itibarıyla suçlar birbirinden farklılık arz eder, diğer tüm unsurlar yönünden aynı nitelik taşır.¹⁰⁵

5237 SY'nin 220/7. maddesine göre;

“Örgüt içindeki hiyerarşik yapıya dâhil olmamakla birlikte, örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, örgüt üyesi olarak cezalandırılır. Örgüt üyeliğinden dolayı verilecek ceza, yapılan yardımın niteliğine göre üçte birine kadar indirilebilir.” hususları düzenlenmiş olup, örgüte hakim olan hiyerarşik ilişki içerisinde olmamakla birlikte örgütün nihai amacını bilerek ve isteyerek hizmet eden kişinin, örgüt üyesi kabul edilerek cezalandırılması öngörülmüştür.

5237 SY'nin 220/7. maddesinde, “... örgüte bilerek ve isteyerek yardım eden kişi, ... cezalandırılır.” şeklindeki düzenlemeyle örgüte yardım etmek fiillerden birisini işleyen kişinin suçun faili olabileceği belirtmiştir. Suçun faili Türk vatandaşı olabileceği gibi yabancı da olabilir.

Örgüte bilerek ve isteyerek yardım etmek bu suçun maddi unsurunu oluşturur. Silah temini ve fon sağlama dışındaki tüm yardım faaliyetleri bu madde kapsamındadır. Kişinin örgüte silah temin etmek suretiyle yardım etmesi halinde, 5237 SY'nin 220/7. maddesi değil, 5237 SY'nin 315. maddesi uygulama alanı bulur ve kişi bu maddeye göre cezalandırılır. Terör örgütü mensuplarına değeri para ile temsil edilebilen her türlü yardım olarak ifade edilen fon sağlama ise 6415 Sayılı Terörizmin Finansmanın Önlenmesi Hakkında Yasa'da düzenlenmiş olup yardımın özel bir şekli olan terörün finansmanı suçunu oluşturacaktır. Terörün finansmanı suçu da örgüte yardım suçunun özel bir şeklidir. Terör örgütleri varlıklarını devam ettirebilmek ve eylemlerini sürdürebilmek için finansmana ihtiyaç duyarlar. Yasa koyucu tarafından terör örgütlerinin finans kaynaklarının kurutulması amacıyla 6415 SY kapsamında düzenlemeler yapılmıştır. Yasanın 3. ve 4. maddelerinde belli fiiller yasaklanarak suç kapsamına alınmıştır.¹⁰⁶

Suç işlemek amacıyla örgüt kurmak, yönetmek veya örgüte üye olmak suçunda korunan hukuki değer, esas itibarıyla kamu güvenliği ve barışıdır. Kamu güvenliğinin bozulması, bireyin güvenli ve barış içinde yaşama hakkını da zedeleyecektir. Söz konusu fiiller suç olarak tanımlamak suretiyle, bireyin

¹⁰⁵ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No 2020/402 2019/101142, (E.T. 24/02/ 2020).

¹⁰⁶ Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No 2020/402 2019/101142, (E.T. 23/02/ 2020).

Anayasada güvence altına alınmış olan hak ve özgürlüklerine yönelik eylemlere karşı da korunması amaçlanmaktadır.¹⁰⁷

Örgüt teşkili, işlenmesi amaçlanan suçlar açısından bir araç niteliğindedir. Suç işlemek için örgüt kurmak, teşekkül meydana getirmek, toplumda hakim olan düzeni tehlikeye maruz bırakmaktadır. İşte bu tehlike nedeniyledir ki, kanun koyucu esasta hazırlık hareketi niteliğindeki davranışları suç haline getirmiş ve suç işlemek için örgüt kurulmasını, işlenmesi amaçlanan suçlardan bağımsız bir suç olarak düzenlemiştir.¹⁰⁸

1.10. İfade Özgürlüğü

Türk Dil Kurumu sözlüğünde “propaganda” kavramı, “Bir öğreti, düşünce veya inancı başkalarına tanıtmak, benimsetmek ve yaymak amacıyla söz, yazı vb. yollarla gerçekleştirilen çalışma, yaymaca” olarak tanımlanmıştır. Propaganda, bir düşünce açıklamasıdır ancak her düşünce açıklamasını propaganda olarak kabul etmek mümkün değildir. Bir düşünce açıklamasının propaganda olarak kabul edilebilmesi için, pasif düşünce açıklaması şeklinde değil, sistematik, yoğun, taraftar kazanmak ve başkaca kişilerin düşüncelerini etkilemek amacıyla düşünce aşılama şeklinde olması gerekir.¹⁰⁹

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 10.12.1990 tarihli ve 263-336 sayılı kararında;

“Propaganda, “Toplumun bütününe veya belirli bir kesiminin inanç, tutum ve davranışlarını yönlendirmek maksadıyla bilinçli olarak seçilen bilgi, olgu ve savları sistematik bir gayret ve muhtelif araçlarla yayma etkinlikleri, geniş bir kitleyi, muayyen hedefler doğrultusunda ikna etme çabası” olarak tanımlanırken Anayasa Mahkemesi ise propagandayı, “Belli bir maksada ulaşmak ve taraftar kazanmak adına düşüncelerin birden çok kişinin bilgisine ulaştırılmasını sağlayan bir etkileme eylemi ve şekli, bir fikri yayma, tanıtma, benimsetme maksadına matuf eylemler” şeklinde tanımlamıştır. Örgüt propagandası ise Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 07.02.2017 tarihli ve 383-60 sayılı kararında esi, “Terör örgütünün düşüncesini yaymak amacıyla slogan atarak; bildiri, gazete, dergi dağıtarak ya da satarak; resim, yazı, bayrak, pankart asarak, taşıyarak, basın açıklaması yaparak bu düşünceyi övmek, yüceltmek, haklı ve meşru göstermeye çalışmak şeklindeki eylemler” olarak ortaya konmuştur.”

¹⁰⁷ Özek, Ç., (1998), Organize Suç, *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 71, Sayı 1, 195. s.96.

¹⁰⁸ Özgenç, (2017), *Suç Örgütleri*, 10. Bası, Seçkin Yayıncılık, Ankara, s.12-13.

¹⁰⁹ Şahbaz, İ., (2007), *Karşılaştırmalı Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü*, Yetkin Yayınları, Ankara, 22. s.22.

1.11. Devlet Görevlilerinin Silah Kullanma Yetkisi

Devlet görevlilerinin silah kullanma yetkisine ilişkin olarak, Türkiye Cumhuriyeti temsilcisinin de katıldığı, 27 Ağustos – 7 Eylül 1990 tarihlerinde Havana’da gerçekleştirilen Birleşmiş Milletler Suç Önleme ve Suçlulara Muamele 8. Kongresi’nde;

“1. Kamu yetkilileri ve emniyet makamları, kanun adamlarının kişilere karşı zor ve silah kullanmaları hakkında yasalar çıkarıp düzenlemeler yaparlar ve bunları yerine getirirler. Hükümetler ve kolluk kuvvetleri bu tür kurallar koyup düzenlemeler yaparlarken, zor ve silah kullanma ile bağlantılı olan ahlaki sorunları her zaman göz önünde tutarlar.

...

9. Kanun adamları kendilerinin ve başkalarının öldürülmesine veya ağır bir biçimde yaralanmalarına yönelik yakın bir tehlikeye karşı müdafaa hâlleri ile yaşama karşı ağır bir tehdit içeren ağır nitelikteki özel suçların işlenmesini önlemek, bu tür bir tehlike gösteren veya emirlere direnen bir kimseyi yakalamak veya böyle bir kimsenin kaçmasını önlemek amacı dışında ve bu amaçları gerçekleştirmek için daha hafif yöntemler yetersiz kalmadıkça başkalarına karşı silah kullanamazlar. Her halükârda sadece yaşamı korumak için kesinlikle kaçınılmaz olduğu zaman öldürmeye yönelik silah kullanılabilir.

10. Kanun adamları dokuzuncu prensipte belirtilen durumlarda, kendilerini gereği gibi tanıtarak silah kullanma niyetleri konusunda açık bir uyarıda bulunurlar ve uyarıya uyulabilmesi için yeterli zaman verirler. Eğer uyarıda bulunmak, kanun adamlarını gereksiz yere tehlikeye atacak ise veya başkaları için ölüm veya ciddi bir biçimde yaralanma riski yaratacak ise, veya olayın şartları içinde açıkça gereksiz veya anlamsız ise, uyarı yapılmaz.

11. Kanun adamlarının silah kullanmaları konusunda tüzük veya yönetmelikler şu yönergeyi içerir:

- a) Kanun adamlarının hangi şartlarda silah taşımaya yetkili olduklarını belirten ve taşınmasına izin verilen silahlar ile mühimmatın türlerini gösterir;
- b) Silahların sadece gerekli durumlarda ve gereksiz zarar riskini en aza indirebilecek bir tarzda kullanılmasını sağlar;
- c) Haksız bir yaralamaya sebep olacak veya gereksiz bir tehlike oluşturacak şekilde silah ve mühimmat kullanılmasını yasaklar;
- d) Kanun adamlarına verilen silahlar ve mühimmattan sorumlu olmalarını sağlayan usuller de dâhil, silahların kontrolünü, depolanmasını ve zimmet şeklini düzenler;
- e) Gerektiğinde silah kullanılacağı zaman, yapılacak uyarılar yer alır;
- f) Kanun adamları görevlerini yerine getirirken silah kullanmaları hâlinde, bunun daha sonra haber verilmesi için bir sistem öngörür...” düzenlemesi bulunmaktadır.

211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu’nun 2. maddesinde, askerlik harp sanatını öğrenmek ve yapmak mükellefiyeti olarak tanımlanmış, Kanun’un “Askerin Silah Kullanma Yetkileri” başlıklı 87. maddesinde;¹¹⁰

¹¹⁰ Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu(1) Kanun Numarası: 211 Kabul Tarihi: 4/1/1961 Yayımlandığı R. Gazete: Tarih: 9/1/1961 Sayı: 10702 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 4 Cilt: 1 Sayfa: 1008

“Askerler karakol, karakol nöbetçisi, devriye, nakliyat muhafazası hizmetlerinde veya asayişin temin için görevlendirildiklerinde aşağıda gösterilen hallerde silah kullanmaya yetkilidirler.

I - Silah kullanmasını gerektiren haller

a) Bu hizmetlerden birini yaparken müessir bir fiil ile taarruza uğranıldığı veya müessir bir fiil veya tehlikeli bir tehdit ile bu hizmetlerle yapılmasına mukavemet edildiği takdirde bu taarruz ve mukavemetleri gidermek için,

b) Bir taarruz veya mukavemete hazırlanan ve silahını veya mukavemete elverişli bir aleti bırakmaya davet edildiği halde, bu davete derhal itaat etmiyen veyahut bıraktığı silahı veya aleti tekrar eline almaya davranan veya alan kimseyi itaate zorlamak için,

c) Bu kanunun 80 ve 81 inci maddeleri gereğince muvakkaten yakalanan bir şahsın veyahut muhafaza ve sevki kendisine tevdi edilmiş olan bir tutuklunun veya hükümlünün kaçması veya kaçmaya teşebbüs etmesi ve verilecek dur emrini dinlemediği görüldüğünde başka türlü ele geçirilmesi kabil olmadığı takdirde yakalanması için,

d) Kendi muhafazasına tevdi edilmiş olan insan ve her türlü eşyaya karşı vukubulan taarruzu defetmek için,

e) Bu maddede sayılan görevleri yapan askerlere karşı, sözle yapılan sataşma veya hareketlerin bertaraf edilmesi sırasında mukavemet, taarruz, müessir fiil veya tehlikeli bir tehditle karşılaşıldığında bu halleri gidermek için.

II - Silah kullanma derecesi Bu maddede yazılı hizmetlerin yapılması sırasında silah kullanılması için başkaca bir çare kalmaması veya zaruret olması şarttır.

1. Şahıs veya topluluk silahsız ise; mukavemet, taarruz, müessir fiil veya tehdidin derecesine göre asayiş hizmeti ile görevli birlik komutanı gerekli uyarıyı yaparak silah kullanılacağını ihtar eder. Bu ihtara itaat edilmezse bunu sağlayacak dereceden başlamak üzere silah kullanılır.

2. Şahıs veya topluluk silahlı veya taarruzun önemli derecede etkili kılacak şekilde aletleri taşıyorsa, silah veya aletlerin bırakılması ihtar olunur. Tecavüz taarruz veya mukavemet buna rağmen devam ederse itaati sağlayacak dereceden başlamak üzere silah kullanılır.”¹¹¹

¹¹¹ Yargıtay kararında da açıklandığı üzere: “Silah kullanma tarzı, 1. Silah çeşitlerine göre etkili olabilecek şekilde kullanılır. Önce kesici ve dürtücü silahlar ile ateşli silahlar hedefe tevcih edilir, sonra ateşli silahların dipçik ve kabzaları kullanılır, daha sonra kesici ve dürtücü ve ateşli silahlar bilfiil kullanılır.

2. Silah kullanmak mutlaka ateş etmek değildir. Ateş etmek son çaredir. Önce havaya ihtar ateşi yapılır. Sonra ayağa doğru ateş edilir, mukavemet veya taarruza veyahut tehlikeli bir tehdide varan mukavemet hali devam ederse, hedef gözetilmeksizin ateş edilir.

IV - Ateş emri ve kendiliğinden ateş etmek

1. Ateş etmek bilhassa bunun için emir verilmiş olmasına bağlıdır.

2. Ateş emri verilmemiş olsa dahi her asker silahını kullanabilir. Ancak silahını kullanılacağı zamanın ve kullanma derece ve tarzının tayini her olayın cereyan ettiği haller ve şartlar göz önünde tutularak silahını kullanacak asker tarafından bizzat takdir olunur.

V - Ateş emri vermeye yetkili makamlar

1. Bu maddede yazılı görevleri yapmak için birliğe görev veren üst komutan olay yerinde bulunuyorsa sözle ateş emri vermeye yetkilidir. Komutan, bu emri yazı ile teyit eder.

2. Asayişe memur edilen kuvvetlerin olay yerinde bulunan birlik komutanı veya asayişe memur edilen birliğin parçalarına komuta eden en küçük komutan ve amirler dahi önceden emir verilmemiş olsa bile sözle ateş emri vermeye yetkilidir” Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No: Karar No: İtirazname: 2015/1-7052019/59 2013/351288, (E.T. 25/02/ 2020).

1.12. Etkin Pişmanlık

5237 sayılı TCK'nin "Etkin pişmanlık" kenar başlıklı 221. maddesinde düzenlenmiştir. Hukuki niteliği itibariyle, cezayı kaldıran veya cezada indirim yapılmasını gerektiren şahsi sebeplerden olan etkin pişmanlık, doktrinde, gönüllü vazgeçmenin tamamlanmış suçlardaki görünüm şekli suçun bütün unsurları ile tamamlanmasından sonra failin bazı pişmanlık gösteren hareketler yapması durumunda, bu hareketler dolayısıyla faile ceza verilmemesini veya cezasında indirim yapılmasını ifade eden kurum.¹¹² olarak tanımlanmaktadır.

Türk Ceza Kanunu'nun 221. maddesinde, "Etkin pişmanlık" düzenlenmiştir. Bu hükümle, gerek suç işlemek amacıyla örgüt kurma (TCK m.220) ve gerekse silahlı örgüt (TCK m.314) suçlarını işleyip de etkin pişmanlık gösteren faillerin örgüt suçlarından, yani amaç suç işlenmeksizin veya işlenen amaç suçlar dışında kalan suç örgütü ile ilgili suçlardan dolayı affedilmeleri veya cezalarında önemli bir indirime gidilmesi mümkün kılınmıştır.¹¹³

Bu konu, Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 08.04.2008 tarih, 9-18-78 sayılı kararında şu şekilde ifade edilmiştir:

"Terör örgütlerinin insan kaynağının kurutulabilmesi, alınabilecek diğer tedbirlerle birlikte bu örgütlerin etkileştirilip ortadan kaldırılmaları, geçmişte meydana gelen terör eylemlerinin aydınlatılabilmesi, gelecekte işleyebilecekleri suçların engellenmesi ve terör örgütüne üye olanların tekrar topluma kazandırılabilmesi bakımından 05.06.1985 tarih, 3216 sayılı Bazı Suç Failleri Hakkında Uygulanacak Hükümlere Dair Yasa kabul edilerek yürürlüğe konulmuştur. Bu Yasanın 2 yıllık yürürlük süresinin bitmesi üzerine aynı amaçlara yönelik olarak 25.03.1988 tarihli ve 3419 sayılı Yasa çıkarılmış, Yasanın 1. maddesi süreli, diğer maddeleri ise süresiz olarak yürürlüğe girmiştir. Anılan 1. maddenin sona eren yürürlük süresi zaman içinde 3618, 3853, 4085, 4450, 4537 sayılı Yasalarla uzatılmış ve beklenen amaca ulaşmaması nedeniyle bu kez 4959 sayılı Toplama Kazandırma Yasası 06.08.2003 tarihinde yürürlüğe konulmuştur."

TCK'nin 221/4. fıkrası, örgütlü suçlarında etkin pişmanlığın en geniş şekilde uygulanma alanı bulduğu düzenlemedir. Bu fıkra iki tür pişmanlık hükmüne yer verilmiştir: Failin gönüllü teslim olduktan sonra bilgi vermesi cezayı ortadan kaldıran, yakalandıktan sonra bilgi vermesi ise cezayı azaltan sebep olarak kabul edilmiştir. Anılan maddenin dördüncü fıkranın uygulanma koşulları:

"1-Kişi örgüt kurma, yönetme, üye olma, örgüt adına suç işleme veya örgüte yardım suçunun faili olmalıdır.

¹¹² Ünver/ Hakeri (2010), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Adalet Yayınevi. s.222.

¹¹³ Şen, E., (26 Aralık 2016), <https://www.hukukihaber.net/suc-orgutlerinde-etkin-pismanlik-makale>, (E.T. 26/02/2021)

2-Kişi gönüllü olarak teslim olmalıdır. Örgüt mensupları ile anlaşmazlığa düşmesi veya ailevi nedenlerden dolayı teslim olmasının önemi yoktur. Önemli olan teslim olmanın iradi olması, dış etkenlerin zorlamasıyla olmamasıdır.

3-Failin, örgütün yapısı ve faaliyetleri çerçevesinde işlenen suçlarla ilgili bilgi vermesi gerekir. Örgüt mensuplarının işlediği suçlar hakkında bilgi vermelidir. Sadece örgüt üyelerinin isimlerini söylemesi yeterli değildir. Genel olarak örgütün yapısı, kurucusu, yöneticisi, örgütün büyüklüğü, amaçları, faaliyetleri gelir kaynakları, varsa silahları gibi bilgiler vermelidir. Örgütün genişliği veya gizliliği nedeniyle bilgileri sınırlı ise verilen bilgilerin samimiyeti çerçevesinde etkin pişmanlıktan yararlanabilir.” şeklinde düzenlenmiştir.



II. BÖLÜM

VEKALET KAPSAMINDA AVUKATLIK KAVRAMI

2.1. Genel Açıklamalar

İşlediği suçun vasfı ve niteliği ne olursa olsun, her şüpheli, zanlı veya sanık ceza soruşturmasının her aşamasında savunma hakkını kullanmalıdır. Bu nedenle terörizm suçlarında, vekil, müdafî, etkin pişmanlık gibi kavramlar çok önemli bir yer tutar.

Avukatın, vekil olarak borçları, Türk Borçlar Kanununun 505. (Mülga Borçlar Kanunu'nun 389.) ve devamı maddelerinde düzenlenmiş olup, “ Vekil, adı geçen Kanununun 506. maddesine göre müvekkiline karşı vekaleti sadakat ve özenle ifa etmekte yükümlüdür. Vekil, sadakat borcu gereği olarak müvekkilinin yararına olacak davranışlarda bulunmak, ona zarar verecek davranışlardan kaçınmak zorunluluğundadır. Özen borcu ile ilgili Avukatlık Kanununun 34. maddesinde mevcut olan, Avukatlar, yüklendikleri görevleri, bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık ünvanının gerektirdiği saygı ve güvene yakışır bir şekilde hareket etmekle yükümlüdürler.”¹¹⁴

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Türkiye'nin taraf olduğu ek protokollerini karşılaştırmak ve her iki düzleme ortak olan koruma alanını belirlemek gerekir.¹¹⁵

Müvekkilinin menfaatlerine zarar gelmemek kaydı ile mesleki onur ve itibarının korunması çok önemlidir.¹¹⁶

¹¹⁴ Yargıtay 13.H.D. Esas 2014/8587 Karar 2015/153. (E.T. 23/02/2020).

¹¹⁵ Aydın, Ö., (2011), “Türk Anayasa Yargısı'nda Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XV, Sayı 4, s.128.

¹¹⁶ Mısır, H., (2008), *Avukatlık Disiplin Hukuku*, Türkiye Barolar Birliği Yayınları. Ankara, s.741.

2.2. Literatür Araştırması

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 19 Mart 1969 tarihinde yürürlüğe girmesi ve Yasa'nın 117/7. Maddesi sayesinde mümkün olmuştur. Yasanın öngördüğü üzere 08-09 Ocak 1971 tarihli Türkiye Barolar Birliği Genel Kurulu'nda kabul edilen, "Türkiye Barolar Birliği Meslek Kuralları" 26.01.1971 tarihli Türkiye Barolar Birliği Bülteni'nde yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

1136 sayılı Avukatlık Yasası'nın 34. Maddesi, 02.05.2001 gün ve 4667 sayılı yasa ile:

"Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenen meslek kurallarına uymakla yükümlüdürler" değişikliği yapılmıştır.

Bu durumda, görevin icrası "meslek kuralları" kapsamına alınmış, "kanunsuz suç ve ceza olmaz" tartışmalarına son verilmiştir.¹¹⁷

2.2.1. Tarihsel Süreçte Savunulma Hakkı Niteliği

İnsanlığın varoluşuyla birlikte "hak" kavramı ortaya çıkmıştır. Avukatlık mesleği tarihin her devresinde çok önemlidir. Meslekler içinde en eski tarihe sahip olan mesleklerin başında gelmektedir.

"Binlerce yıllık geçmişi olan avukatlığın günümüze kadar uzanan süreci içinde değişik tanımları yapılmıştır. "Disiplinin sertliği ile ün kazanmış ve her söylevini Kartaca ortadan kaldırmalıdır" tümcesi ile bitiren Caton (MÖ 237-142) avukatı, "Konuşmasını, inandırmasını bilen namuslu adam" olarak tanımlamıştı. (Erem, ade. Şerh 2002: 299). Rönesans'ta avukat, "yumuşak sakın, Tanrıdan korkan, hakikati ve adaleti seven" kişi olarak tanımlanmıştır."¹¹⁸

Fransız Akademik Lügat'i Avukatı, "adalet huzurunda davaların müdafaasını kendisine meslek edinen kişi" olarak tanımlamaktadır. Littre ise, "adalet huzurunda müdafaayı meslek edinen kişi" tanımını ileri sürmekte, Repertöire Dalloz'a göre avukat, "hukuk fakültesini bitirip yeminini ettikten ve yasal koşulları yerine getirildikten sonra kendisine başvuranların hayatını, şerefini, hürriyetini ve servetini mahkemeler huzurunda sözle ve yazıyla müdafa eden kişidir". Jean

¹¹⁷ Türkiye Barolar Birliği'nce belirlenen Meslek Kuralları 50 maddedir. 1'den 17'ye kadar "Genel Kurallar", 17'den 26'ya kadar, "Yargı Organlarıyla ve Adli Mercilerle İlişkiler", 26'dan 34'e kadar, "Meslektaşlar Arası Dayanışma ve İlişkiler", 34'ten 48'e kadar "İş Sahipleriyle İlişkiler", 48 "Avukatların Barolarla ve Türkiye Barolar Birliği ile İlişkiler", 49 ve 50 "Yürürlük ve uygulama alanı" olarak düzenlenmiştir.

¹¹⁸ Erem, F., (1978), *Ceza Usulü Hukuku*, 5. Baskı, Sevinç Matbaası, Ankara, s.311.

Appleton, “bir baroya usulü dairesinde kayıtlı olup, hukuki veya çekişmeli nitelik gösteren konular hakkında fikir vermeyi ve danışmalarda bulunmayı, yardım ettiği ve hatta icabında temsil bile eylediği tarafların çıkarlarını, hayatlarını, hürriyetlerini ve şeref ve haysiyetlerini yazı ile veya söz ile müdafaa etmeyi kendisine meslek edinen kimseye avukat denir” şeklinde bir tanım yapmaktadır.¹¹⁹

Meydan Larousse’da, avukat, “Hukuk işlerinde para mukabili, halka yardım eden kimse” olarak tanımlanmaktadır. (1. Cilt, s.903). Lande, avukatı, “kaba gücün yerine merhameti, adaleti, hakkaniyeti koyan insanoğluna, diğerlerinin hakkına, mülkiyetine, hürriyetine saygıyı, vicdan, ifade ve toplanma özgürlüğünü öğreten, yoksulun, mazlumun dul ve yetimin savunucusu” olarak tanımlanmaktadır. Özkent ise avukatı, “söz söylemeyi bilen, namuslu kimse olarak” tarif etmektedir.¹²⁰

2.2.2. Yasal Mavzuat Genel Tanımı

27.06.1983 tarihli 3499 Sayılı Avukatlık Yasasının 1, 22 ve 23. maddelerine göre;

“Kanun işlerinde ve hukuki konularda görüş bildirmek ve mahkeme ve hakem veya yargılama yetkisini taşıyan diğer merciiler önünde gerçek ve tüzel kişilere ait hukuku dava etmek ve savunmak ve bu konularda belge düzenleyip yargı işlemleri ve resmi dairelerdeki çekişmeli ve uyuşmazlık konusu işlemleri takip etmek yetkisini taşıyan, hukuki bilgi ve tecrübesini adalet hizmetine tahsis edip, tarafların hukuki veya karşılıklı yararlarından doğan uyuşmazlıkların hakka uygun olarak giderilmesine aracı olan ve genellikle mahkemelerde diğer resmi mercilere yasanın tam uygulanmasını konusunda yardım eden ve Avukatlık Yasasının 1. maddesinde öngörülen koşulları taşıyan kimseye” avukat denir.

2.2.3. Meslektaşlar Arası Dayanışma Ve İlişkiler

Avukatlar etik ve ahlaki değerlere de sahip olmalı meslektaşlarının onur ve itibarını korumaya gayret etmelidir.¹²¹

2.3. Vekalet – Tevkil Yetkisi

Avukatlık Kanunu’na göre kural olarak avukat yüklendiği işi bizzat takip etme ve sonuçlandırmakla yükümlüdür. Avukatlık Kanunu’nun 171. maddesi gereğince:

¹¹⁹ Güner, (2003) naklen Yenipınar, (2016), s.19.

¹²⁰ Özkent, (1940), s.5-23.

¹²¹ Danıştay İdari Dava Daireleri Kurulu (E.T. 31.03.2014) 2011/76 E. 2014/1397 K. Sayılı kararı (www.barobirlik.org.tr).

“Avukata verilen vekaletnamede başkasını tevkile yetkili kılınmışsa ve yazılı sözleşmede aksine açık bir hüküm olmadıkça, avukat işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir. Vekaletnamede, düzenleme tarihinden sonra açılacak veya takip edilecek bütün dava ve işlerde vekalet ve başkasını tevkile genel şekilde yetki verilmişse, avukat bu tarihten sonraki dava ve işlerde müvekkilinden ayrıca vekalet almaya lüzum kalmaksızın işi başka bir avukatla birlikte veya başka bir avukata vererek takip ettirebilir”. Vekaletnameler noterlerde düzenlenir. Ancak müdafî tayini suçun işlendiği yer barosu tarafından yapılır.

Avukatlık Kanununun 171/3. maddesinde;

“Avukat tarafından işe başka avukatlar teşrik edilmiş ise avukat bundan dolayı ayrı bir ücret isteyemeyeceği gibi işi birlikte takip eden avukat da müvekkilinden herhangi bir ücret isteyemez. Ne var ki iş tamamen başka bir avukata bırakılmış ise, tevkil eden ve tevkil olunan avukatlar ücret sözleşmesindeki miktarı aşmamak şartıyla harcadıkları mesaiye karşılık olan ücreti müvekkilden isteyebilirler. Ancak tevkil eden avukat müvekkilden peşin ücret almışsa harcadığı mesaiye karşılık olan miktarın fazlasını tevkil ettiği avukata ödemekle yükümlüdür.” şeklinde düzenlenmiştir.

2.3.1. Vekalet Ücretine Hak Kazanılması

Avukatın hukuki yardımının karşılığı olan meblağ ve değere, vekalet ücreti denir.¹²²

Vekalet ücretinin miktarı ücret sözleşmesi ile veya sözleşme yapılmadan belirlenebilir.

2.3.1.1. Ücret sözleşmesi

Ücret sözleşmesi, vekil ile müvekkil arasında yapılır ve Borçlar Kanunun’un akit serbestisi hakkındaki hükümlerine (karş. TBK m.26) tabidir. Yani vekalet ücreti, vekil ile müvekkil arasında serbestçe kararlaştırılır. (Av. K. m.164, 2).¹²³

¹²² Avukatlık Kanunu Madde 164/. “Davada haklı çıkan taraf, davayı değil de bir vekil (avukat) vasıtasıyla takip etmiş ise, avukatına bir vekalet ücreti ödemek zorundadır ki, bu ücret de davanın gerektirdiği bir gider olmaktadır. Yalnız dava (yargılama) gideri olarak karşı (aleyhine hüküm verilen) tarafa yükletilecek olan vekalet ücreti, haklı çıkan tarafın vekili (avukatı) ile kararlaştırılmış olduğu vekalet ücreti, haklı çıkan tarafın vekili (avukatı ile kararlaştırılmış olduğu, vekalet ücreti olmayıp, Avukatlık Asgari Ücret Tarifesi’ne göre, hesaplanacak olan objektif bir vekalet ücretidir.”

¹²³ Yasada açıklandığı üzere; “bu ücret sözleşmesinde kararlaştırılacak olan vekalet ücreti, Ücret Tarifesi’ndeki asgari miktarın altında olamaz. Ücret Tarifesi’ndeki asgari miktarın altında kalan avukatlık ücreti karşılığında iş ve dava kabulü yasak olup, aksine hareket, avukat için disiplin cezasını gerektirir (Av. K. m.164, 4). Avukat, ücretsiz dava alabilir; mesela yakın bir akrabasının davasını ücretsiz olarak tasip edebilir. Bu halde avukat, ücretsiz olarak aldığı davayı baro yönetim kuruluna bildirir. İşte bu halde, ücret sözleşmesi söz konusu olmayacağından, yukarıda belirtilen Ücret Tarifesindeki asgari miktarın altında avukatlık ücreti alma yasağı da uygulanmaz (Av. K. m.164, 4). Ücret sözleşmesi, normal bir akit olmakla beraber, Avukatlık Kanunun, bu sözleşmeyi bazı hükümlere tabi tutmuştur (Av. K. m.163 vd..) Vekalet ücreti sözleşmesi serbestçe düzenlenir. Yazılı olmayan anlaşmalar, genel hükümlere göre ispatlanır, Yasaya aykırı olmayan şarta bağlı

Davada haklı çıkan taraf lehine vekalet ücretine hükmedilebilmesi için, o tarafın davanın başından sonuna kadar vekil (avukat) tarafından temsil edilmiş olması şart değildir.¹²⁴

2.3.1.2. Uygulamada yargısal kararlarla ücret sözleşmesi

Yargıtay 1. Ceza Dairesi Başkanlığı'nın Esas No : 2019/1875 Karar No; 2019/3276 sayılı kararında açıklandığı üzere;

“24.11.2015 günlü Resmi Gazetede yayımlanan Anayasa Mahkemesinin 08.10.2015 tarih, 2014/140 esas ve 2015/85 sayılı kararı ile 5237 sayılı TCK'nin 53. maddesinin iptal edilen bölümleri nazara alındığında mahkemenin bu madde ile yaptığı uygulama ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 90. maddesinin son fıkrası ve Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 6/3-c maddesi gereğince, 5271 sayılı CMK'nin 150, 234 ve 239. maddeleri ile 5320 sayılı Kanunun 13. maddesine dayanılarak hazırlanan Ceza Muhakemesi Kanunu gereğince Müdafii ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile Yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmeliğin 8. maddesi gereğince sanık için baro tarafından görevlendirilen zorunlu müdafii ücretinin sanıktan tahsiline hükmedilemeyeceğinin gözetilmemesi yasaya aykırı ise de bu hususlar yeniden yargılamayı gerektirmediğinden CMUK'un 322. maddesinin verdiği yetkiye dayanılarak hüküm fıkrasında yer alan 5237 sayılı TCK'nin 53. Maddesinin uygulanmasına ilişkin bölümün “Anayasa Mahkemesinin iptal kararındaki hususlar gözetilerek 5237 sayılı TCK'nin 53/1-2-3 maddelerinin tatbikine” şeklinde karar verildi.¹²⁵

Aynı şekilde, Yargıtay 19. Ceza Dairesi Başkanlığı'nın Esas No: 2016/13110 Karar No: 2018/11956 sayılı kararında açıklandığı üzere;

“1-) TCK'nın 52/4. maddesi gereğince ödenmeyen adli para cezasının infaz aşamasında hapis cezasına çevrilebileceğinin ihtarı ile yetinilmesi gerekirken adli para cezasının ödenmemesi halinde hapis cezasına çevrilmesine karar verilmesi suretiyle infazda yetkinin kısıtlanması, 2-) Avukatlık Asgari Ücret Tarifesinde vekalet ücreti, maktu ve nisbi olmak üzere” belirlenmiştir. Maktu vekalet ücreti, davanın konusunun para olmadığı veya para ile ölçülemediği hallerde belirlenen ücret, nisbi vekalet ücret ise davanın konusunun para olması veya para ile ölçülebilir olması halinde bu değer üzerinden belirlenen ücrettir.¹²⁶

sözleşmeler geçerlidir (Av. K. m.163, 1). Avukatlık (vekalet) ücreti sözleşmesinin, kural olarak belli bir miktarı kapsamaması (içermesi) gereklidir (Av. K. m. 164, 1). Örneğin, “vekalet ücreti olarak beşbin lira kararlaştırılmıştır” gibi. Taraflar, yüzde yirmibeşi aşmamak üzere, dava veya hükmolunacak şeyin değeri yahut paranın belli bir yüzdesini avukatlık ücreti olarak kararlaştırılabirler. Zira, bu halde kararlaştırılan vekalet ücretinin miktarı bellidir. Buna karşılık, yapılacak avukatlık ücreti sözleşmesi, dava konusu para dışındaki mal ve haklarından bir kısmının aynen avukata ait olacağı hükmünü taşıyamaz”. (Av.K. m. 164, 3).

¹²⁴ Kuru/Arslan/Yılmaz, (2004), s.703, 707.

¹²⁵ <https://www.uyap.gov.tr/> (E.T. 19/06/2019)

¹²⁶ “...5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 365/2. maddesinin aksine ceza davalarında şahsi hak talebi halinde mahkemece bu hususta da karar verilmesi gerektiği yolunda bir düzenleme bulunmaması ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 112, 113 ve 114. maddeleri hükümleri karşısında; davada kendisini vekille temsil ettiren katılan İdare lehine hüküm tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekirken ayrıca nisbi vekalet ücretine de hükmedilmesi, Kanuna aykırı ve sanığın temyiz nedeni bu itibarla yerinde görüldüğünden, hükmün BOZULMASINA,

Yargıtay 19. Ceza Dairesi Başkanlığı'nın Esas No: 2016/13618 Karar No: 2018/11535 sayılı kararında açıklandığı üzere;

“Maktu vekalet ücreti, davanın konusunun para olmadığı veya para ile ölçülemediği hallerde belirlenen ücret, nisbi vekalet ücret ise davanın konusunun para olması veya para ile ölçülebilir olması halinde bu değer üzerinden belirlenen ücrettir. 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununda 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 365/2. maddesinin aksine ceza davalarında şahsi hak talebi halinde mahkemece bu hususta da karar verilmesi gerektiği yolunda bir düzenleme bulunmaması ve 6831 sayılı Orman Kanunu'nun 112, 113 ve 114. maddeleri hükümleri karşısında; davada kendisini vekille temsil ettiren katılan İdare lehine hüküm tarihinde yürürlükte olan Avukatlık Asgari Ücret Tarifesine göre maktu vekalet ücretine hükmedilmesi gerekir”.¹²⁷

Yargıtay 7. Ceza Dairesi Başkanlığı'nın Esas No: 2016/972 Karar No: 2018/12409 sayılı kararında benzer hususlar tespit edilmiştir.¹²⁸

Yargıtay 4. Ceza Dairesi Başkanlığı'nın 2015/5991 E., 2015/28501 K.) sayılı kararı nda açıklandığı üzere;

“Kanun koyucu avukatların görevinden doğan veya görevi sırasında işlemiş olduğu suçların soruşturması ve kovuşturmasında genel hükümlerden ayrılarak özel düzenlemeler öngörmüştür”. Avukatlık mesleğinin kanunlarda öngörülen biçimde, yargı bağımsızlığı ilkesine uygun olarak faaliyet gösterilebilmesi için, avukatların çeşitli açılardan bağımsızlıklarının sağlanması gerekir. İlk olarak avukatlık, yasama ve yürütmeye karşı bağımsız olmalı, bu organların tesirine karşı korunmalıdır. Diğer taraftan avukatlık mesleğinin, işlevine katkıda bulunduğu yargı organına karşı da korunması gerekir. Son olarak, mesleğin toplumsal baskılara karşı korunması da, bağımsızlığının sağlanması adına önemlidir. Belirtilen nitelikleri ve bağımsızlık özelliği bakımından, avukatların görev sırasında veya görevden doğan suçlardan dolayı işledikleri suçların soruşturulması ve kovuşturulmasının özel bir yargılama usulüne tabi tutulması gerekmiştir.”¹²⁹

2.4. İdari Sorumluluk - Kamu Hizmeti Niteliği

1136 sayılı Avukatlık Kanunun 6. kısmında yer alan 34. Maddesinde:

“Avukatlar, yüklendikleri görevleri bu görevin kutsallığına yakışır bir şekilde özen, doğruluk ve onur içinde yerine getirmek ve avukatlık unvanının gerektirdiği saygı ve güvene uygun biçimde davranmak ve Türkiye Barolar Birliğince belirlenen Meslek

5320 sayılı Kanun'un 8/1. madde ve fıkrası aracılığıyla 1412 sayılı CMUK'un 322. maddesi uyarınca bu aykırılık, yeniden yargılama yapılmasına gerek olmaksızın düzeltiler nitelikte bulunduğu hüküm fıkrasında yer alan TCK'nın 52/4. maddesinin uygulanmasına ilişkin bölümden “Sanık adli para cezasını ödemediği takdirde, kalan cezasının 5237 SK'nun 52/4. maddesi gereğince hapse çevrilmesine” cümlesinin çıkartılıp yerine “ödenmeyen adli para cezasının infaz aşamasında Cumhuriyet Başsavcılığı'nca hapis cezasına çevrilebileceğinin ihtarına” ibaresinin yazılması ve hüküm fıkrasında yer alan nisbi vekalet ücretine ilişkin bölümden “ayrıca sanıktan ele geçen orman emvalinin de müsaderesine karar verilmiş olmasından dolayı maktu vekalet ücretinden de az olamayacağından 750, 00 TL nispi vekalet ücretinin” şeklindeki kısmının çıkarılması suretiyle başkaca yönleri Kanuna uygun bulunan hükmün tebliğnameye kısmen uygun olarak, DÜZELTİLEREK ONANMASINA, tarihinde oy birliğiyle karar verildi...”

<https://www.uyap.gov.tr/> (E.T. 15/11/2018).

¹²⁷ <https://www.uyap.gov.tr/> (E.T. 08.11.2018).

¹²⁸ <https://www.uyap.gov.tr/> (E.T. 21/11/2018).

¹²⁹ Gökçan, (2012), s.54.

Kurallarına uymakla yükümlüdür.” hükmü ve 136/1. maddesinde; “Bu kanunun avukatların hak ve ödevleri ile ilgili altıncı kısmında yazılı esaslara uymayanlar hakkında ilk defasında en az kınama, tekrarında, davranışın ağırlığına göre, para veya işten çıkarma cezası ve 5’inci maddenin (a) bendinde yazılı bir suçtan kesin olarak hüküm giyme halinde meslekten çıkarma cezası uygulanır.” hükmü yer almaktadır.¹³⁰

Anayasa’nın 38. maddesinin ilk fıkrasında, “Kimse, kanunun suç saymadığı bir fiilden dolayı cezalandırılmaz”; üçüncü fıkrasında ise, “Ceza ve ceza yerine geçen güvenlik tedbirleri ancak kanunla konulur.” denilerek “suç ve cezanın kanuniliği” ilkesi getirilmiş,. temel hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması amaçlanmaktadır.¹³¹

Avukat, yürüttüğü kamu hizmeti niteliği gereğince, vekâlet ücreti ile aldığı işi yasalara ve müvekkili ile aralarında yaptığı yazılı sözleşmeye göre sonuna kadar takip etmek zorundadır.¹³² Bu anlamda müdafilikteki sorumluluklar farklıdır.

2.5. Uluslararası Mevzuat (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Kanunu)

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, ” (Le Compte, Van Leven ve Meyere, Belçika 1981)”.¹³³ ile Avrupa’da, Avukatların Tabi Olduğu Meslek Kuralları, “Havana Kuralları” örnek olarak sayılabilir.¹³⁴

¹³⁰ Türkiye Barolar Birliği Meslek Kurallarının 3. maddesine göre “Avukat mesleki çalışmasını kamunun inancını ve mesleğe güvenini sağlayacak biçimde ve işini tam bir sadakatle yürütür.”, 4. maddesine göre, “Avukat mesleğin itibarını zedeleyecek her türlü tutum ve davranıştan kaçınmak zorundadır.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu’nun 31. maddesinin yollamada bulunduğu 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun 307. maddesinde, feragat, “davacının, talep sonucundan kısmen veya tamamen vazgeçmesi” olarak tanımlanmıştır.

Aynı Kanunun “Davaya Vekâlette Özel Yetki Verilmesini Gerektiren Hâller” başlıklı 74. maddesinde;

“Açıkça yetki verilmemiş ise vekil; sulh olamaz, hâkimi reddedemez, davanın tamamını ıslah edemez, yemin teklif edemez, yemini kabul, iade veya reddedemez, başkasını tevkil edemez, haczi kaldıramaz, müvekkilinin iflasını isteyemez, tahkim ve hakem sözleşmesi yapamaz, konkordato veya sermaye şirketleri ve kooperatiflerin uzlaşma yoluyla yeniden yapılandırılması teklifinde bulunamaz ve bunlara muvafakat veremez, alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvuramaz, davadan veya kanun yollarından feragat edemez, karşı tarafı ibra ve davasını kabul edemez, yargılamanın iadesi yoluna gidemez, hâkimlerin fiilleri sebebiyle Devlet aleyhine tazminat davası açamaz, hangileri hakkında yetki verildiği açıklanmadıkça kişiye sıkı sıkıya bağlı haklarla ilgili davaları açamaz ve takip edemez.” düzenlemesine yer verilmek suretiyle, davadan avukat marifetiyle feragat edilebilmesi için davacının vekil olarak tayin ettiği kişiye vekaletnamesinde feragat yetkili olduğunun açıkça yer alması gerektiği belirtilmektedir.

¹³¹ <http://www.gaziantepbarosu.org.tr> (E.T. 2021).

¹³² <http://www.gaziantepbarosu.org.tr> (E.T. 2021).

¹³³ İncoğlu, (2007), s.9.

¹³⁴ (27 Ağustos-7 Eylül 1990 tarihleri arasında Havana’da toplanan Suçların Önlenmesine ve Suçların Islahı Üzerine Birleşmiş Milletler Konferansı tarafından kabul edilmiştir.) <http://d.barobirlik.org.tr> (E.T. 24/02/2021)

Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin “Adil yargılanma hakkı” kenar başlıklı

6.. maddesinin (3) numaralı fıkrasındaki düzenleme aynen çalışmaya alınmıştır:

“Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

- a) Kendisine karşı yöneltilen suçlamanın niteliği ve sebebinden en kısa sürede, anladığı bir dilde ve ayrıntılı olarak haberdar edilmek;
- b) Savunmasını hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olmak;
- c) Kendisini bizzat savunmak veya seçeceği bir müdafinin yardımından yararlanmak; eğer avukat tutmak için gerekli maddî olanaklardan yoksun ise ve adaletin yerine gelmesi için gerekli görüldüğünde, resen atanacak bir avukatın yardımından ücretsiz olarak yararlanabilmek...” şeklinde adil yargılama ilkelerine yer verilmiştir.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin içtihatlarına göre adil yargılama ilkelerine ilişkin kriterler aşağıdaki başlıklar halinde toplanabilir.

- a) Yargılamanın makul süre içinde sonuçlandırılabilmesi ve kanunla kurulmuş bağımsız ve tarafsız bir mahkeme önünde yargılanma hakkının tanınması,
- b) Yargılamanın istisnalar hariç aleni olarak yapılması,
- c) Hakkaniyete uygun yargılama yapılması,
- d) Suçsuzluk karinesine riayet edilmesi,
- e) İsnadı öğrenme hakkının sağlanması,
- f) Kendi kendini savunma veya müdafii yardımından yararlanma hakkı,
- g) Savunmayı hazırlamak için gerekli zaman ve kolaylıklara sahip olma hakkı, bu hakkın kullanımının sağlanmasında dosyanın hacmine ve delillerin çeşitliliğine bağlı olarak makul bir sürenin verilmesini gerektirmektedir. Savunmayı hazırlamak için gerekli kolaylıklara sahip olma dava dosyasının içeriğinde yer alan delillere erişebilme imkanını içermektedir”.

2.5.1. Ceza Yargılamasında Avukatlık Mesleğine Kavramsal Yaklaşım

5271 sayılı CMK’nın 170/1. maddesi uyarınca, “Ceza davası (dava açan belge niteliğindeki icra ceza mahkemesine verilen şikâyet dilekçesi, son soruşturmanın açılması kararı gibi istisnai hükümler dışında) kural olarak Cumhuriyet savcısı tarafından düzenlenecek bir iddianame ile açılır.” Anılan Kanun’un 170. maddesinin 4. fıkrasında da, “İddianamede, yüklenen suç oluşturulan olaylar, mevcut delillerle ilişkilendirilerek açıklanır.” düzenlemelerine yer verilmiştir.

CMK’nın 225. maddesi uyarınca;

“iddianamede açıklanan ve suç oluşturduğu iddia olunan eylemin dışına çıkılması, dolayısıyla davaya konu edilmeyen fiil veya olaydan dolayı yargılama yapılması ve açılmayan davadan hüküm kurulması kanuna açıkça aykırılık” olacaktır.

Öğretide “davasız yargılama olmaz” ve “yargılamanın sınırlılığı” olarak ifade edilen bu ilke uyarınca, “hâkim, ancak hakkında dava açılmış bir fiil ve kişi ile ilgili yargılama yapabilecek ve önüne getirilen somut uyuşmazlığı hukuki çözüme

kavuşturacaktır. Soruşturma aşamasında elde ettiği delillerden ulaştığı sonuca göre iddianameyi hazırlamakla görevli iddia makamı, düzenlenen iddianame ile, CMK'nın 225/1. maddesi kovuşturma aşamasının sınırlarını belirlemektedir. Bu bakımdan iddianamede, yüklenen suçun unsurlarını oluşturan fiil/fiillerin nelerden ibaret olduğunun hiçbir tereddüte yer bırakmayacak biçimde açıklanması zorunludur. Böylelikle sanık; iddianameden üzerine atılı suçun ne olduğunu hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde anlamalı, buna göre savunmasını yapabilmeli ve delillerini sunabilmelidir. İddianamede dava konusu yapılan fiilin bir başka olaya dayalı olmadan, bağımsız olarak açıklanması gerekir. Bu durumda, dosya kapsamından anlaşılrsa bile, iddianame anlatımında yer verilmeyen bir eylem/olay kovuşturma konusu yapılamayacak; iddianamede anlatılan olay ve eylemlerin dışına çıkılarak kovuşturma kapsamı genişletilemeyecektir.¹³⁵

2.5.2. Savunma Hakkı Tanımı

Avukat mesleğini icra ederken yasalarla bağlıdır. Meşru ve yasal olarak mesleğini yerine getirir. Yasal kurallar kadar mesleki kurallar ve avukatın şahsi disiplin ve çalışma kuralları da oldukça önemlidir. Avukatlık mesleği ile ilgili yasada belirtilen bazı durumlar yasak haller olarak belirtilmiştir.¹³⁶

¹³⁵ Uyap gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu 14/12/1999 tarih ve 1999/6-303 esas, 1999/310 karar (E.T. 2020).

¹³⁶ “İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi’nin 11/I, Medeni ve Siyasi Haklara İlişkin Milletlerarası Antlaşma’nın 14/3-b-d, Avrupa İnsan Hakları ve Ana Hürriyetleri Koruma Sözleşmesi’nin 6/3-b-c maddeleri sanığın müdafiden yararlanması” konusunda açık düzenlemeler getirmiştir.

III. BÖLÜM

CEZA YARGILAMASINDA MÜDAFİLİK

3.1. Müdafilik

5271 sy. Ceza Muhakemesi Kanunu madde 150 düzenlemesi müdafilik kavramının düzenlemiştir:

“- (Değişik madde: 06/12/2006 - 5560 S.K.21.md) (1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafii seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafii seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafii görevlendirilir. (2) Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafii görevlendirilir. (3) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır. (4) Zorunlu müdafilikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir.”¹³⁷

3.2. Savunma - Müdafii Hakkı

01.06.2005 tarihinde yürürlüğe giren 5271 sayılı CMK’nın 150. maddesinin 3. fıkrasında, “Üst sınırı en az beş yıl hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada, şüpheli veya sanığın müdafisinin bulunmaması hâlinde talebi aranmaksızın kendisine müdafii atanacağı” hüküm altına alınmıştır

CMK’nın 150/2-3. maddeleri gereğince sanığa zorunlu müdafii atanması için alt sınırı 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektiren bir suç olması gerekir. Örneğin, sanığın suç tarihi itibarıyla TCK’nın 32. maddesi uyarınca “akıl hastalığı nedeniyle, işlediği fiilin hukukî anlam ve sonuçlarını algılayıp algılayamadığı veya bu fiille ilgili olarak davranışlarını yönlendirme yeteneğinin azalmış ya da önemli derecede azalmış olup olmadığı” konusunda yöntemince sağlık kurulu veya Adli Tıp İhtisas Dairesi’nden rapor aldırılması gerektiği gözetilmelidir.

¹³⁷ 5271 sy. Ceza Muhakemesi Kanunu Madde 152 - “(1) Yararları birbirine uygun olan birden fazla şüpheli veya sanığın savunması aynı müdafie verilebilir.”

3.3. Müdafî Tanımı – Mevzuat İncelemesi

Müdafî; şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı ifade eder (CMK m. 2/1-c). Şüpheli veya sanık soruşturma ve kovuşturmanın her aşamasında bir veya birden fazla müdafinin yardımından yararlanabilir.¹³⁸

Bir ülkedeki insan hak ve özgürlükleri ile insan onurunun korunup korunmadığının asıl ölçütü o ülkedeki ceza muhakemesi hukuku kuralları ile bu kuralların uygulanma biçimidir. Çünkü bireylerin devletin gerçek anlamda gücünü hissettikleri ve devlet karşısında korumasız kaldıkları en önemli alan ceza muhakemesidir.¹³⁹

3.3.1. Ceza Yargılamasında Müdafî Bulunmayan Şüpheli veya Sanık

5271 sayılı CMK'nun 150/3. maddesi uyarınca, “sanığa zorunlu müdafî atanması gerekip gerekmediği”, bu kapsamda, “beş yıllık ceza süresinin belirlenmesinde suçun temel şekli için kanunda öngörülen cezanın mı dikkate alınacağı yoksa, suçun nitelikli halleri ve ağırlaştırıcı nedenlerinin de beş yıllık cezanın belirlenmesinde dikkate alınıp alınamayacağı”, hususları yönünden irdelenmesi gerekmektedir.

3.3.2. Adil Yargılanma Hakkı - Müdafîlik

Adil yargılanma hakkı, “silahların eşitliği” ilkesinin de gereğidir.¹⁴⁰

Öğretide de; “Sözleşme'nin 11. maddesinde yer alan toplanma ve örgütlenme özgürlüklerinin hedeflerinden birisi de, 10. maddede güvence altına alınan kişisel görüşlerin korunmasıdır. Barışçıl olarak toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkı, ifade özgürlüğünün bir başka görünümü olarak değerlendirilebilir ve bu çerçevede demokratik bir toplum bakımından temel hak niteliğindedir. Kişiler, siyasi, sosyal, kültürel v.b. nedenlerle toplanırlar ve gösteriler, yürüyüşler, mitingler düzenleyerek görüşlerini toplu olarak ifade ederler. Toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanılmasına sınırlama getirilirken Sözleşmenin 11. maddesinin ikinci

¹³⁸ Uyap gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu'nun 06.12.2016 tarih ve 2016/17-939, 2016/465 sayılı kararı (E.T. 2020).

¹³⁹ Dülger, M., (2011), *Ceza Muhakemesinde Müdafinin Konumu ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar*, II. Türk Dünyası Hukuk Kurultayı, 14-16 Kasım 2011, s.43.

¹⁴⁰ Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Pakelli/Federal Almanya Davası, B.No: 8398/78, 25.04.1983. (E.T. 25/02/2020)

fıkrası dar yorumlanmalı ve Sözleşmenin 10. maddesi altında geliştirilen içtihatlar ile birlikte değerlendirilmelidir. Barışçıl olarak toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkı, ifade özgürlüğü benzeri bir korumadan faydalanır” “İfade özgürlüğü ve dolayısıyla toplantı ve gösteri yürüyüşü yapma özgürlükleri belirli bir ölçüde abartmayı, hatta tahrik etmeyi de kapsar”.¹⁴¹

“AİHS’nin 11. maddenin ilk cümlesine göre, Herkesin çıkarlarını korumak amacıyla... barışçıl toplantı özgürlüğü hakkı vardır.”

AİHM, maddede geçen ‘toplantı özgürlüğü’ kavramını içtihatları ile ‘gösteri özgürlüğü’nü de kapsayacak şekilde geniş yorumlamaktadır.¹⁴²

“Bir toplantı veya gösteri yürüyüşünün barışçıl olup olmadığının tespiti için hakkı kullanmak isteyenlerin öncelikle niyetine bakmak gerekecektir. Hakkı kullanacak kişi veya örgütün o ana kadarki tutum ve açıklamaları burada belirleyici olmaktadır. Bir toplantı veya gösterinin barışçıl olup olmadığını belirlemede bir başka ölçüt de, toplantı ve gösteri yürüyüşü hakkının kullanımı sırasındaki tutum ve davranışlardır”.¹⁴³

3.3.2.1. Gözaltı sırasında müdafilik

Adil yargılamanın temel özelliklerinden birisi.¹⁴⁴ Kural olarak, sanığa, cezai yargılamaya esas hazırlık tahkikatı ve yargılama aşamasında avukat yardımından yararlanma imkanı sağlanmalıdır.¹⁴⁵ Müdafî hakkından vazgeçmenin sonuçlarının makul olarak öngörebileceğinin ortaya konulması gerekir.¹⁴⁶ Avukat yardımının sağlanmasını gerektiren bir hukuki menfaati ortaya çıkarmaktadır.¹⁴⁷

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanununun 150’nci maddesinin 4. fıkrasında; “zorunlu müdafilikle” ilgili hususların, “ Türkiye Barolar Birliğinin” görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenleneceği belirtilmiştir.

¹⁴¹ Doğru, O./Nalbant, A., (2013), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi-Açıklama ve Önemli Kararlar*, 2. Cilt, Council of Europe, T.C. Yargıtay Başkanlığı, 1. Baskı, Ankara, s.430.

¹⁴² Tanyar, Z., (2011), “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 60, Sayı 3, s.599.

¹⁴³ İnceoğlu, S., (2013), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Avrupa Konseyi*, 1. Baskı, İstanbul, Beta Yayınevi, s.383.

¹⁴⁴ Uyap.gov.tr. (Salduz, Poitrimol-Fransa, 23 Kasım 1993 ve Demebukov- Bulgaristan, başvuru no: 68020/01, 28 Şubat 2008). (E.T. 23/02/2020).

¹⁴⁵ Uyap.gov.tr. (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi Dayanan/Türkiye davası, başvuru no:7377/03). (E.T. 2020).

¹⁴⁶ Uyap.gov.tr (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Salduz/Türkiye Davası, B. No: 36391/02, 27.11.2008; Talat Tunç/Türkiye Davası, B. No: 32432/96, 27.03.2007). (E.T. 23/02/2020).

¹⁴⁷ Uyap.gov.tr (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Talat Tunç/Türkiye Davası, B. No: 32432/96, 27.03.2007). (E.T. 23/02/2020)

3.3.2.2. Müdafinin yasal sorumluluk ve görevlerinin kapsamı

Avukatlık kanunu madde 76 gereğince “avukatlık mesleğini geliştirmek, baroların nitelikleri” madde 110/9 gereğince, “avukatların meslekte gelişmelerini tespit edecek ve sağlayacak her türlü tedbirleri almak” Türkiye Barolar Birliği’nin görevleri arasında sayılmıştır.

Adil yargılamanın zımni gerekleri “hakkaniyete uygun yargılama” kavramından hareket ederek saptanmıştır. Bu gereklerden en önemlisi Anayasa’nın 36. maddesinde de açıkça ifade edilmiş olan “savunma hakkı”dır. Ceza yargılamasındaki savunma haklarının güvence altına alınması demokratik toplumun temel bir ilkesidir. Bu sebeple hakkaniyete uygun bir yargılamanın gerçekleştirilmesi için, yargılamanın yürütülmesi sırasında alınan önlemlerin, savunma hakkının yeterince ve tam olarak kullanılması ile uyumlu olması ve bu hakların teorik ve soyut değil, etkili ve pratik olacak şekilde yorumlanması gerekmektedir (Anayasa Mahkemesi B. No: 2013/4784, 7/3/2014, § 32).

Müdafii; şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı ifade eder (CMK m. 2/1-c).

Müdafilik ihtiyari veya zorunlu olabilir. 1412 sayılı sayılı CMUK, kişisel savunmada kural olarak isteğe bağlı/ihtiyari müdafilik sistemini benimsemiş, sınırlı hallerde ise kişilerin kendilerini yeterince savunamayacakları ve kamusal bir kurum olan savunmanın zaafa uğrayacağı kabulünden hareketle zorunlu müdafilik sistemini getirmiştir. 5271 sayılı CMK ise zorunlu müdafilik sistemini, istisna olmaktan çıkararak adeta kural haline getirecek şekilde genişletmiştir.¹⁴⁸

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 06.12.2016 tarih ve 2016/17-939, 2016/465 sayılı kararında açıklandığı üzere; 1412 sayılı CMUK, kişisel savunmada kural olarak ihtiyari müdafilik sistemini benimsemiş ve sınırlı bazı hallerde zorunlu müdafilik sistemini getirmişken; 5271 sayılı CMK zorunlu müdafilik sistemini, önemli ölçüde genişletmiştir.

¹⁴⁸ Yargıtay Ceza Genel Kurulu 17/12/2009 t. 2008/1-172 E. 2009/26 K/ Yargıtay 16. Ceza Dairesi Esas No: 2019/7607 Karar No: 2020/5971 Tebliğname No: 16 - 2018/17436 (E.T. 23/02/2021)

3.3.2.3. Müdafii görevlendirilmesi

Ceza yargılamasında ilgili yasalarda bu konuda yasalar ve uygulamada dava konusu uyuşmazlıklara dair yüksek yargı kararlarının incelenmesi önem arzeder. 5271 sayılı CMK'ya göre; müdafii bulunmayan şüpheli veya sanığın, çocuk, kendini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz olması (CMK'nın 150/2. maddesi), soruşturma veya kovuşturma konusu suçun cezasının alt sınırının beş yıldan fazla hapis cezasını gerektirmesi (CMK'nın 150/3. maddesi), resmi bir kurumda kusur yeteneğinin araştırılması için gözlem altına alınmasına karar verilecek olması (CMK'nın 74/2 maddesi), tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edilmesi (CMK'nın 101/3. maddesi), davranışları nedeniyle hazır bulunmasının duruşmanın düzenli olarak yürütülmesini tehlikeye sokacağı anlaşılan sanığın yokluğunda duruşma yapılması (CMK'nın 204/1. maddesinde) ve kaçak sanık hakkında duruşma yapılması (CMK'nın 247/4. maddesinde) hallerinde, şüpheli veya sanığın talebine bakılmaksızın müdafii tayin edilir.

Müdafii temsilci olmamasının bir diğer sonucu da, aleyhe durum yaratmamak kaydıyla, adil yargılamanın temini için sanığın taleplerine aykırı hareket edebilmesidir. Örneğin, müdafii sanık istemese dahi lehine delil ileri sürebilir, dosyayı inceleyebilir.¹⁴⁹

3.3.2.4. 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nda müdafii hakkı

Kanun koyucu bir suç isnadıyla karşı karşıya kalan şüpheli ya da sanığın, müdafii yardımından faydalanmak hakkından “vazgeçmesi halinde dahi adaletin selameti bakımından re'sen bir müdafii atanması gerektiğini”, 5271 sayılı CMK'da tahdidi olarak düzenlemiştir.

İtham etme yetkisi, devletin bir organı olan savcılığa verildiğine göre, devlet otoritesini elinde bulunduran makamla, sanığın eşit durumda bulunması kolay gözükmemektedir. O nedenle ceza muhakemesinde iddia makamı ile savunma arasındaki bu güç dengesinin, “silahların eşitliği” ilkesi kapsamında, sanığa veya

¹⁴⁹ Başbüyük, İ., (2013), “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (M.6/3-C) Kapsamında Müdafii Yardımından Yararlanma Hakkı”, *Dergi Park, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Arşiv, Cilt 19, Sayı 2, s.1342.

şüpheliye birtakım imkânlar tanımak suretiyle sağlanmaya çalışıldığı açıkça ortadadır.¹⁵⁰

Savunma, toplumun suçtan sorumlu olması nedeniyle muhakemenin vazgeçilmez unsuru olduğu için, en azından ağır suçlarda müdafii bulunmasının gerektirir. Nitekim Ceza Muhakemesi Kanunu önce sadece küçükler bakımından (CMK. 150/2) ve gözlem altına almada (CMK. 74/2) kabul edilmiş olan mecburi müdafiliği yerinde bir şekilde genişletmiştir.

Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını üstlenen müdafî ile şüpheli/sanık arasında müdafilik ilişkisi, ya müdafî ile şüpheli/sanık arasında yapılan ya da müdafî ile şüphelinin/sanığın kanuni temsilcisi arasında yapılan vekâlet sözleşmesiyle kurulan veyahut da talep üzerine veya re'sen yapılacak bir idari işlemle kurulan bir hukuksal ilişkidir. Müdafilik ilişkisi, belirsiz süreli bir ilişki olmayıp, belirli bir süre veya görevin ifasıyla sınırlıdır. Müdafilik ilişkisi, şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını üstlenmek amacıyla kurulduğundan, doğal olarak görev süresi de en fazla ceza muhakemesi süresi ile sınırlıdır. Fakat kanunda düzenlenmiş belirli sebeplerin gerçekleşmesi halinde, ceza muhakemesi süreci bitmeden de müdafilik ilişkisi daha erken sona erebilmektedir.¹⁵¹

3713 sayılı TMK'nın "Terör suçları" başlıklı 3. Maddesindeki düzenleme:

"(Değişik: 29/6/2006-5532/2 md.) 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 302, 307, 309, 311, 312, 313, 314, 315 ve 320 nci maddeleri ile 310 uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı suçlar, terör suçlarıdır." ve "Cezaların artırılması" başlıklı 5 maddesinde, (Değişik: 29/6/2006-5532/4 md.) 3 ve 4 üncü maddelerde yazılı suçları işleyenler hakkında ilgili kanunlara göre tayin edilecek hapis cezaları veya adli para cezaları yarı oranında artırılarak hükmolunur....." şeklinde, 5271 sayılı CMK'nın "Müdafinin görevlendirilmesi" başlıklı 150. maddesinde: (Değişik: 6/12/2006 – 5560/21 md.). "(1) Şüpheli veya sanıktan kendisine bir müdafî seçmesi istenir. Şüpheli veya sanık, müdafî seçebilecek durumda olmadığını beyan ederse, istemi halinde bir müdafî görevlendirilir.(2) Müdafii bulunmayan şüpheli veya sanık; çocuk, kendisini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz ise, istemi aranmaksızın bir müdafî görevlendirilir.(3) Alt sınırı beş yıldan fazla hapis cezasını gerektiren suçlardan dolayı yapılan soruşturma ve kovuşturmada ikinci fıkra hükmü uygulanır. (4) Zorunlu müdafilikle ilgili diğer hususlar, Türkiye Barolar Birliğinin görüşü alınarak çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir." şeklinde, 5271 sayılı CMK'nın 188/1. madde ve fıkrasında, "Duruşmada, hükme katılacak hâkimler ve Cumhuriyet savcısı ile zabıt kâtabinin ve Kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hâllerde müdafinin hazır bulunması şarttır." şeklinde düzenlemelerin ihdas edilmiş olduğu belirlenmiştir.

¹⁵⁰ Başbüyük, (2013), s.1344.

¹⁵¹ Bozdağ, A./Şık, H., (2014), "Müdafinin Görevinin Sona Ermesi ve Hukuki Sonuçları", [https://dergipark.org.tr/tr/S. \(E.T. 26/02/2021\), s.63.](https://dergipark.org.tr/tr/S. (E.T. 26/02/2021), s.63.)

Müdafilik kamu hizmeti niteliğindedir. Mahkeme ve yetkili makamlarca zorunlu ve re'sen müdafî atanacağı gibi, ihtiyari yani isteğe bağlı olarak da atanabilir.

Müdafinin devlet otoritesine sahip olmaması, devletin yasalarına karşı gelmekle suçlanan kimselerin müdafie karşı korkuya yahut huzursuzluğa kapılmalarının önüne geçerek, kendilerini onun yanında daha iyi ve güvende hissetmelerini sağlar. Böylece müdafinin kendi aleyhine hareket etmeyeceği düşüncesinde olan şüpheli veya sanık, kedisini daha sağlıklı ifade edebileceği bir imkâna kavuşur.¹⁵²

Görevlendirilmiş zorunlu veya ihtiyari müdafinin, ceza muhakemesi süreci bitmeden görevinin sona ermesi halinde, görevi sona eren müdafinin yerine talep üzerine veya re'sen yetkili makamlar tarafından yeni bir müdafî görevlendirilmesi zorunludur.¹⁵³

Yetkili makamlar tarafından görevlendirilmiş zorunlu veya ihtiyari müdafinin, soruşturmanın veya kovuşturmanın sona ermesine ilişkin kararların kesinleşmesi, şüpheli/sanık veyahut da bunların kanuni temsilcilerinin müdafî seçmesi halinde, görevi sona eren müdafî ücrete tam olarak hak kazanacaktır. Fakat görevlendirilmiş müdafinin istifasının baro tarafından kabul edilmesi halinde, istifa eden müdafî ile yeni görevlendirilen müdafie tek bir ücret ödenir.¹⁵⁴

3.3.2.5. Suça etki eden nedenler

Suç etki eden nedenler arasında suç işleme kastı ve suç işlenmesi yani maddi ve manevi unsurların bulunması gerekir.

“Salt nedensellik” (reine Verursachungstheorie) veya “iştirakçinin suçu” teorisine (die Lehre vom Teilnehmerdelikt) göre ise, iştirakin cezalandırılmasının nedeni, tipe uygun ve hukuka aykırı olan fiilin gerçekleştirilmesine suç ortaklarının faille birlikte sebebiyet vermiş olmalarıdır. Netice açısından nedensel olan davranışıyla, şerik de tıpkı asıl fail gibi suç tipiyle korunan hukuksal değeri ihlal ederek, kendi haksızlığını (Unrecht) gerçekleştirir.¹⁵⁵

¹⁵² Başbüyük, (2013), s.1346.

¹⁵³ Bozdağ/Şık, (2014), s.64.

¹⁵⁴ Bozdağ/Şık, (2014), s.63.

¹⁵⁵ Ekici, Ş., (2015), “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti”, <https://dergipark.org.tr/> (E.T. 2020).

3.4. Uzlaşma

Yargılama sürecini kısaltmak, hak ve menfaatlerin en kısa zamanda kazanılması için uzlaşma önemli bir süreçtir. Avukatın bu süreçte müvekkili lehine olan her türlü haklarını kullanması gerekir. Bu nedenle, çalışmaya katkı sağlaması açısından bu konuya kısaca değinilmiştir.

Uzlaşmanın amacı, kural olarak, faillerin kendi fiillerinin sonuçlarını görerek bizzat anlamaları için, suçun faili ile mağduru arasında doğrudan iletişim kurulmasıdır. Bu tür toplantılar mağdurların, klasik yargı sisteminin üstesinden gelmekte zorlandığı zayıflık duygusunu yenmelerine yardımcı olur. Eğitimli ve gönüllü uzlaştırmacılar, tarafların anlaşmaya varmalarına yardım etmek suretiyle adalet sistemini, mücadelecı ve cezalandırıcı bir süreçten işbirliğine dayalı bir süreçte dönüştürebilir. Uzlaşma, mağdurların ve faillerin, gerçek anlamda sorumluluklarını bilmeleri ve uzlaşmaları için neye ihtiyaç duyduklarını anlamalarını sağlar.

“Uzlaşmada, hem faillerin, hem mağdurların topluma yeniden kazandırılarak, uğradıkları zararların giderildiğine inanılır. Uzlaşmaya katılım her iki taraf için de tamamen gönüllüdür ve süreçte gizlilik ilkesi esastır.”¹⁵⁶

“Ceza muhakemesinde uzlaşmada kısmen etkili olan onarıcı adalet, özellikle Kanada, Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Yeni Zelanda ve Avustralya’da oldukça yaygın olarak kullanılan, Anglo-Sakson menşeli bir kavramdır. Yeni ve gelişmekte olan bir kavram olan onarıcı adalet fikrinin temelinde, genel olarak, suçtan doğrudan etkilenen kişilere (mağdur, fail ve toplum) suça verilecek tepkinin belirleneceği süreçte doğrudan katılma imkânı verilmesi ve mağdurun uğradığı zararların giderilmesi yatmaktadır.”¹⁵⁷

Uzlaşmayla ilgili olarak Yargıtay Ceza Genel Kurulu kararı çalışmaya alınmıştır:

“Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin 17.09.1987 tarihli 410. toplantısında alınan Ceza Adaletinin Sadeleştirilmesi Hakkında Üye Devletlere Yönelik 18 Sayılı Tavsiye Kararında;

“Ceza adaletinin işleyişini hızlandırma ve sadeleştirme işleminde Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi’nin özellikle 5. ve 6. maddelerinde öngörülen şartların dikkate alınması gerektiği göz önüne alınarak; Mahkemelere intikal eden ceza davalarının kabarcıklığı ve özellikle hafif cezaları gerektirenler ile ceza yargılamasındaki uzunluğun neden olduğu sıkıntılara bakılarak ... yetkili makamlarca ceza işlerinde savcılık ve mahkeme dışı anlaşmalar sağlanması, bu tür ihtilafların uzlaşma yolu ile halledilmesinin tavsiye edilmesi” kabul edilmiştir.

¹⁵⁶ Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, (2009), s.13.

¹⁵⁷ Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı, (2009), s.11.

Türk Ceza Hukuku Sistemine dâhil edilen ve 02.12.2016 tarihli ve 29906 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanun’un 34. maddesiyle yapılan değişikliğe kadar “uzlaşma” başlığı altında düzenlenen uzlaştırma kurumu, uyuşmazlığın yargı dışı yolla ve fakat adli makamlar denetiminde çözümlenmesini amaçlayan bir alternatif uyuşmazlık çözüm yöntemidir.

CMK’nın 5560 sayılı Kanun’un 24. maddesi ile değiştirilen 253. maddesinde uzlaşmanın kapsamı;

“(1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),

2. Taksirle yaralama (madde 89),

3. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),

4. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),

5. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239) suçları.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı olsa bile, etkin pişmanlık hükümlerine yer verilen suçlar ile cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez.” şeklinde belirlenmiş iken, 09.07.2009 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 5918 sayılı Kanun’un 8. maddesiyle CMK’nın 253. maddesinin üçüncü fıkrasına “Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz” cümlesi eklenmiş,

02.12.2016 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren 6763 sayılı Kanun’un 34. maddesi ile yapılan değişiklikle madde başlığı “Uzlaştırma” olarak değiştirilmiş;

“(1) Aşağıdaki suçlarda, şüpheli ile mağdur veya suçtan zarar gören gerçek veya özel hukuk tüzel kişinin uzlaştırılması girişiminde bulunulur:

a) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyete bağlı suçlar.

b) Şikâyete bağlı olup olmadığına bakılmaksızın, Türk Ceza Kanununda yer alan;

1. Kasten yaralama (üçüncü fıkra hariç, madde 86; madde 88),

2. Taksirle yaralama (madde 89),

3. Tehdit (madde 106, birinci fıkra),

4. Konut dokunulmazlığının ihlali (madde 116),

5. Hırsızlık (madde 141),

6. Dolandırıcılık (madde 157),

7. Çocuğun kaçırılması ve alıkonulması (madde 234),

8. Ticari sır, bankacılık sırrı veya müşteri sırrı niteliğindeki bilgi veya belgelerin açıklanması (dördüncü fıkra hariç, madde 239), suçları.

c) Mağdurun veya suçtan zarar görenin gerçek veya özel hukuk tüzel kişisi olması koşuluyla, suça sürüklenen çocuklar bakımından ayrıca, üst sınırı üç yılı geçmeyen hapis veya adli para cezasını gerektiren suçlar.

(2) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı olanlar hariç olmak üzere; diğer kanunlarda yer alan suçlarla ilgili olarak uzlaştırma yoluna gidilebilmesi için, kanunda açık hüküm bulunması gerekir.

(3) Soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı olsa bile, cinsel dokunulmazlığa karşı suçlarda, uzlaştırma yoluna gidilemez. Uzlaştırma kapsamına giren bir suçun, bu kapsama girmeyen bir başka suçla birlikte işlenmiş olması hâlinde de uzlaşma hükümleri uygulanmaz...” şeklindeki düzenlemeyle kapsamı genişletilmiş,

Yasal düzenlemeler göz önüne alındığında, uzlaştırma gerek 5560 sayılı Kanun’la yapılan değişiklikten önce, gerekse 5560 ve 6763 sayılı Kanunlarla yapılan değişiklikler sonrası asıl olarak soruşturma evresinde yapılması gereken bir işlem ise de her ne suretle olursa olsun uzlaştırma usulü uygulanmaksızın dava açılması veya suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun ilk defa duruşmada anlaşılması hâlinde kovuşturma aşamasında da uzlaştırmanın mümkün olduğu kabul edilmelidir.

Uzlaştırma usulü uygulanmaksızın dava açılması veya suçun uzlaştırma kapsamında olduğunun ilk defa duruşmada anlaşılması hâlinde uzlaştırmanın uygulanması gerekmekte olup uzlaşma başarıyla gerçekleşir ve edim bir defada yerine getirilirse kamu davasının düşmesine karar verilecektir.

Ceza hukukunda genel kural, suçun işlendiği tarihte yürürlükte bulunan kanunun uygulanmasıdır. Sonradan yürürlüğe giren bir kanunun, yürürlük tarihinden önce işlenen suçlara tatbik edilebilmesi, ancak lehe sonuçlar doğurması durumunda mümkündür. Önceki ve sonraki kanunlara göre hükmedilecek cezalar ve güvenlik tedbirleri aynı ise, suç tarihinden sonra yürürlüğe giren kanunun uygulanmasına imkân bulunmamaktadır.

TCK’nın “zaman bakımından uygulama” başlıklı 7. maddesi, 765 sayılı Kanun’un 2. maddesine benzer şekilde düzenlenmiş olup, her iki maddede de ceza hukuku kurallarının yürürlüğe girdikleri andan itibaren işlenen suçlara

uygulanacağına ilişkin ileriye etkili olma prensibi ile bu ilkenin istisnasını oluşturan, “failin lehine olan kanunun geçmişe etkili olması”, “geçmişe etkili uygulama” veya “geçmişe yürürlük” ilkesine de yer verilmiştir. Bu ilke uyarınca, suçtan sonra yürürlüğe giren ve fail lehine hükümler içeren kanun, hükümde ve infaz aşamasında dikkate alınmalıdır.”¹⁵⁸

“Sanık lehine yorum” ilkesi gereğince müdafî olarak görevlendirilen avukat, hukuki, mesleki ve etik olan kuralları yerine getirmelidir.

3.5. Tebligat Kavramı

Tebligat kavramı adil yargılanma hakkının ve temel hak ve özgürlüklerin temel kavramıdır. Hiç kimse, hakkında usul ve yasaya uygun işlemle ilgili olarak, tebligat yapılmadan (haberdar olmadan) yasal haklarını kullanamaz. Haberdar olma ve kendini savunma hakkı her insanın yargılanmada mutlak nitelikte haklarından. Usul ve yasaya uygun olarak haberdar edilmeyen şüpheli veya sanık bu konuda öncelikle itirazı hakkına sahiptir. Tarafın kendisine veya vekili olması halinde avukatına geçerli olarak tebligat yapılmalıdır.

Tebligat Kanununun “Bilinen adreste tebligat” kenar başlıklı 10. maddesinde;

“Tebligat, tebliğ yapılacak şahsa bilinen en son adresinde yapılır. Bilinen en son adresin tebligata elverişli olmadığına anlaşılmaması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Şu kadar ki; kendisine tebliğ yapılacak şahsın müracaatı veya kabulü şartıyla her yerde tebligat yapılması caizdir.”

Aynı Kanunun 20. maddesinde;

“13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı şahıslar, kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka yere gittiğini belirtirlerse; keyfiyet ve beyanda bulunanın adı ve soyadı tebliğ mazbatasına yazılarak altı beyan yapan tarafından imzalanır ve tebliğ memuru tebliğ evrakını bu kişilere verir. Bu kişiler tebliğ evrakını kabule mecburdurlar. Kendisine tebliğ yapılacak kimsenin muvakkaten başka bir yere gittiğini belirten kimse, beyanını imzadan imtina ederse, tebliğ eden bu beyanı şerh ve imza eder.

Bu durumda ve tebliğ evrakının kabulden çekinme halinde tebligat, 21 inci maddeye göre yapılır. Bu maddeye göre yapılacak tebligatlarda tebliğ, tebliğ evrakının 13, 14, 16, 17 ve 18 inci maddelerde yazılı kişilere verildiği tarihte veya ihbarname kapıya yapıştırılmışsa bu tarihten itibaren onbeş gün sonra yapılmış sayılır.”. 21. maddede, “Kendisine tebligat yapılacak kimse veya yukarıdaki maddeler mucibince tebligat yapılabilecek kimselerden hiçbiri gösterilen adreste bulunmaz veya tebellüğden imtina

¹⁵⁸ Uyap.gov.tr. Yargıtay Ceza Genel Kurulu Esas No Karar No: Tebliğname: 2017/15-5922020/505 2016/338077 (E.T. 23/02/2021).

ederse, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir ve memurlarına imza mukabilinde teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırmakla beraber, adreste bulunmama halinde tebliğ olunacak şahsa keyfiyetin haber verilmesini de mümkün oldukça en yakın komşularından birine, varsa yönetici veya kapıcıya da bildirilir. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır. Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup, muhatap o adreste hiç oturmamış veya o adresten sürekli olarak ayrılmış olsa dahi, tebliğ memuru tebliğ olunacak evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veyahut zabıta amir veya memurlarına imza karşılığında teslim eder ve tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın kapısına yapıştırır. İhbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarih, tebliğ tarihi sayılır. Muhtar, ihtiyar heyeti azaları, zabıta amir ve memurları yukarıdaki fıkralar uyarınca kendilerine teslim edilen evrakı kabule mecburdurlar.”,

Tebliğat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmeliğin 16. maddesinde ise,

“Tebliğat, öncelikle tebliğ yapılacak şahsın bilinen en son adresinde yapılır. Bilinen en son adresin tespitinde, tebliğ isteyen beyanı, muhatabın veya diğer ilgililerin bildirimleri ya da mevcut belgeler esas alınır.” hükümleri yer almaktadır.

SONUÇ

Bu çalışmada, ceza yargılamasında, müdafii olarak görevlendirilen avukatın yasal sorumlulukları, terörle mücadele suçlarında, savunma hakkına esas olmak üzere, ilgili mevzuat ışığında incelenmiştir. Bu bağlamda, terör suçlarının kavramsal olarak incelemesi, avukatın yasal yükümlükleri ile müdafii olarak görevlendirilen avukatın ceza yargılamasına katkısı araştırılmıştır. Çalışmada sadece hukuki açıdan tasnif ve değerlendirme yapılmıştır.

Savunma hakkı, isnat edilen suçun niteliğinden bağımsız mıdır? Adil yargılanma hakkının temeli olan müdafiden yararlanma hakkı, engellenmeyen, kısıtlanmayan veya kaldırılmayan bir hak mıdır?

Temel hak ve özgürlükler, kişilerin yalnızca insan olmaları sebebiyle sahip olduğu haklardır. Toplumu oluşturan bireylerin sahip oldukları hak ve özgürlüklerin bir kısmından feragat etmek suretiyle; güvenlik, huzur, refah, bir arada yaşama gayelerini gerçekleştirmek amacıyla oluşturdukları devlet mekanizması ve bu mekanizmayı kontrol eden siyasi iktidarların birincil görevlerinden biri de işte bu temel hak ve özgürlüklerin korunmasıdır. Toplum sözleşmesi olan Anayasalarda temel hak ve özgürlüklerin ne olduğu belirlenir ve bu hakların korunması için yollar öngörülür.

Şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını üstlenen müdafii ile şüpheli/sanık arasında müdafilik ilişkisi, ya müdafii ile şüpheli/sanık arasında yapılan ya da müdafii ile şüphelinin/sanığın kanuni temsilcisi arasında yapılan vekâlet sözleşmesiyle kurulan veyahut da talep üzerine veya re'sen yapılacak bir idari işlemle kurulan bir hukuksal ilişkidir.¹⁵⁹

CMK'nın 150/3 maddesi gereğince, zorunlu müdafinin atanması yasal zorunluluktur. Anayasanın 2. Md. Cumhuriyetin temel niteliklerinden birisinin hukuk

¹⁵⁹ Bozdağ, A./Şık, H., (2014), s.64.

devleti olduğunu hükme bağlamıştır. Barolar ülkemizin insan haklarına saygılı bir hukuk devleti olması için çok önemli bir görev üstlenmişlerdir. Bu anlamda adli, idari ve askeri yargı yerlerinde hukuka uygunluğu denetlemek adına gerekli yasal başvuruları yapmaya yetkili ve görevlidirler. Yargı kararlarının yasal şartlar içerisinde uygulanması da hukuk devleti ilkesinin zorunlu bir gereğidir. Müdafî, şüpheli veya sanığın ceza muhakemesinde savunmasını yapan avukatı ifade eder.¹⁶⁰

Genel Değerlendirme;

5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu'nda kural olarak müdafî ile savunma zorunluluğu bulunmamakla birlikte, şüpheli veya sanık seçtiği bir müdafîin yardımından yararlanabileceği gibi, müdafî seçecek durumda olmadığı ve bir müdafî yardımından faydalanmak istediği takdirde “atılı suçun niteliği ve öngörülen ceza miktarına bakılmaksızın” kendisine müdafî görevlendirilir (m.150/1). İfade alma ve sorguda bu hususun kendisine bildirilmesi mecburidir (m.147). Ancak, kanun koyucu bir müdafîin hukuki yardımı olmaksızın savunmanın etkin şekilde yapılamayacağını kabul ettiği belli hallerde müdafî zorunluluğu (zorunlu müdafilik) öngörmüştür.

“Aynı Kanuna göre; müdafî bulunmayan şüpheli veya sanığın, çocuk, kendini savunamayacak derecede malûl veya sağır ve dilsiz olması (m.150/2), soruşturma veya kovuşturma konusu suçun cezasının alt sınırının 5 yıldan fazla hapis cezasını gerektirmesi (m. 150/3), resmi bir kurumda kusur yeteneğinin araştırılması için gözlem altına alınmasına karar verilecek olması (m. 74/2), tutuklama talebiyle sorguya sevk edilmesi (m. 101/3), davranışları nedeniyle hazır bulunması halinde duruşmanın düzenli olarak yürütülmesini tehlikeye sokan sanığın yokluğunda duruşma yapılması (m.204) ve kaçak sanık hakkında duruşma yapılması (m. 247/3) hallerinde müdafîi görevlendirme zorunluluğu bulunmaktadır.”

Yargıtay Ceza Genel Kurulunun 06.12.2016 tarih ve 2016/17-939, 2016/465 sayılı kararında açıklandığı üzere;

“1412 sayılı CMUK, kişisel savunmada kural olarak ihtiyari müdafilik sistemini benimsemiş ve sınırlı bazı hallerde zorunlu müdafilik sistemini getirmişken, 5271 sayılı CMK zorunlu müdafilik sistemini, önemli ölçüde genişletmiştir.¹⁶¹

¹⁶⁰ Ceza Muhakemesi Kanunu Kanun Numarası: 5271 Kabul Tarihi: 4/12/2004 Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 17/12/2004 Sayı: 25673 Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 44 2. Madde

¹⁶¹ 5271 sayılı CMK'ya göre; müdafî bulunmayan şüpheli veya sanığın, çocuk, kendini savunamayacak derecede malul veya sağır ve dilsiz olması (CMK'nın 150/2. maddesi), Soruşturma veya kovuşturma konusu suçun cezasının alt sınırının beş yıldan fazla hapis cezasını gerektirmesi (CMK'nın 150/3. maddesi), Resmi bir kurumda kusur yeteneğinin araştırılması için gözlem altına alınmasına karar verilecek olması (CMK'nın 74/2 maddesi), Tutuklama talebiyle mahkemeye sevk edilmesi (CMK'nın 101/3. maddesi), Davranışları nedeniyle hazır bulunmasının duruşmanın düzenli olarak yürütülmesini tehlikeye sokacağı anlaşılan sanığın yokluğunda duruşma yapılması (CMK'nın 204/1. maddesinde), Kaçak sanık hakkında duruşma yapılması (CMK'nın 247/4. maddesinde).

Şüpheli veya sanığın istemi bulunmasa, hatta açıkça müdafî istemediğini beyan etse bile müdafî görevlendirme zorunluluğu bulunmakta, aynı zamanda adil yargılanma hakkının diğer bir unsuru olan “silahların eşitliği” ilkesinin de gereğidir.¹⁶²

Gözetiminde müdafinin yardımıyla yararlanamayan sanığın kendisini suçlayıcı ifadesi aleyhine delil olarak kullanılamaz.¹⁶³

Terör konusunu özel bir yasayla düzenleme yoluna giden yasa koyucu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Yasasında özel hükümler getirmiştir.¹⁶⁴



¹⁶² (Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Pakelli/Federal Almanya Davası, B.No: 8398/78, 25.04.1983). (E.T. 2020)

¹⁶³ Doğru, O. / Nalbant, A., (2013), İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi-Açıklama ve Önemli Kararlar, 2. Cilt, Council of Europe, T.C. Yargıtay Başkanlığı, 1. Baskı, Ankara, s.864.

¹⁶⁴ 18.07.2006 gün ve 26232 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 5532 sayılı Terörle Mücadele Yasasında Değişiklik Yapılmasına Dair Yasanın 17. maddesi ile, terör örgütünün tanımını yapan, 3713 sayılı Yasanın birinci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkraları yürürlükten kaldırılmış; madde gerekçesinde, Türkiye’nin de taraf olduğu Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi’nin 2. maddesinin (a) bendine uygun olarak 5237 sayılı Türk Ceza Yasasının 220. maddesinde suç işlemek amacıyla kurulmuş örgüt tanımlaması yapıldığı için, 3713 sayılı Yasada ayrıca örgüt tanımlaması yapılmasına gerek görülmediği belirtilmiştir.

KAYNAKLAR

- Adalet Bakanlığı Yayınları (2009), *Ceza Uyuşmazlıklarında Uzlaşma El Kitabı*, Ankara.
- Alacakaptan, U. (1970), *Suçun Unsurları*, Ankara, Sevinç Yayınları, 139 vd.
- Alacakaptan, U. (1970), *Suçun Unsurları*, Sevinç Matbaası, Ankara, 139 vd.
- Artuk, M. E. / Gökçen, A. / Yenidünya, C. (2013), *Ceza Hukuku Genel Hükümleri*, Ankara, Cilt 1, 597 vd.
- Aydın, Ö. (2011), “Türk Anayasa Yargısı’nda Yeni Bir Mekanizma: Anayasa Mahkemesi’ne Bireysel Başvuru”, *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XV, Sayı 4, 119 vd.
- Baltacı, V. (2007), *Terör Suçları ve Yargılaması*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 183.
- Başbüyük, İ. (2013), “Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi (M.6/3-C) Kapsamında Müdafî Yardımından Yararlanma Hakkı”, *DergiPark, Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi*, Cilt 19, Sayı 2, 1342 vd.
- Bayraktar, H. (2007), *Orta Doğu Topraklarında Osmanlı İdaresi Aleyhine Yapılan Yerli ve Yabancı Basın Yayın Faaliyetleri ve Devlet Adamlarının Tutumu*, <https://www.ayk.gov.tr>. 70 vd.
- Bayraktar, K. (1997), *Suç İşlemeye Tahrik Cürümü*, İstanbul, 96 vd.
- Bıçak, V. (2010), *Suç Muhakemesi Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, 191.
- Bozdağ, A. / Şık, H. (2014), “Müdafinin Görevinin Sona Ermesi ve Hukuki Sonuçları”, <https://dergipark.org.tr/tr/S.> (E.T.26/02/2021), 63.
- Centel, N. / Zafer, H. (2016), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 13. Bası, İstanbul, 835.

- Centel, N. / Zafer, H. (2020), *Türk Ceza Hukukuna Giriş*, 2. Bası, İstanbul, Beta Basım Yayın, 349.
- Ceza Muhakemesi Kanunu, Kanun Numarası: 5271 Kanun Kabul Tarihi: 04/12/2004
Yayımlandığı Resmi Gazete Tarihi: 17/12/2004 Yayımlandığı Resmi Gazete Sayısı: 25673.
- Costenar, C. (2018), *Kolombiya’da Narko-terörizm: Organize Suç ile Terörizm Arasındaki Bağların Araştırılması (2000-2012)*, Yüksek Lisans Tezi, T.C. Polis Akademisi Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.2 vd.
- Demirbaş, T. (2016), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 11. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, 312 vd.
- Demirbaş, T. (2020), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, 15. Baskı, Ankara, Seçkin Yayınevi, 312 vd.
- Denemeç, I. (2020), *Birleşmiş Milletler Düzeni, Terörizm ve Yabancı Terörist Savaşçıların Hukuki Statüsü*, Yüksek Lisans Tezi, TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, s.2 vd.
- Doğru, O. / Nalbant, A. (2013), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi-Açıklama ve Önemli Kararlar*, 2. Cilt, Council of Europe, T.C. Yargıtay Başkanlığı, 1. Baskı, Ankara, 864.
- Dönmezer, S. / Erman, S. (1994), *Nazari ve Tatbiki Ceza Hukuku*, Cilt III, 11. Bası, İstanbul, Beta Yayınları, 2283.
- Dülger, M. (2011), *Ceza Muhakemesinde Müdafinin Konumu ve Uygulamada Karşılaşılan Sorunlar*, II. Türk Dünyası Hukuk Kurultayı, 14–16 Kasım 2011, s..43.
- Ekici, Ş. (2015), “İştirak Halinde İşlenen Suçlarda Suça Etki Eden Nedenlerin Şeriklere Sirayeti”, <https://dergipark.org.tr/> (E.T.2020).
- Erem, F. (1978), *Ceza Usulü Hukuku*, 5. Baskı, Ankara, Sevinç Matbaası, 311vd.
- Halûk, Ç. (1998), *Türk Hukukunda Suçüstü Yargılaması*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 14.
- İnceoğlu, S. (2013), *İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesi ve Anayasa, Avrupa Konseyi*, İstanbul, Beta Yayınevi, 383.

- Kaya, S. (2009), *Terör ve Terörist Algısı: Terör Davranışının, Davranışı Gerçekleştirdiği Öne Sürülen Etnik Ve Dini Gruplara Göre Tanımlanması*, Yüksek Lisans Tezi, Kara Harp Okulu Komutanlığı / Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.45 vd.
- Kılınç, B. (2014), *Karşılaştırmalı Anayasa Yargısına Bireysel Başvuru Kurumu ve Türkiye Açısından Uygulanabilirliği, Anayasa Yargısı*, Ankara, Anayasa Mahkemesi Yayınları.
- Kiremitçi, İ. (2014), *Küresel Boyutta Biyolojik Terörizm (Biyo-Terör) Tehdidi ve Türkiye’de Biyo-Terör Güvenliğine Yönelik Savunma Sistemi*, Yüksek Lisans Tezi Kara Harp Okulu /Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.3 vd.
- Kohistani, M. (2014), *Terör, Terör Olayları ve Uluslararası Bölgesel Anlaşmalarda Terörizm*, Yüksek Lisans Tezi, Karadeniz Teknik Üniversitesi/Sosyal Bilimler Enstitüsü, Trabzon, s.6. vd.
- Koncagül, İ. (2020), *Terörizme Karşı Koyma Yöntemi Olarak Devlet Terörizmi Ve Örnek Vakalar Üzerinden İncelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Milli Savunma Üniversitesi / Alparslan Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.89 vd.
- Kurum, M. (2015), *Terörist Örgütlerin Güvenli Ortamları ve Terörist Örgütler ile Mücadelede Güvenli Ortamları Hedef Alma Yaklaşımı: PKK Terörist Örgütü Örneği*, Doktora Tezi, T.C. Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü, Ankara, s.114 vd.
- Mahmutoğlu, F. / Karadeniz, S. (2017), *Türk Ceza Kanunu Genel Hükümler Şerhi*, Ankara, Beta Yayınevi, 450.
- Mısır, H. (2008), *Avukatlık Disiplin Hukuku*, Ankara, Türkiye Barolar Birliği Yayınları.
- Orsun, I. D. (2020), *Birleşmiş Milletler Düzeni, Terörizm ve Yabancı Terörist Savaşçıların Hukuki Statüsü*, Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Önder, A. (1989), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 2, İstanbul, Beta Yayıncılık, 293 vd.
- Önder, A. (1989), *Ceza Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 2, İstanbul, Beta Basım Yayın, 293 vd.

- Önder, T. (2007), *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*, 2. Baskı, Adalet Yayınevi, Ankara, 266.
- Özcan, D. (2018), *IŞİD Terör Örgütü'nün Türkiye'ye Yönelik Propaganda Faaliyetleri ve Yabancı Teröristler*, Yüksek Lisans Tezi, Gaziantep Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü / Güvenlik Stratejileri ve Yönetimi Ana Bilim Dalı, Gaziantep, s.4 vd.
- Özek, Ç. (1998), *Organize Suç*, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt 71, Sayı 1, 195.
- Özgenç, İ. (2017), *Suç Örgütleri*, 10. Bası, Ankara, Seçkin Yayıncılık, 12 vd.
- Özkan, A. (2015), *Terörle Mücadelede Caydırıcı Önlemler ve Yerel Terör Örgütlerinin Ulusötesi Saldırıları: Almanya'daki PKK Saldırıları Örneği*, Yüksek Lisans Tezi, İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi / Ekonomi ve Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Özkent, A. (1940), *Avukatın Kitabı*, İstanbul, Ufuk Matbaa, 20 vd.
- Sarıtaş, E. (2018), *Suç İşlemek Amacıyla Örgütlenme Suçları*, İstanbul, On İki Levha Yayıncılık, 465-466.
- Sonay, V. E. (2004), *Cürüm İşlemek İçin Örgütlenme*, Prof. Dr. Çetin Özek
- Şahbaz, İ. (2007), *Karşılaştırmalı Düşünceyi Açıklama Özgürlüğü*, Ankara, Yetkin Yayınları, 22.
- Şahin, S. (2017), *Terörizm ve Terör Örgütleri ile Mücadele: Türkiye'nin DAEŞ (IŞİD) Terör Örgütüyle Mücadele Politikası*, Yüksek Lisans Tezi, T.C. İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul, s.21 vd.
- Şen, E. / Eryıldız, S. (2018), *Suç Örgütü*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 107.
- Tanyar, Z. (2011), “Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi İçtihadında Toplantı ve Gösteri Yürüyüşü Hakkı”, *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 60, Sayı 3, 599.
- Taşdemir, F. / Özer, A. (2017), “Kuvvet Kullanma Hukuku açısından Fırat Kalkanı Operasyonu”, *Akademik Hassasiyetler Dergisi*, Cilt 4, Sayı 7, 53 -70.
- Teltik, M. (2020), *DEAŞ'ın Kodları*, Ankara, Gece Kitapevi, 6, vd.

Terörle Mücadele Kanunu, Kanun Numarası: 3713 Kabul Tarihi, (12/4/1991)
Yayımlandığı Resmî Gazete: Sayı: 20843 Mükerrer Yayımlandığı Düstur:
Tertip: 5 Cilt: 30 Sayfa: 125

Toroslu, N. (2019), *Ceza Hukuku Genel Kısım*, Ankara, Savaş Yayınevi, 137-138.

Turinay, F. (2016), “Ceza Hukukunda Terör Kavramı”, *TBB Dergisi*, S.116,
s.43.

Turinay, F. (2018), *Terör Amaçlı Örgütlenme Suçu*, Ankara, Seçkin Yayınevi, 269.

Türk Ceza Kanunu, Kanun Numarası: 5237, Kabul Tarihi: 26/9/2004 Yayımlandığı
Resmî Gazete: Tarih: 12/10/2004 Sayı: 25611, Yayımlandığı Düstur: Tertip:
5 Cilt: 43

Türkiye Cumhuriyeti Anayasası Kanun Numarası: 2709 Kabul Tarihi (18/10/1982)
Yayımlandığı Resmî Gazete: Tarih: 9/11/1982 Sayı: 17863 (Mükerrer)
Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5 Cilt: 22 Sayfa 3

Ünver, Y. / Hakeri, H. (2010), *Ceza Muhakemesi Hukuku*, 3. Baskı, Ankara, Adalet
Yayınevi, 222.

Yenipınar, F. (2016), *Avukatlık Hukuku*, Ankara, Seçkin Yayınevi.

Yurtlu, F. (2013), *Suç İşlemek Amacıyla Örgüt Kurma Suçu*, Yayımlanmamış
Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara,
480 vd.

<http://www.adalet.gov.tr/duyurular/genelgeler/genelgeler.html>, (www.adalet.gov.tr).
(E.T. 25/02/2021)

<http://www.hukukiyardim.gov.tr/index.html>, (www.hukukiyardim.gov.tr).
(E.T. 25/02/2021)

<http://www.mevzuat.adalet.gov.tr/html/969.html> (E.T. 25/02/2021)

<http://www.uyap.gov.tr/yayinlar/edergi/index.html>, (www.uyap.gov.tr).
(E.T. 25/02/2021)

http://www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/temelbelge/AIHS_tr.pdf, (E.T. 25/02/2021)

http://www.yargitay.gov.tr/abproje/belge/temelbelge/AIHS_tr.pdf,
(www.yargitay.gov.tr). (E.T. 05.01.2013).

[https://dergipark.org.tr/\(E.T. 25/02/2021\)](https://dergipark.org.tr/(E.T.25/02/2021))

<https://metinpolat.av.tr/mudafi-sayisi-olagan-donem-ve-ohal-donemi.html>
(E.T. 26/02/2021)

[https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/\(E.T.25/02/2021\)](https://www.ayk.gov.tr/wp-content/uploads/2015/01/(E.T.25/02/2021))

[https://www.hmb.gov.tr/\(E.T. 25/02/2020\)](https://www.hmb.gov.tr/(E.T.25/02/2020))

[https://www.uyap.gov.tr\(E.T. 25/02/2021\)](https://www.uyap.gov.tr(E.T.25/02/2021))



EKLER

Ek 1: Uzlaştırma Müzakereleri İçin Davetiye

T.C.
ADALET BAKANLIĞI
Cumhuriyet Başsavcılığı

UZLAŞTIRMA MÜZAKERELERİ İÇİN DAVETİYE

Uzlaştırmacı : (.... Adliyesi Denetimli Serbestlik
Müdürlüğü Müdür Yardımcısı)
Tel :
Sanık (davalı) :
Katılan (davacı) :
Müzakere edilecek konu :
Müzakere edilecek yer :
Tarih/Saat : 31/03/2015 Saat: 14:30

Uzlaştırmaya konu olay :

Uzlaştırmaya konu olay Cumhuriyet Başsavcılığı Uzlaştırma Bürosunun sorgu sayılı dava dosyasında tarihinde meydana gelen Taksirle bir kişinin yaralanmasına neden olma suçundan şüphelinin üzerine atılı suçun CMK'nun 253 maddesinin 254 ve devam maddeleri gereği uzlaştırma kapsamına girdiğinden bahisle tarihinde uzlaştırmacı olarak görevlendirilmiş bulunmaktayım.

Uzlaştırma müzakerelerine başlamadan önce aydınlatılmış irada gereği ***uzlaşmanın faydaları ve uzlaşmanın mahiyeti ile uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukuki sonuçları davetiye ekinde gönderilmiştir. (ek1)***

Uzlaştırma müzakereleri kapsamında katılan ile tarih saat yapılan müzakerede müşteki olaydan sonra meydana gelen zararlarının toplam TL'nin tarafına ödenmesi halinde uzlaşmak istediğini aksi takdirde uzlaşmayı kabul etmeyeceğini talebinin bu şekilde karşı tarafa bildirilmesini talep etmiştir.

Yukarıda belirtilen hususların değerlendirilerek tarih saat 'da uzlaştırma müzakereleri için kendiniz veya vekilinizin katılması gerekmekte olup,

Kendiniz veya vekilinizin belirtilen tarihte uzlaştırma müzakerelerine katılmanız, katılmamanız halinde uzlatırma müzekelerinden imtina etmeniz halinde uzlaşmayı kabul etmemiş sayılacağınız hususları

Tebliğ olunur.

Uzlaştırmacı

...



Ek 2.: Uzlaştırma Raporu

UZLAŞTIRMA RAPORU	
Mahkeme	: Asliye Ceza Mahkemesi
Mahkeme Esas No	: ...
Uzlaştırmacının	:
Adı ve Soyadı	: ...
T.C Kimlik Numarası	:
Adresi	: ...
Kayıtlı Olduğu Baro Sicil Numarası	: -
Görevlendirme Tarihi	: 06/01/2017
Görevi Tebellüğ Tarihi	: 06/01/2017
Dosya içindeki belgelerin birer örneğinin verildiği/Uzlaştırma süresinin başladığı tarih	: 06/01/2017
Ek Süre Verilme Tarihi	: -
Şüphelinin/Sanığın/Kanuni Temsilcisinin	:
Şüpheli	:
Adı ve Soyadı	: ...
T.C. Kimlik Numarası	: 3...
Adresi	: ...
Mağdur/Suçtan Zarar Görenin/Müştekinin Kanuni Temsilcisinin	:
Müşteki	:
Adı ve Soyadı	: ...
Adresi	: ...
Kanuni Temsilcisi	:
Adı ve Soyadı	:
T.C. Kimlik Numarası	:
Adresi	: ..
Vekilin	:
Adı ve Soyadı	:
T.C.Kimlik Numarası	:
Adresi	:
Kayıtlı Olduğu Baro ve Sicil Numarası	:
Taraflardan biri yabancı ülkede oturuyorsa Türkiye’de göstereceği ikametgâhı	:
Taraflardan biri yabancı ve Türkiye’de göstereceği bir ikametgâhı yok ise ülkesindeki ikametgâhı	:
Raporun düzenlendiği yer ve tarihi	: 18/01/2017
Uzlaşma Konusu Suç/Suçlar	: DOLANDIRICILIK
Uzlaştırma Sonucu	: UZLAŞMA
SAĞLANMIŞTIR	
5271 sayılı CMK’nun 253 ve devamı maddeleri gereğince yine Ceza Muhakemesi Kanuna Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 13 maddesi gereği Cumhuriyet Başsavcılığı Uzlaştırma Bürosunun 06/01/2017	

tarihli müzekkeresi ile 3 Asliye Ceza Mahkemesinin 2007/699 sayılı esas dosyasına uzlaştırmacı olarak görevlendirildim.

Görevlendirilmem üzerine yönetmeliğin 16 maddesi gereği dosya tarafıma tevdi edildi. Dosya tarafıma verildikten sonra tarafımca Ceza Muhakemesi Kanuna Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 8/4 maddesi gereği taraflardan sanığa dosya da mevcut cep telefonundan ulaşılmış ve aynı maddenin 3 fıkrasına göre taraflara uzlaştırma teklif Formu (Ek1/c) imzalatılmış ve tarafların uzlaştırmayı kabul etmesi üzerine yönetmeliğin 18. Maddesi gereği uzlaştırma müzakerelerine geçilmiştir.

Ceza Muhakemesi Kanuna Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 18/3 maddesinde müzakereler, taraflarla birlikte veya ayrı ayrı gerçekleştirileceklerle toplantılarla yürütülebilir hükmü gereği;

Tarafımca müzakereler ayrı ayrı yürütülmesine karar verilmiş ve Sanık ile yapılan dosyada mevcut uzlaştırma müzakerelerinde edim miktarını kabul ettiği ve müştekinin istemiş olduğu 400, 00 TL edimi ödediğini ve başkaca hiç maddi veya manevi edim talebi olmadan uzlaşmak istediğini beyan etmiştir.

Müşteki ile yapılan dosyada mevcut uzlaştırma müzakerelerinde her ne kadar 660, 00 TL edim miktarını istemiş ise de sanık tarafından teklif edilen 400, 00 TL edim miktarını kabul ettiğini elden edim miktarını teslim aldığını başkaca herhangi bir maddi veya manevi edim talebi olmadan uzlaşmak istediğini beyan etmiştir.

Tarafımca sanıktan 500, 00 TL'yi dosyada mevcut edim teslim tutanağında belirtildiği şekilde şahitler huzurunda teslim alarak aynı gün şahitler huzurunda müştekiye teslim edilmiştir.

Tarafların üzerinde anlaştıkları edimin yerine getirilme şekli ve zamanı/

Müşteki tarafından suça konu olaydan meydana gelen maddi ve manevi edim olarak sanıktan 400, 00 TL istediği sanık tarafından paranın Denetimli Serbestlik ... odasında şahitler huzurunda def'aten paranın teslim edildiği ve yine aynı gün şahitler huzurunda paranın müştekiye teslim edilerek Ceza Muhakemesi Kanuna Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 20/1-a maddesi gereği edimli olarak uzlaştırma sağlanmıştır.

Uzlaşmanın başarısızlıkla sonuçlanması hâlinde nedenleri:

Yapılan giderler

: Masraf Yok.

İmzalar :

Süpheli/Sanık :

Mağdur/Mağdurlar/ Müşteki :

Suçtan Zarar Gören :

Müdafi :

Vekil :

Kanuni Temsilci :

Uzlaştırmacı :

ONAY ŞERHİ**Tarih, mühür ve imza****Hâkim**

Ek 3: Uzlaştırma Müzakere Tutanağı

UZLAŞTIRMA MÜZAKERE TUTANAĞI
(CMK'nun madde 253/13)

Savcılık Dosya No : 2013 sayı
 Müzakere No : 1
 Müzakerenin Yapıldığı Yer :
 ve Saat : 13.03.2014 / 10:00
 Müzakere Konusu Olay : Basit Yaralama
 Müzakere Yapılan Kişiler :
Müşteki :
 Adı Soyadı :
 T.C. No :
 İkamet Adresi :

Cumhuriyet Başsavcılığınca uzlaştırmacı olarak görevlendirilmem üzerine müşteki ... dosyada mevcut cep telefonundan aranarak uzlaştırma müzakereleri için randevu verilmiş ve yukarıda açık kimliği yazılı müşteki, uzlaştırma müzakereleri için müracaat atmakla;

Uzlaşmanın mahiyeti ile uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukukî sonuçları:

a)Uzlaşma, suçtan doğan zararın kısmen veya tamamen giderilmesi, eski hâlin iadesi veya hukuka uygun maddî veya manevî diğer bir edim karşılığında ya da uzlaşmayı sağlayacak diğer bir usulle iki tarafın anlaşmasıdır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi durumunda mağdur ya da suçtan zarar görenin her türlü hukukî dava ve takip haklarının sona ermesi karşılığında şüpheli hakkındaki suç soruşturması aşağıdaki koşullarla son bulacaktır.

b)Uzlaştırma teklifini kabul ederek bu konuda karşı tarafla görüşme, suçu kabul veya haklarından vazgeçme anlamına gelmez. Bu durum tarafların sahip oldukları haklarda bir kayba da yol açmaz.

c) Taraflar uzlaştırma teklifini kabul etseler dahi, görüşmeler sonucunda uzlaşmak zorunda olmayıp, uzlaşma sağlanana kadar bu yöndeki iradelerinden vazgeçebilirler. Vazgeçme, hak kaybına yol açmaz.

ç) Uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren en geç üç gün içinde teklifi yapan adli kolluk görevlisine ya da görevli Cumhuriyet savcısına karar bildirilmediği takdirde, teklif reddedilmiş sayılır.

d)Uzlaşma teklifi reddedilmesine rağmen taraflar, uzlaştıklarını gösteren belge ile en geç iddianamenin düzenlendiği tarihe kadar Cumhuriyet savcısına başvurarak uzlaştıklarını beyan edebilirler.

e)Teklif kabul edilmesine karşın uzlaştırma girişimi başarılı olmadığı takdirde bir daha Cumhuriyet savcısınca uzlaştırma yoluna başvurulamaz.

f) Uzlaşma teklifinde bulunulması veya teklifin kabul edilmesi, soruşturma konusu suça ilişkin delillerin toplanmasına ve koruma tedbirlerinin uygulanmasına engel değildir.

g) Taraflar bizzat Cumhuriyet savcısı tarafından uzlaştırılabilirler gibi; uzlaştırmacı olarak Cumhuriyet savcısı tarafından barodan bir avukatın görevlendirilmesi istenebilecek ya da Yönetmelikte nitelikleri belirlenen hukuk öğrenimi görmüş bir kimse görevlendirilebilecektir. Tarafların üzerinde anlaştıkları bir avukat ya da hukuk öğrenimi görmüş bir kişi var ise takdire göre onlar da tercih edilebilecektir.

ğ) Uzlaştırma müzakereleri sırasında tarafların konuyla ilgili olarak yapacakları açıklamalar mevcut soruşturmada ve disiplinle ilgili olanlar da dahil olmak üzere, hiçbir soruşturma ve kovuşturmada ya da davada delil olarak kullanılamaz.

h) Uzlaştırma müzakereleri gizli olarak yürütülür. Uzlaştırma müzakerelerine şüpheli, mağdur, suçtan zarar görenler ile bu kişilerin kanunî temsilcisi, müdafî ve vekil katılabilir.

ı) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenin kendisi veya kanunî temsilcisinin ya da vekilin müzakerelere katılmaktan imtina etmesi hâlinde, uzlaşmayı kabul etmemiş sayılır.

i) Uzlaşmanın tarafların özgür iradelerine dayandığı ve edimin hukuka uygun olduğu Cumhuriyet savcısı tarafından belirlendiği takdirde, uzlaşma raporu veya belgesi hüküm ifade eder.

j) Uzlaşma gerçekleştiği ve edim def'aten yerine getirildiği takdirde, şüpheli hakkında kovuşturmaya yer olmadığına dair kararı verilir. Bu husus, adli sicile kaydedilmez.

k) Edimin yerine getirilmesinin ileri tarihe bırakılması, taksit bağlanması veya süreklilik arz etmesi hâlinde; Kanunun 171 inci maddesindeki şartlar aranmaksızın şüpheli hakkında kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verilir. Erteleme süresince dava zamanaşımı işlemez.

l) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmesi hâlinde, kovuşturmaya yer olmadığına dair karar verilir.

m) Kamu davasının açılmasının ertelenmesi kararı verildikten sonra, uzlaşmanın gereklerinin yerine getirilmemesi hâlinde, Cumhuriyet başsavcılığı tarafından, Kanunun 171 inci maddesinin dördüncü fıkrasındaki şartlar aranmaksızın kamu davası açılır.

n) Uzlaşmanın sağlanması hâlinde, soruşturma konusu suç nedeniyle tazminat, eski hâlin iadesi veya diğer bir tazminat davası açılamaz. Açılmış olan davadan feragat edilmiş sayılır.

o) Uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri yargılama giderlerinden sayılır, ilgili ödenekten karşılanır. Uzlaşmanın gerçekleşmesi durumunda, bu ücret ve giderler Devlet Hazinesi üzerinde bırakılır.

ö) Uzlaşmanın gerçekleşmemesi hâlinde uzlaştırmacı ücreti ve diğer uzlaştırma giderleri hakkında Kanunun yargılama giderlerine ilişkin hükümleri uygulanır.

p) Şüphelinin edimini yerine getirmemesi hâlinde uzlaşma raporu veya belgesi 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesinde yazılı ilâm mahiyetinde belgelerden sayılır.

r) Şüpheli, mağdur veya suçtan zarar görenden birine ilk uzlaşma teklifinde bulunulduktan itibaren, uzlaştırma girişiminin sonuçsuz kaldığı ve en geç uzlaştırmacının raporunu düzenleyerek Cumhuriyet savcısına verdiği tarihe kadar dava zamanaşımı ile kovuşturma koşulu olan dava süresi işlemez.

s) Uzlaşma sağlanamadığı takdirde, Cumhuriyet savcısı, soruşturulması ve kovuşturulması şikâyeteye bağlı olup, üst sınırı bir yıl veya daha az süreli hapis cezasını gerektiren uzlaşmaya tabi suçlardan dolayı, yeterli şüphenin varlığına rağmen, Kanunun 171 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki koşulların birlikte gerçekleşmesi hâlinde kamu davasının açılmasının ertelenmesine karar verebilir.

Hususlarındaki uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukuki sonuçları hazır bulunan müşteki ve şüpheliye okunup açıklandı.

Taraflar yukarıda belirtilen müzakere tutanağındaki kimlik bilgilerinin kendilerine ait olduğunu, yine yüzlerine okunan uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukuki sonuçlarını anladıklarını belirterek uzlaştırma müzakerelerine geçilmiştir.

Müşteki:

Tarafıma okunan uzlaşmanın mahiyeti ve uzlaşmayı kabul veya reddetmenin hukuki sonuçlarını anladım.

Olayın meydana geldiği adres tarafımda kiralanmış olup; Suriye uyruklu şahıslar ile daha önce olan alacak verecek davasından dolayı tartışma çıktı ve tartışma arbedeye dönüştü. Arbede sonucu emniyette bu konuda ifade verdim. Bu olayın yaşanmamasını isterdim. Ama böyle bir olay meydana geldi. Yine uzlaşmak için karşı tarafla bir araya gelmek istemiyorum. Ancak benim olayın meydana geldiği zaman benim Aipphon 5 model telefonum ve gözlüğümü almışlardır. Bu bana ait olan belirttiğim telefonu ve gözlüğümü tarafıma teslim ederlerse ve yine amca oğullarından alacakları var ise miktarı ne ise ben ödemeyi taahhüt ediyorum dedi. Telefonum tarafıma teslim edilmediği takdirde uzlaşmayı kesinlikle kabul etmiyorum, dedi.

CMK'nun 253 maddesinde belirtilen hususlar yerine getirildi. Müzakereler sonucunda müşteki yukarıda markası yazılı cep telefonunu kendisine teslim edilmesi şartı ile uzlaşmayı kabul ettiğini beyan etmiş ve beyanı okunmuş doğruluğu anlaşıldıktan sonra olayın şüphelisi suça sürüklenen çocuk ve kanunu temsilcisi ile ayrı müzükere yapılacağı bildirilmekle, hazırda bulunan tarafa imza altına alınmıştır. 12/03/2014 saat: 16:30

Uzlaştırımcı

Müşteki

Ek 4: Tarafların Müzakereye Hazırlanması Tutanağı

TARAFLARIN MÜZAKEREYE HAZIRLANMASI

TUTANAĞI

Sayın:

5271 sayılı CMK'nun 253 ve devamı maddeleri gereğince yine Ceza Muhakemesi Kanuna Göre Uzlaştırmanın Uygulanmasına İlişkin Yönetmeliğin 13 maddesi gereği ... Cumhuriyet Başsavcılığı Uzlaştırma Bürosu tarafından uzlaştırmacı olarak görevlendirildim.

Görevlendirilmem üzerine yönetmeliğin 16 maddesi gereği Çocuk Mahkemesinin dosyası tarafıma tevdi edildi.

Dosya tarafıma verildikten sonra yapılan incelemelerde sanık hakkındaki dosyasının atılı suçtan yaşının küçük olması nedeni ile 20 Asliye Ceza Mahkemesinin 14/06/2016 tarih 2016/453 esas sayılı kararı ile tefrik edilerek dosyanın ayrıldığı ve 3 Çocuk Mahkemesine tevzi edildiği anlaşılmıştır.

Çocuk Mahkemesinde sanığın yargılanmasının devam ettiği ancak 02/12/2016 tarih 6763 sayılı kanun ile 5271 sayılı yasanın 253. Maddesinde yapılan değişiklikle suça sürüklenen çocuk ...'ın üzerine atılı suçun uzlaştırma kapsamında kaldığı nedeniyle dosya incelenmiş olup,

A-Suçta Sürüklenen Çocuk ile 29/12/2016 tarihinde yapılan uzlaştırma müzakerelerinde “uzlaşma teklif formuna göre uzlaştırmayı kabul ettiğini, suça konu olayda diğer sanıkların üzerine atılı suçundan uzlaştırma kapsamında kaldığını, onlarla görüşerek mağdurların zararlarının edim olarak ödemek istediğini, zararın aralarında toplayacakları parayla ödemek istediğini, yine mağdurların olayda meydana gelen zararlarının tarafıma düşen kısmını kabul etmeleri halinde onu hemen ödemeye razı olduğunu mağdurlar bu şekilde uzlaşmak istemeleri halinde zararı hemen ödeyerek uzlaşabileceğini bu durumun karşı tarafa bildirilmesini talep etmiştir.

1-Yukarıda belirtildiği şekilde suça sürüklenen çocuk hakkındaki dosya uzlaştırma kapsamında kaldığından öncelikle tutanak ekinde gönderilen “AYDINLATILMIŞ İRADE GEREĞİ” (EK1) formunun dikkatlice okunması (gönderilmeyecek)

2-Aydınlatılmış İrade Gereği Okunduktan sonra “UZLAŞTIRMA TEKLİF FORMU” (Ek1/b) boş olan kısımların tarih ve saat yazılmak suretiyle (Zararınızın tazmini istiyorsanız uzlaştırmayı kabul ediyorum bölümü tarih ve saat ve imza kısmının doldurulması) imzalanması ve tarafıma gönderilmesi

3-Yukarıda belirtilen hususlar yerine getirildikten sonra dava konusu olayla ilgili maddi zararınız ve manevi olarak zararınızın toplamını içerir dilekçenin (EK2) boş kalan kısımlarının doldurup tarafıma gönderilmesi

4-Yukarıda belirtilen hususların yerine getirilmesinde izlenecek yolları belirtmiş bulunmakta olup 1. Maddede belirtilen evrakın sizde kalacağı ikinci ve 3. Maddede belirtilen işlemlerin yapılarak evrakların önce aşağıda yazılı faks numarasını çekilmesi ve yine karşı ödemeli olarak aps ile tarafıma gönderilmesi rica ederim.

Uzlaştırmacı

ADRES:

FAKS NO:

Mail :

E 5: Uzlaştırma Raporu Örneği

Asliye Ceza Mahkemesi	:	
Mahkeme Esas No	:	Esas
Uzlaştırmacının	:	
Adı ve Soyadı	:	
T.C. kimlik numarası	:	
Adresi	:	Adliyesi İnfaz Bürosu
Kayıtlı olduğu baro ve sicil numarası :		
Görevlendirme tarihi	:	22/12/2016
Görevi tebellüğ tarihi	:	22/12/2016
Dosya içindeki belgelerin birer örneğinin verildiği /Uzlaştırma süresinin başladığı tarih : 22/12/2016		
Ek süre verilme tarihi	:	
Müşteki	:	
Adı ve Soyadı	:	
T.C No:	:	AVUKATLIK BÜROSU
Av. Adresi	:	
SANIK 1)	:	
Adı ve Soyadı	:	
T.C. kimlik numarası	:	
Adresi	:	
SANIK 2)	:	
Adı ve Soyadı	:	
T.C. kimlik numarası	:	
Adresi	:	
SANIK 3)	:	
Adı ve Soyadı	:	
T.C. kimlik numarası	:	
Adresi	:	

Raporun düzenlendiği yer ve tarihi : Cumhuriyet Başsavcılığı Uzlaştırma Bürosu/ ..

Uzlaşma konusu suç / suçlar : Marka Hakkına Tecavüz

Uzlaştırma sonucu :

Yukarıda açık kimlik bilgileri yazılı olan sanıklar'a yönelik marka hakkına tecavüz suçundan yapılan yargılama sırasında; sanıkların iddianamede anlatılan ve üzerlerine atılı 556 sayılı KHK'nin 61/A/1 maddesinde düzenlenen suçun aynı maddenin 6. fıkrası gereği şikayete tabi olduğu son fıkrasında etkin pişmanlık hükümlerinin düzenlenmesine rağmen 5271 sayılı CMK'nın 253 ve 254. maddelerinde 6763 sayılı kanun kapsamında yapılan değişiklikle uzlaştırma kapsamında bulunmakla Cumhuriyet Başsavcılığınca bahse konu dosyada uzlaştırmacı olarak görevlendirildim.

Dosya üzerinde yapılan inceleme neticesinde sanıkların müşteki firma adına kayıtlı ".... isimli mobilya tasarım ve üretimli" ürünlerin aynısını taklit etmek

suretiyle ürettiklerini ve sattıkları tespit edilmekle taraflarla uzlaşma sağlanması hususunda görüşmelere geçilmiştir.

Müşteki firma vekili ile yapılan görüşmeler neticesinde; müşteki firma vekili Av. ın “firmamızın uğramış olduğu zararların giderilmesi halinde uzlaşacağını, bahse konu zararın meblağının ise 40.000.00 TL (Kırkbin Türk Lirası) olduğunu beyan etmiştir. Zararın giderilmesi halinde şikayetimizden vazgeçiyoruz. Dedi.

Sanık söz alarak: Uzlaşma konusunda uzlaştırmacı tarafından bilgilendirildim. Meydana gelen olaydan dolayı herhangi bir talebim yoktur. Müştekinin beyan ettiği meblağ olan 40.000.00 (Kırkbin Türk Lirası) TL’yi sanıklarla müştereken ödemeyi kabul ediyorum. Ayrıca müşteki firmaya ait mobilya tasarımını bir daha kullanmayarak marka tecavüzünde bulunmayacağımı beyan ederim dedi

Sanık ... söz alarak: Uzlaşma konusunda uzlaştırmacı tarafından bilgilendirildim. Meydana gelen olaydan dolayı herhangi bir talebim yoktur. Müştekinin beyan ettiği meblağ olan 40.000.00 (Kırkbin Türk Lirası) TL’yi sanıklarla müştereken ödemeyi kabul ediyorum. Ayrıca müşteki firmaya ait mobilya tasarımını bir daha kullanmayarak marka tecavüzünde bulunmayacağımı beyan ederim dedi

Sanık ... söz alarak: Uzlaşma konusunda uzlaştırmacı tarafından bilgilendirildim. Meydana gelen olaydan dolayı herhangi bir talebim yoktur. Müştekinin beyan ettiği meblağ olan 40.000.00 (Kırkbin Türk Lirası) TL’yi sanıklarla müştereken ödemeyi kabul ediyorum. Ayrıca müşteki firmaya ait mobilya tasarımını bir daha kullanmayarak marka tecavüzünde bulunmayacağımı beyan ederim dedi

Tarafların üzerinde anlaştıkları edimin yerine getirilme şekli ve zamanı : Müşteki firma vekili Av. ... beyan ettiği, toplama, nakliye, depo ücreti, avukatlık masrafı ve firma zararı olan 40.000.00 TL (Kırkbin Türk Lirası)’nin 20.600.00 TL’sini 24/01/2017 tarihinde müşteki şirketin vekili Av. ...’ın ... hesabına ödendiği, Geri kalan tutar için ise ... TL bedelli ... cirolu bir adet çek ve alacaklı ... borçlusu .. ve .. olan 30/04/2017 vadeli senet keşide etmeleri üzerine edim yerine getirilmiştir. Müşteki vekilinin edimin yerine getirildiğini, bunun haricinde bahse konu suç nedeniyle herhangi bir maddi-manevi bir taleplerinin bulunmadığını beyan etmişlerdir. Ayrıca her bir sanıkta ayrı ayrı bir daha bahse konu şirketin ürünlerini taklit etmeyeceklerini beyan etmeleri üzerine uzlaşma sağlanmakla iş bu tutanak birlikte imza altına alınmıştır. **24/01/2017**

MÜŞTEKİ VEKİLİ SANIK
Av.

SANIK

SANIK

UZLAŞTIRMACI

ONAY

Ek 6: Örnek Müdafî Dilekçeleri

Bu bölümde, uyuşmazlık konusu dava dosyalarına sunulmuş müdafî dilekçeleri ile uzlaşmayla ilgili belge örnekleri bulunmaktadır. Müdafî olarak atanan avukat dosyada, gerekli olan tüm savunmalarının tam ve eksiksiz olarak yapmak zorundadır ki bu durum mesleki sorumluluğu getirecek nitelikte yasal sorumluluktur.

6. 1. Örnek Dilekçe

.... ASLİYE CEZA MAHKEMESİNE

Esas No : 2015/...

Temyiz Eden/Sanık : ..

VEKİLİ : Av. (Adres Antette)

MÜŞTEKİ : ..

SUC : Tehdit

TALEP KONUSU : Asliye Ceza Mahkemesinin 2015/376 Esas sayılı dosyasında verilen kararı temyiz edeceğimizden temyiz süresinin gerekçeli kararın tarafımıza tebliğine kadar uzatılması talebidir.

ACIKLAMALAR :

Müdafisi olduğum sanık ... hakkında Sayın Mahkemenizce verilen 21.09.2015 tarihli mahkumiyet kararını temyiz edeceğimizden, temyiz süresinin gerekçeli kararın tarafımıza tebliğinden itibaren başlatılmasını saygılarımla arz ve talep ederim. 21.09.2015

Av ..

6. 2. Örnek Dilekçe

YARGITAY İLGİLİ CEZA DAİRESİNE

Gönderilmek Üzere

.... AĞIR CEZA MAHKEMESİNE

Esas No : 2012/..

Karar No : 2013/...

TEMYİZ EDEN

SANIKLAR : 1-

2- ...

VEKİLİ : Av. (Adres Antette)

SÜÇ : Kamu Kurum ve Kuruluşlarını Araç Olarak Kul. Suretiyle Dolandırıcılık

TALEP KONUSU : ... Ağır Ceza Mahkemesinin 27.06.2013 tarih, 2013/326 K .sayılı ilamının bozulması talebidir.

ACIKLAMALAR :

1- Olayın En Önemli Tanığı Dinlenmeden, Deliller Toplanmadan Eksik İnceleme ile Karar Verilmiştir;

Sayın Mahkemece verilen kararda, müdafisi olduğum sanıkların icra dairesini araç olarak kullanmak suretiyle dolandırıcılık suçunu işlediklerinden bahisle sanıkların ağır bir şekilde cezalandırılmalarına karar verilmiştir. Sayın Mahkeme karar gerekçesinde, ...a ait aracın bağlanarak tescil dışı satışı yapılan ın elinden alınması gayesiyle gerçekte borçlu olmadığı halde alıcısı, borçlusu olan senet düzenlendiğini, işbu senedin tarafından takibe konduğu ve aracın bağlandığı, böylece borçlu olmadığı halde aracı ele geçirmek için senet düzenleyerek icra dairesini araç olarak kullandığı kanısıyla sanıkların cezalandırılmaları cihetine gidilmiştir. Öyleyse olayın bir numaralı tanığı Mehmet ... (aşağıda açıkladığımız gibi sanık olarak yargılanması bile söz konusu olabilirdi) dinlenmeden bu dava hakkında karar verilemez. Tanık dinlenmeden karar verildiğinden eksik inceleme söz konusudur.

2- Sayın Mahkemenin Kararında Mantık Hatası Vardır;

Sayın Mahkemece verilen kararda bariz bir mantık hatası söz konusudur. Zira Sayın Mahkeme düzenlenen senedin ve icra takibinin gerçek bir borca dayanmadığını, bu işlemin müştekiyi dolandırmak için yapıldığını belirtmiş ve sanıklara ceza vermiştir.

Oysa gerek sanıkların beyanlarında gerekse de dinlenen tanık Kadir'in beyanında iş kurmak için maddi sıkıntıda olan sanık ...'ın borç para almak için 'e gittiklerini ve borç para aldıklarını beyan etmiştir. Burada olayın oluşuna göre sanık Hakan Kamu Kurumunu dolandırmak için senet düzenlemişse senedin alacaklısı olan ve onu takibe koyarak aracı bağlatan ... 'de aynı kasıtlı hareket etmiş

demektir. Şayet Sayın Mahkemenin olayı öngörüsü doğru ise Mehmet ...'in de sanık olarak yargılanması ve cezalandırılması gerekirdi.

3- **Sanık ... 'ın ...'e Olan Borcu Gerçek Bir Borçtur;**

Sanık, çocukluğundan beri su tesisatı işi yapmış, çırak olarak başladığı mesleğinde zamanla kendisini geliştirmiş ve askerlik vazifesini yaptıktan sonra da kendi işini kurmak için harekete geçmiş, ancak olaya konu aracı bir türlü satamadığı için etrafta borç para aramaya başlamış ve bu kapsamda arkadaşı Kadir ile birlikte babasının arkadaşı olan gitmiştir., galerici olması ve her an sıcak paraya ihtiyacı olması nedeniyle bir ay sonraya borç verebileceğini borca karşılık senet istediğini söyleyince Hakan, çaresizce bu teklifi kabul etmiş ve aldığı borç para mukabilinde Kadir'in tanıklığında senet düzenlemiştir. Daha sonra da kendi işini kurmuş ve bir süre sonra da vergi mükellefi olmuştur. ...'ın su tesisatı dükkanına ilişkin vergi levhasını ekte sunuyoruz. Gerek sanığın, gerekse de tanık Kadir'in beyanları ile ibraz edilen Vergi levhası bir arada değerlendirildiğinde sanığın borç parayı iş kurmak için aldığı sabittir. İfadeler ve belgeler bir birini doğrular nitelikte olup herhangi bir çelişki söz konusu değildir.

4- **Sanık ...'ın Atılı Suçu İşlediği ispatlanamamıştır;**

Sanıklar, düzenlenen seet nedeniyle başlatılan icra takibi sonucu aracın bağlaması suretiyle icra dairesini araç olarak kullanmak suretiyle dolandırıcılı suçu işlemekle suçlanmaktadır. Burada senedi düzenleyen, alacaklı'dir. Aracı bağlatan da'dir. ... 'ın eylemiyle senet arasında herhangi bir illiyet bulunmamaktadır. ...'ın senedin düzenlenmesinde ve icraya konarak aracın bağlanmasında herhangi bir müdahili bulunmamaktadır. Emrullah'ın eylemleri hukuki ihtilaf niteliğinde olup suç teşkil etmemektedir.

5- **Sanıkların Eylemleri Hukuki İhtilaf Niteliğindedir;**

Sanıklar ile müşteki ... arasında cereyan eden hadiseler suç niteliğinde olmayıp, esasen hukuki ihtilaf nevindendir. Bu nedenle ceza davasının konusu olamaz.

İSTEM ve SONUÇ : Yukarıda arz ve izah ettiğimiz ve resen nazara alınacak nedenlerle ... Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 27.06.2013 tarih, 2013/... K. Sayılı kararının sanıklar lehine bozulmasını saygılarımla arz ve talep ederim. 30.07.2013

Av....

Eki : Vergi Levhası

6. 3. Örnek Dilekçe

...SULH CEZA MAHKEMESİ SAYIN YARGIÇLIĞI' NA

SORGU NO:....

İTİRAZ EDEN ŞÜPHELİ : ...

MÜDAFİİ : Av. ..., Barosu Avukatı

İTİRAZ OLUNAN KARAR: Sulh Ceza Yargıçlığı' nın 28.12.2012 tarih ve 219 sayılı

Tutuklama Kararı.

KONUSU : Tutuklama kararının kaldırılarak sanığın tahliyesine karar verilmesi istemidir.

İTİRAZ NEDENLERİ :Tutuklama nedenlerini düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 100. Maddesi olaya tatbik edildiğinde, tutuklama nedenlerinin gerçekleşmediği görülecektir. Şöyleki;

1- - Kuvvetli suç şüphesinin varlığını gösteren olgular mevcut değildir;

Şüpheliye yönelik gerek çıkar amaçlı suç örgütüne üye olmak gerekse de tefecilik suçlarına yönelik hiçbir somut bilgi veya belge mevcut değildir. Bir defa ortada herhangi bir örgüt mevcut değildir. Böyle bir hiyerarşik yapının olmadığı, herhangi bir emir-komuta zincirinin bulunmadığı, Sayın Savcının da tespitiyle örgüt diye anılan yapılanmanın başının bulunmadığı ortada iken örgütün varlığından ve müdafisi olduğum sanığın bu örgüte üyeliğinden bahsedilemez. Bu itibarla bu yöndeki iddia gerçeği yansıtmamakta olup, delil yokluğu nedeniyle sanığın tahliyesi gerekir.

Tefecilik suçlaması yönünden ise müvekkile yönelik, kredi kartlarını post cihazından belli bir oranda komisyon alarak geçirmek suretiyle vatandaşlara yönelik kazanç elde etmek amacıyla ödünç para verdiği iddiası kesinlikle kabul edilemez bir olgu olup, müvekkilin evine ve iş yerine yapılan baskınlarda suç unsuru taşıyan herhangi bir delil elde edilememiştir.

Bu durum polis tutanağı ile sabittir.

Bu suçlamaya ilişkin hiçbir delil mevcut değildir. Kaldı ki tefecilik suçunun işlenebilmesi için ödünç para verilen kişiden daha fazlasıyla geri alınması gerekmektedir. Olayda böyle bir durum söz konusu değildir Ayrıca şüphelinin mali durumunun borç verecek kadar iyi olması gerekir. Yani servet sahibi olması gerekir. Oysa şüpheli geçimini ... plakalı kamyonunu işleterek sağlamaktadır. Şüpheli kamyoneti ile İl Özel İdaresinde taşımacılık işi yapmaktadır.

2- CMK 100/2 ' de Öngörülen Şartlar Mevcut Değildir;

CMK'nın 100. Maddesinin 2. Fıkrasında hangi hallerde bir tutuklama nedeninin olduğu sıralanmıştır. Söz konusu düzenleme ve yaşanan olay birlikte değerlendirildiğinde, sanığın kaçma, delilleri karartma (bütün deliller toplanmıştır), tanık, mağdure veya diğer şüpheliler üzerinde baskı kurma şüphesini uyandıran

somut olguların bulunmadığı sabittir. Şüpheli ekte sunmuş olduğumuz belgelerden de anlaşılacağı üzere vergi mükellefi olup, sabit ikametgah sahibidir. Bu yönle de tutuklama kararının isabetli olmadığı ve kaldırılması gerektiği ortadadır.

3- İsnat Edilen Suç, CMK 100. Madde de Savılan Suçlardan Değildir;

Şüpheli tarafından işlendiği iddia edilen tefecilik suçu, 100. Madde de zikredilen ve işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilen suç tiplerinden değildir. Bu nedenle tutuklama kararının kaldırılması gerekir.

4- Adli Kontrol Hükümlerinin Uygulanmasını Talep Ediyoruz;

Tutuklama kararının kaldırılması talebimizin reddi halinde, şüpheli hakkında en azından CMK 109. Maddede düzenlenen Adli Kontrol hükümlerinin uygulanmasını talep etmekteyiz.

Söz konusu maddenin 3. Fıkrasında sayılan adli control yöntemlerinden bir veya birkaçına karar verilebilir. Gerekirse 109/3-f maddesinde düzenlenen ve Sayın mahkemenizce belirlenecek miktardaki kefaleti yatırmaya hazır olduğumuzu belirtir, müvekkil hakkındaki tutuklama kararının kaldırılmasını talep ederiz.

SONUÇ VE İSTEM : Belirtilen nedenler ve soruşturma dosyası içeriğinin dikkate alınarak tutuklama kararının kaldırılarak sanığın tahliyesine karar verilmesini, talebimizin redid halinde şüpheli hakkında adli kontrol mekanizmasının işletilmesini saygılarımla arz ve talep ederim. 02.01.2013

Av.

6.4. Örnek Dilekçe

SORGU NO:2012/...

İTİRAZ EDEN ŞÜPHELİ : ...

MÜDAFİİ : Av., ... Barosu Avukatı

İTİRAZ OLUNAN KARAR: Sulh Ceza Yargıçlığı' nın ... sayılı Tutuklama Kararı.

KONUSU : Tutuklama kararının kaldırılarak sanığın tahliyesine karar verilmesi istemidir.

İTİRAZ NEDENLERİ :Tutuklama nedenlerini düzenleyen 5271 sayılı Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 100. maddesi olaya tatbik edildiğinde, tutuklama nedenlerinin gerçekeleşmediği görülecektir. Şöyleki;

Suçun yasal şartları oluşmamıştır. CMK'nın 100. maddesinin 2. Fıkrasında hangi hallerde bir tutuklama nedeninin olduğu sıralanmıştır. Söz konusu düzenleme ve yaşanan olay birlikte değerlendirildiğinde, sanığın kaçma, delilleri karartma (bütün deliller toplanmıştır), tanık, mağdure veya diğer şüpheliler üzerinde baskı kurma şüphesini uyandıran somut olguların bulunmadığı sabittir. Bu yönle de tutuklama kararının isabetli olmadığı ve kaldırılması gerektiği ortadadır.

Şüpheli tarafından işlendiği iddia edilen suç, 100. madde de zikredilen ve işlendiği hususunda kuvvetli şüphe sebeplerinin varlığı halinde, tutuklama nedeni var sayılabilen suçlardan değildir.

Tutuklama kararının kaldırılması talebimizin reddi halinde, şüpheli hakkında en azından CMK 109. madde de düzenlenen Adli Kontrol hükümlerinin uygulanmasını talep etmekteyiz.

SONUÇ VE İSTEM : Belirtilen nedenler ve soruşturma dosyası içeriğinin dikkate alınarak tutuklama kararının kaldırılarak sanığın tahliyesine karar verilmesini, talebimizin redid halinde şüpheli hakkında adli kontrol mekanizmasının işletilmesini saygılarımla arz ve talep ederim. 25.09.2012

Av. ...

6.5. Örnek Dilekçe

....SULH CEZA MAHKEMESİNE

DOSYA NO : ..

SAVUNMA SUNAN SANIKLAR :

VEKİLİ : Av. ... (Adres Antette)

DİĞER SANIKLAR : ...

SUÇ : Kasten Yaralama

SUÇ TARİHİ : 24.11.2010

ACIKLAMALAR :

Kasten Yaralama suçu işledikleri gerekçesiyle haklarında düzenlenen iddianame doğrultusunda, 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 86/2. Maddesinin delaletiyle 86/3-e ve 53/1-2-3(1. Cümle) maddeleri ile yargılanan müvekkiller hakkında, söz konusu sevk maddelerinin uygulanmaması gerektiği yönündeki savunmamızı aşağıda sunuyoruz.

Recep .. Yönünden :

Müdafisi olduğum ..., bugüne kadar hiçbir adli vakaya karışmamış, etrafında sevilen ve sayılan bir şahsiyet olup, Eylül 2002'den beri Üniversitesi Tıp Fakültesi bünyesindeki Böbrek Taşı Kırma Cihazı Operatörlüğü yapmaktadır (Ek-1). Aynı zamanda İnşaat Teknolojisi bölümü öğrencisidir (Ek-2. Evli ve bir çocuk babası olup, kavgaya dövüşle alakası olmayan biridir.

Olayın meydana geldiği 24.11.2010 günü saat 20.00-20.30 sıralarında, daha önce ablası Recep'in kardeşinden boşanan Müşteki-Sanık evine gelerek onun evde olmadığı sırada eşine ve ailesine küfür ve tehditler savurmuştur. Akabinde durumu öğrenen Recep, genç ve cahil olan ı ikaz etmesi için Kemal'in babası ...le arabasıyla görüşmeye gitmiştir. ...'in kastı kavga etmek değildir. Zira kavga etmek için evden ayrılırdı, en azından yanına aynı binada yaşadığı kayınpederi ile kayınbiraderini de alırdı. Oysa tek başına sırf konuşmak maksadıyla Kemal'in babası diğer müşteki-sanık Ahmet'in yanına gitmiştir. Arabasıyla giderken olayın meydana geldiği yerde diğer sanıklar ile karşılaşmış ve konuşmak için arabasını park etmiştir. Zira Recep, kavga etmeyi tasarlasaydı tek başına 4 kişinin olduğu yerde arabasını park etmeyerek olay yerinde kaçardı. Zaten akraba oldukları için herhangi bir endişe duymamış ve arabasını sanıkların yanında park etmiştir. Tam bu esnada, sanıklar arabanın üzerine atlamışlar, araba içerisindeki Recep'i zorla dışarıya çıkarmaya çalışmışlardır.

...., dört kişi tarafından darpedilmesinin sonucu olarak 10 gün is göremezlik raporu almıştır. Ayrıca Recep'in ... Plakalı marka aracı, sanıklar tarafından tahrip edilmiş, ön camı kırılmış, aracın yan taraflarından yarıklar meydana gelmiştir. Aracın tahrip edildiğine dair fezlekede bilgiler ver aldığı halde, sanıklar ... hakkında “Mala Zarar Verme

Suçundan” dava açılmamıştır. Sayın Mahkemenizin bu yönü dikkate alarak, karşı sanıkların Türk Ceza Kanunu’nun 151. Maddesinde düzenlenen mala zarar verme suçundan da cezalandırılmalarını talep etmekteyiz.

...İM Yönünden :

Müdafisi olduğum müşteki-sanık şirketi bünyesinde, ... Hastanesi’nde Koruma ve Güvenlik Görevlisi olarak görev yapmakta olup, etrafında sevilen ve saygı duyulan bir kişiliğe sahiptir. Sabıkası bulunmayıp, bugüne kadar herhangi bir adli vakaya da karışmamıştır.

...

Sanıklar ...’nin şehrin diğer tarafında ... Mahallesi’nde ikamet ettikleri halde olay sırasında orada olmaları ve kavga çıkarmaları, önceden organize olduklarını ve kavga etme kastıyla bir araya geldiklerini göstermektedir.

SONUÇ ve İSTEM :

- 1-Yaşanan olayın mağduru olan ...’ın BERAATİNE,
- 2- Müşteki Sanıklar ile Sanıklar’nin “kasten yaralama” ve “mala zarar verme suçu” işlediklerinden bu suçlardan ayrı ayrı ikişer defa cezalandırmalarına, ayrıca yargılama giderleri ile vekalet ücretinin kendilerine tahmiline karar verilmesini saygılarımla arz ve talep ederim. 28.062011

Av ...

6.6. Müdafinin Bilgilendirme Dilekçe Örneği

..... CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI'NA

İLGİ : CMK Gereği Müdafî ve Vekillerin Görevlendirilmeleri ile yapılacak Ödemelerin Usul ve Esaslarına İlişkin Yönetmelik' in 11. maddesi gereği ücret ve gider ödeme işlemlerinin yapılması istemidir.

Başsavcılığınız görev alanı içerisinde bulunan ve aşağıda bilgileri verilen KOVUŞTURMA dosyasında yazılan esas dosya üzerine **BÖLGE ADLİYE MAHKEMESİ**'nde görülen duruşmada ... **BAROSU** tarafından CMK gereği görevlendirildim, görevimi ifa ettim. Ücret ve gider işlemlerinin yapılması için ilgili yönetmeliğin 11. maddesinin 3. fıkrasına uygun olarak düzenlenmiş bulunan dayanak belgeler ekte sunulmuştur.

Başsavcılığınıza sunulan serbest meslek makbuzu ve ekli dayanak belgeler uyarınca ödeme işlemlerinin tamamlanarak yapılacak ödemenin aşağıda belirtilen banka hesabına aktarılması hususu bilgilerinize sunarım.

Avukat

İSTİNABE EDEN :

KOVUŞTURMA MERCİİ :
KOVUŞTURMA DOSYA NO :

İSTİNABE OLUNAN:

KOVUŞTURMA MERCİİ :
KOVUŞTURMA DOSYA NO :

HUKUKİ YARDIM VERİLEN :

SANIK/MAĞDUR ADI SOYADI :

ÜCRET İSTEMİNDE BULUNAN :

AVUKAT ADI SOYADI :

SİCİL NO :

TC KİMLİK NO :

BANKA :

ŞUBE :

HESAP NO :

IBAN NO :

ADRESİ :

TELEFON :